IOAN CANTACUZINO

POÉZII NOO

Alcătuite dă I... C...

Ediție critică, studiu introductiv, note, variante, comentarii,glosar şi bibliografie

de Ion Nuță

Coperta: *Cristian Almăşanu*

EDITAT CU SPRIJINUL AGENŢIEI NAŢIONALE PENTRU CERCETARE ŞTIINŢIFICĂ

Redactor: *Aurel Ştefanachi*
Culegere text: Constantin Huşanu, Violeta Perju
Bun de tipar: *R. Ungureanu*
Tehnoredactor: Constantin Huşanu

ISBN: 973-8900-00-X

Iaşi, 2005

Tipărit la ***Tipografia Moldova***,
Bulevardul Carol I Nr. 3-5, Iaşi
Telefon/Fax: 0232206549
E-mail: tipo@iasi.astral.ro

IOAN CANTACUZINO

POÉZII NOO

Alcătuite dă I... C...

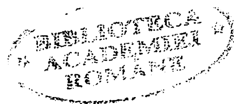
Ediție critică, studiu introductiv, note, variante, comentarii,glosar şi bibliografie

de Ion Nuță

TIPO MOLDOVA

În memoria profesorului meu,
Ilustrul lingvist, Gheorghe Ivănescu

UN POET DE LA SFÂRŞITUL SECOLULUI AL XVIII-LEA - IOAN CANTACUZINO

Cunoscut la început doar ca important om politic al vremii sale, Ioan Cantacuzino şi-a înscris numele şi ca literat, destul de târziu totuşi, mai întâi autor de poezii, originale şi traduceri, când a fost descoperit volumul *Poézii noo alcătuite dă I... C...*, tipărit la sfârşitul secolului al XVIII-lea (probabil între 1792 şi 1796), şi apoi a unor traduceri în proză, rămase în manuscris, semnate şi ele tot I... C...

Problema cea mai importantă care se impunea acum era aceea de a stabili cu precizie ce nume se ascund sub cele două iniţiale. Enigma va fi rezolvată în mod exact, pe baza unor argumente de necontestat, dar, aşa cum vom vedea mai târziu, de-abia în 1959.

Cartea amintită a fost proprietatea lui Vasile Vârnav, contemporan al autorului, traducător (traducătorul din limba germană al lucrării lui D. Cantemir, *Descrierea Moldovei,* publicată sub titlul *Scrisoarea Moldovei,* Mănăstirea Neamţ, 1825) şi proprietarul unei moşii din Hilişeu, şi apoi a intrat în posesia preotului D. Furtună din Dorohoi, începând cu anul 1933, care o cumpărase de la un bătrân din Botoşani.

Imediat, noul posesor al volumului anunţă Academia Română despre descoperirea făcută, iar Dan Simionescu avea să o înregistreze în *Bibliografia românească veche* IV, *Adăugiri şi îndreptări,* Bucureşti,

1944 p. 111 (nr. 247), unde face doar unele presupuneri legate de anul şi locul tipăririi lucrării şi notează: "Cunoscutul cercetător Pr. D. Furtună din Dorohoi are o carte tipărită, de care ne comunică următoarele: „*Poézii noo* de I... K... Hârtia pe care este tipărită poartă în filigrană anul 1795" Dar, peste scurt timp, într-o scrisoare din 21 octombrie 1948 către D. Furtună, autorul amintitei *Biografii* îşi exprimă părerea că, de fapt, inițialele I. C. ar reprezenta numele spătarului muntean Ioan Cantacuzino, despre care scrisese, în 1845, Nicolae Bălcescu.

După aceea, volumul *Poézii noo,* păstrat şi cunoscut astăzi doar într-un singur exemplar (o fotocopie, negativ, dăruită de G. Ivănescu, se află la Biblioteca Academiei Române din Bucureşti, C.V.R. 596. A; altele, pozitiv, la Mariana Preotu şi în biblioteca noastră (un microfilm la V.M. Gațac; probabil, vor fi existând şi alte fotocopii), a aparținut câtva timp, din anul 1946, şi lui Al. Alexianu, apoi ajunge la G. Ivănescu, unde îl întâlnim aproape trei decenii, iar în prezent se află la Biblioteca Academiei Române, Filiala Iaşi, cam deteriorat, fără coperți, cu unele colțuri rupte la primele pagini.

Deşi, sporadic, cartea a fost semnalată de mai mulți cercetători, primele discuții ample asupra ei s-au făcut de-abia în 1953, când regretatul profesor şi lingvist G. Ivănescu publică un articol, în care analizează cu competență conținutul şi valoarea acesteia din punct de vedere literar şi lingvistic, fără

a putea stabili însă numele celui care semna cu inițialele I.C., data şi locul exact al tipăririi ei.[1]

Puțin mai târziu, în 1959, acelaşi lingvist, împreună cu apreciatul filolog N. A. Ursu, descifrează enigma legată de inițialele amintite pe baza a două manuscrise de la Biblioteca Academiei Române din Bucureşti, semnate tot I.C. (manuscrisele au fost descoperite şi cercetate, se pare, numai de către N. A. Ursu, un specialist recunoscut în stabilirea paternității a numeroase texte din diverse perioade de timp), ms. nr. 3o99 (p. 1 - 123), care cuprinde trei traduceri (din François-Thomas-Marie de Baculard, Montesquieu şi Jean-Jacques Rousseau), şi, în special, ms. nr. 1550 (358 p.).[2]

Cel mai important dintre acestea este ultimul, o traducere integrală din Florian, *Numa Pompilius,* dedicată mitropolitului Gavriil Bănulescu şi semnată cu numele întreg. Iată finalul acestei dedicații: "Bine, rău, *Numa Pompilius* s-au tălmăcit pă limba noastră Acuş venea mie ca dragului fiului ostenelilor mele să-i aflu şi un umbritor. Pă loc eu (ca cum am putea zice, l-am bucurat) am zis: *Numa Pompilius să herezuieşte prea sfințitului mitropolit novorosiscoi şi neprovscoi, părintelui Gravriil.*

Deci numele acesta, ce trebuie negreşit a aduce şi preț Numii Pompilius rumânesc, aduce-va din sine dăstulă răsplată toatelor trudelor mele.

Eu şi rămâi pentru totdeauna, Prea Sfinte Părinte, al Prea Sfinții Tale fiu sufletesc şi plecată slugă

Cneazul Ioan Cantacuzino"

Urmează apoi foaia de titlu, unde traducătorul semnează tot I.C.: "Numa Pompilius, al doilea crai al Romii. Pă franţozeşte scris de monsiul Florian şi tălmăcit de I. C. la an 1796".[3]

După aceste fapte semnalate mai înainte se poate afirma cu certitudine că atât *Poézii noo,* cât şi toate manuscrisele semnate I. C. sunt opera lui Ioan Cantacuzino. În acest sens, mai facem precizarea că în articolul citat anterior, pentru a întări această idee, cei doi autori aduc în plus şi o serie de argumente lingvistice, particularităţi comune tuturor textelor citate.

Probleme la fel de dificile, care au suscitat discuţii ample, sunt legate însă şi de locul şi anul tipăririi cărţii de poezie. Astfel, G. Ivănescu, susţine că aceasta s-a tipărit în Moldova, la Iaşi sau la Mănăstirea Neamţ "între 1791 şi 1797", iar după legătura volumului s-ar putea stabili mai exact "că *Poézii noo* a fost tipărită la Iaşi, la puţin timp după 1791, poate în 1792 sau 1793".[4]

Mai plauzibilă pare a fi ideea "ca Ioan Cantacuzino să-şi fi tipărit volumaşul său de poezii la Dubăsari, în 1796", unde Mihail Strelbiţchi, după ce a plecat din Iaşi, înfiinţează în localitatea de pe Nistru, în 1792, o tipografie cu litere greceşti şi chirilice, unde cărţile apărute "au literă identică cu cele tipărite de Strelbiţchi la Iaşi şi cu cea din volumul *Poézii noo*" [5], autorii explicând că datorită acestui fapt "acest volum de poezii n-a avut o

circulaţie mai mare în ţările române".[6] Mai târziu, în 1968, N.A.Ursu afirmă că volumul în discuţie a fost "tipărit probabil la Dubăsari ori la Movilău între anii 1792 şi 1796".[7]

După datele oferite de Nicolae Bălcescu[8], reactualizate şi îmbogăţite de către G. Ivănescu şi N. A. Ursu[9] , Ioan Cantacuzino s-a născut la 20 ianuarie 1757, la Constantinopol, unde erau atunci părinţii săi, clucerul Răducanu Cantacuzino, care a avut un rol politic important în istoria Ţării Româneşti şi a Moldovei, şi domniţa Ecaterina, fiica domnitorului Moldovei, Ioan Mavrocordat.

În 1759 familia se mută la Bucureşti, unde cei doi copii, Ioan şi Nicolae, au parte de o educaţie deosebită.

La începutul războiului ruso-turc, în 1769, tatăl viitorului poet capătă încuviinţarea comandamentului rusesc de a forma un regiment de voluntari cu care să participe la lupte şi primi încuviinţarea Ecaterinei a II-a, în 1771, de a-l înrola pe Ioan, la 15 ani, ca praporgic, într-un regiment rusesc de grenadieri, iar doi ani mai târziu, după o strălucită victorie obţinută de ostaşii conduşi de tatăl său, la Silistra, să fie avansat locotenent.

În 1774 Răducanu Cantacuzino moare, iar cei doi copii ai săi, minori încă, trec sub tutela unchiului lor, banul Mihail Cantacuzino, cu care se refugiază în Rusia, după pacea de la Kuciuc-Kainargi. Cei doi fraţi încearcă să se retragă apoi în patrie şi, după multe dificultăţi, ajung aici, în 1784, mai întâi în Ţara

Românească, unde Ioan obține diverse ranguri de boier, şi, mai târziu, în Moldova, unde Alexandru Mavrocordat, unchiul după mamă, îi acordă titlul de spătar.

La izbucnirea războiului austro-ruso-turc , în 1788, fuge la austrieci, unde îndeplineşte diverse funcții diplomatice, iar după încheierea păcii de la Şiştov, din 1791, după ce trece prin Iaşi, toamna îl întâlnim în Rusia, la Petersburg şi, în scurt timp, este primit în armată cu gradul de colonel. La retragerea din armată, în 1796, Ecaterina a II-a îi acordă titlul de cneaz şi apoi pe cel de polcovnic, dându-i o moşie pe malul Bugului, unde înființează, împreună cu fratele său, localitatea Catacuzinca (sau Catacuzovca). Îl mai aflăm aproximativ patru ani la Petersburg, apoi, între anii 1813 şi 1818, se stabileşte la Odessa, de unde are legături cu Eteria, iar după 1818 se stabileşte definitiv la moşia sa, la Catacuzinca, petrecându-şi timpul şi în bogata bibliotecă pe care o poseda. Aici moare la 3 iulie 1828.

Singurul său volum publicat, *Poézii noo,* considerat, pe bună dreptate, a fi "printre cele dintâi cărți de versuri româneşti tipărite"[10], "întâiul volum de versuri originale"[11], are 69 de pagini (la ele se adaugă încă trei, ulterioare, care conțin "observații", note şi unele comentarii făcute de diverşii cititori ai volumului) şi cuprinde 22 de poezii (originale şi traduceri).

Înaintea acestora se publică o *Predislóvie,* în care autorul încearcă să explice caracteristicile liricii sale,

precizând că: "Toate acestea s-au făcut mai mult pentru petrecere dă vreme şi nu cu gând a fi lucruri pă placul multora sau cu gând de a vesti o osteneală cu toată săvârşirea meşteşugului poeticesc, scriitorul petrecând ceasurile sale netrebnice în oareşcare răsfăţare a chibzuirii, acum arată şi oareşcum fiinţa tinereţilor şi şegile sale cele petrecute prin taină" (p. 1).

Ideea aceasta va fi contrazisă însă în *Răsuflare* unde creatorul îşi exprima dorinţa ca poezia sa, deşi modestă, să contribuie la progresele liricii româneşti, că a fost elaborată în acest scop.

Poeziile considerate de către autor a fi "alcătuiri proprii" sunt în număr de 14 şi anume: *Satiră: Omul, Cântec păstoresc, Pocitanie, Tănguire, Sfat unui şătrar amorezat ce avea în tot ceasul psihimu în gură, Cântec beţivesc, Păs, dăpărtat fiind dă Tica, Măgulire soţii(i) cei pocite, Pofidă şi împutare unii dân trei surori ce lăsase pă cel ce zice, Cântec grădinăresc, Poveste, Cântec păstoreac, Râs mult şi Răsuflare* (ultima poezie din volum; majoritatea cercetătorilor vorbesc de 13 poezii originale, fiind induşi în eroare de faptul că această poezie apare în secţiunea a II-a, la traduceri, unde este şi plasată).

Trebuie făcută precizarea că unele poezii de aici, considerate a fi originale, sunt, de fapt, traduceri, prelucrări sau simple inspiraţii din literaturi străine. Astfel, *Satiră: Omul* este inspirată de *An Essay on Man*. de Alexander Pope sau reprezintă o „prelucrare liberă a principalelor idei" de aici.[12]

Poetul va traduce din acelaşi scriitor, în 1807, *Cercarea asupra omului,*rămasă în manuscris, după varianta franceză a lui Silhouette, unde "redă pentru prima oară integral o operă literară engleză în limba română"[13] De asemenea, *Poveste,* este o traducere a fabulei lui La Fontaine, *La cigale et la fourmi,* făcută "pentru prima dată în literatura română".[14]

A doua parte a volumului, *Acu încep tâlmăciri,* cuprinde următoarele 8 poezii (nu 9, a noua fiind *Răsuflare*): *Veacul cel fericit sau cel scump* (o traducere sau o imitaţie după un autor francez neidentificat), *Lăcaşul morţi(i). După franţozeşte tâlmăcit* (traducere, prin intermediul, francez, a unei poezii a englezului Th. Gray; după G. Ivănescu, "probabil după Young, *The Graves,* în traducere franceză"[15], *(Pricina stihurilor acestora este dân mithologhie. Tâlmăcirea lor după franţozeşte.) Poveste* (traducerea poeziei *Daphné din* ciclul *Romances* de Marmontel), *Dimineaţa poeticească* (traducerea liberă a poemului *Description poétique du matin* sau *Le matin poétique*[16], de cardinalul Fr.-J de Bernis), *Stihuri tâlmăcite după italieneşte din Metastasie* (traducere, probabil, prin intermediu francez, a unei arii din piesa *Nitteti,* de Metastasio), *Eleghie tâlmăcită din Metastasie* (traducere, prin intermediu francez, a canţonetei *La Partenza,* de Metastasio), *Stihuri după italieneşte* (probabil, tot o traducere din Metastasio), *Cântarea cântărilor. Tocma după ovreie* (traducere liberă şi prescurtată din franceză).

În cadrul traducerilor, cităm tot aici, şi unele bucăţi în proză, rămase în manuscris: François-

Thomas-Marie de Baculard d'Arnaud, *Istoria lui Machen, povestire englezească* (1794); (cu un vădit caracter moral), Montesquieu, *Arsachie şi Ismenia, istorie din partea Răsăritului* (1794), J.J. Rousseau, *Narchis sau îndrăgitul dă însuş de sine* (1794, "prima traducere în limba română, direct din limba franceză, a unei comedii"[17], iar Ioan Cantacuzino este considerat "primul traducător a lui Rousseau la noi"[18]), Florian, *Numa Pompilius, al doilea crai al Romii* (1796), Alexander Pope, *Cercarea asupra omului* (1807); primele trei părţi ale poemului *An Essay on Man,* după versiunea franceză în proză a lui Silhouette)[19].

Aceste traduceri şi prelucrări făcute indică exact preferinţele literare ale poetului, încercările sale de a se orienta spre creaţiile occidentale ale vremii. Dintre ele, cele mai multe, aşa cum se poate observa, sunt făcute din scriitori francezi sau prin intermediu acestora, creatori cunoscuţi sau neidentificaţi încă şi reprezintă îmbinări de clasicism, iluminism şi preromantism, cu acorduri elegiace şi idilice.

În volumul *Poézii noo,* atât creaţiile originale, cât şi majoritatea traducerilor scot în evidenţă mai ales preocuparea constantă a poetului pentru unele elemente satirice, interesul acestuia faţă de comportările zilnice ale omului şi pentru viaţa plină de plăceri pe care acesta trebuie să o ducă, în general, grija faţă de necazurile şi bucuriile pe care le oferă ziua în care el trăieşte.

Astfel, autorul ia poziţie împotriva unor atitudini nejustificate ale oamenilor, a neadevărului

şi lăcomiei, a defăimării şi invidiei *(Pocitanie, Satiră: Omul)*, a unor vicii morale şi fizice *(Sfat unui şătrar amorezat ce avea în tot ceasu psihimu în gură, Măgulire soţii(i) cei pocite)*. Ioan Cantacuzino, de asemenea, este adeptul luptei împotriva unor tendinţe nejustificate de îmbogăţire, dând sfaturi pentru o viaţă liniştită, a unui trai în care omul să se veselească în plăcerile oferite de cotidian *(Cântec beţivesc, Veacul cel fericit sau cel scump)*. La fel, el îmbrăţişează dragostea simplă, curată, firească, fără perversitate şi minciună, dragostea trăită din plin *(Cântec păstoresc, Cântec grădinăresc, Păs, depărtat fiind dă Tica)*.

Aşadar, domină elementele erotice şi satirice, autorul preţuind acele cântece "beţiveşti", păstoreşti şi grădinăreşti, prin care este elogiată iubirea, viaţa fericită şi tihnită din natură.

Râs mult subliniază bucuria enormă a omului pentru condiţia sa socială, petrecerile minunate cu vin, masă îndestulată şi plăceri senzuale, totul ponderat însă, tratarea cu indiferenţă a necazurilor zilnice, a tuturor relelor:

"Vesel om cin'e pă lume?
Eu sînt prea mult, căci cu glume
Mintea-m întrec zi şi noapte,
Rod şi crude, rod şi coapte", (p. 21).

....

"Cine închină tot în plin?
Eu sînt, cel ce cu plac sug vin,

Însă şi ştiu, iar când să stau,

Minții mele răgas să dau", (p. 21).

În *Veacul cel fericit sau cel scump* se elogiază viața din epoca primitivă, deci dintr-o perioadă cu mult anterioară celei în care poetul trăiește: o viață frumoasă, îndestulată, liniștită și lipsită de griji:

"O, pă ce veac frumos părinți(i) noștri era!
Laptile din pământ atuncea izvora,
Mierea și cu mana curgea pântre flori,
Câmpul udat numai era dă lacrim(i) dă zori
(Că ochi(i) oamenilor nu-ncepuse a vărsa)".(p. 24-25).

Această viață este pusă în contradicție cu traiul modern, contemporan, Ioan Cantacuzino aducând acuze tiraniei, boierimii timpului, exprimându-și sentimentele de solidaritate cu cei nefericiți, dragostea față de omul amărât:

"Și geabnica arătare, idolul uimiri(i),
Tiranul înțolat cu cinul măriri(i),
Încă nu turbura pacea oamenilor,
Cu vrăjmașă faptă și jadnă dă omor.
Omul pravila lui atuncea nu căta,
Dreapta inima sa el numai asculta", (p. 26)

De asemenea, insistă și asupra faptului că *Cinstea*, adică noblețea, onoarea este "slută",

"duşmana firii", cea care duce la tulburarea liniştii, înțelegerii, a traiului unit şi liber:

"Iată, strâmbă Cinste, cum ne dai inimă rea;
Dă-i Amorul duşman tu eşt(i) cu mult mai grea.
0, tirana vieți(i), stăpâna multor crai,
Ajungă-ți atât, că lor pravilă dai,
Turburând odihna stăpânilor lumi(i);
Nu merge la păstor, în lăcaşul glumi(i),

Supt colibioara lui, unde stă în ticnă,
Dă schimbi pacea sa în rea neodihnă,
Cu spaime dăşarte, cu trup fără iveală,
Care dă blândeților o foarte grea sfială,
Căci noi sîntem facuț să trăim la un loc,
Să-mpărțim între noi ce-avem dă la noroc
Şi cerul ne-au zidit ca noi să ne iubim
Cu cât firea mai mult va să ne zămislim! (p. 28 - 29)

Una dintre cele mai valoroase creații cuprinsă în volumul *Poézii noo* este, fără îndoială, *Cântarea cântărilor,* făcută din "ovreie", dar, cu siguranță, o traducere din franceză. Este o adaptare foarte liberă, o prescurtare a primelor cinci părți la care se adaugă şase versuri inițiale din cântul al şaselea ale *Cântării cântărilor* din *Vechiul Testament;* probabil şi cu "unele influențe din versiunea reprodusă în *Biblia de la Bucureşti* (1688)[20]. Este o tălmăcire în care sunt etalate multe abilități prozodice. Predomină aici trăsăturile de bază ale versului popular românesc, apar frecvent

cuvinte şi expresii luate din uzul lingvistic curent, imagini poetice în care se simte aroma arhaismelor şi sensibilitatea unor termeni neologici, dar, uneori, în contexte în care se întâlnesc, regretabil, şi unele elemente de limbaj vulgar. Este totuşi, fără dubii, o încercare poetică de calitate, deşi apar destule neclarităţi, datorate, se pare, în primul rând, modificărilor pe care le aduce poetul textului original. Cu toate că se întâlnesc destule imperfecţiuni, în linii mari, meritele evidente ale acestei poezii sunt clare şi ele aduc, în dese rânduri, pe prim plan, un poet a cărei originalitate merită a fi reţinută de istoria literaturii, poezia oferind unele imagini şi ritmuri neaşteptat de realizate, putându-se astfel vorbi de o "tălmăcire plină de graţie", unde lesne se poate observa "îndemânarea prozodică"[21]

"Sînt neagră iar frumoasă
Şi mult drăgăstoasă.
Fetele locului
Ierusalimului
Poţi să le priveşti
Ca sălaşe crăieşti.

Eu la chip neagră sînt
Dă soare şi dă vânt.
Fraţi(i) să-nvrăjbiră
Pă maica siliră

Să plec să păzesc
Viia lor să străjesc.

A lor am păstrat-o,
A mea jaf am dat-o", (p. 49 - 5o)

Ultima poezie a volumului, *Răsuflare,* aduce în atenție ideile poetice ale autorului, plecând chiar numai şi de la simplele sensuri ale cuvântului: "destăinuire", „mărturisire".

Este, într-un fel, "arta poetică" a lui Ioan Cantacuzino, *testamentul său literar,* cu aceleaşi ecouri pe care le-a avut în epocă, şi nu numai, cel al lui Ienăchiță Vacărescu, dar privat de "triumful" acestuia din urmă, prin faptul că poezia nu a fost cunoscută decât târziu.

Pentru Ioan Cantacuzino, poezia este "chibzuire" şi "gând", mijlocul prin care se poate ridica valoarea spirituală a poporului, iar versurile reprezintă un îndemn lăsat tuturor românilor.

Conştient de starea precară a culturii poetice româneşti din acel timp, poetul era convins că poezia sa, deşi prezintă destule imperfecțiuni (Oare din acest motiv n-a semnat versurile cu numele întreg? Dar traducerile, tot datorită faptului că le considera modeste?), este o "mustră" (exemplu), o primă încercare de versuri autohtone, că ea va fi o pildă pentru alții în dezvoltarea literaturii române:

"Limba noastră prea puțină
Nu-i a nímui proastă vină,
Căci însoață rău cuvântul
În pârlejul ce dă gândul.
Mai cu vreme, şi cine ştie,

Prisosire poate să vie,
Că scriitori(i) împodobesc
Limba, patria-şi slăvesc.
Fie această acuş cercare
Mustră altor, spre-ndemnare". (p. 69)

Deşi opera sa literară a fost cunoscută foarte târziu, Ioan Cantacuzino va rămâne, "împreună cu Ienache Vacărescu şi Matei Milo, începătorul poeziei moderne la români şi este primul poet care, după Dosoftei, a tipărit un volum de poezii"[22]. De aceea, se poate afirma că *Poézii noo* "completează imaginea noastră despre literatura acelui timp şi dovedeşte că acea epocă a fost mai bogată în manifestări culturale decât ne-am închipuit până acum".[23]

Pentru aceste lucruri evidente este destul de riscant să-l acuzi pe Ioan Cantacuzino, deşi aparent "elegant", că traducerile sale provin "din a doua mână", că "nu era nici măcar un veritabil poet", versurile sale caracterizându-se "prin vulgaritatea lor şi neavând comune cu poezia adevărată decât forma exterioară şi intenția poetică, lăudabilă ,ca atare, căci pe drumul care duce spre literatură, astfel de strădanii fac să sporească treptat şi pretențiile estetice".[24]

În ciuda acestor observații cam aspre, Ioan Cantacuzino rămâne totuşi, alături de puțini alți scriitori ai epocii sale un deschizător de drumuri în literatura noastră modernă, iar creația sa atestă "o aliniere remarcabilă cu poezia europeană a epocii[25].

Cartea sa de poezie reprezintă un "al doilea volum de versuri laice tipărit pe pământ românesc" (primul, ar fi, *Cântece câmpeneşti,* ale unui anonim transilvănean, din 1768) şi "dovedeşte conştiinţa pionieratului şi intenţia de a îndruma poezia noastră pe făgaşuri noi"[26].

NOTE

1.Gheorghe Ivănescu, *Un poet român necunoscut, din a doua jumătate a secolului XVIII,* în Iaşul nou", an. V, nr. 3-4, 1953, p.219 -232.

2.G. Ivănescu şi N.A. Ursu, *Un scriitor muntean de la sfârşitul secolului al XVIII-lea: Ioan Cantacuzino,* în "Studii şi cercetări ştiinţifice", Istorie - Filologie, Filologie, Iaşi, anul X, fasc. 1-2, 1959, pg. 135- 14o.

3. *Ibidem,* p. 137.

4.Gheorghe Ivănescu, *art. cit.,* p. 22o.

5.G. Ivănescu şi N. A. Ursu, *art. cit.,* p. 139.

6.*Ibidem.*

7.N.A. Ursu, *Ioan Cantacuzino,* în *Istoria literaturii române,* II, Bucureşti, Editura Academiei, 1968, p. 18o.

8.Nicolae Bălcescu, *Spătarul Ioan Cantacuzino,* în "Magazin istoric pentru Dacia", tom. I, 1845, p. 187-205.

9.G. Ivănescu şi N. A. Ursu, *art. cit,* p. 137 - 138; N. A. Ursu, *art. cit.,* p. 180- 181.

10.Gheorghe Ivănescu, *art. cit.,*p.222; cf. şi George Ivaşcu, *Istoria literaturii române,* 1, Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1969, p. 293.

11.George Ivaşcu, *op. cit.*, p. 294.

12. Ediţia Andrei Nestorescu, p.67.

13.Alexandru Duţu, *Coordonate ale culturii româneşti din secolul XVIII (1700-1821). Studii şi texte,* Bucureşti, 1968, p. 169.

14.N.A. Ursu, *art .cit,* 182.

15. Gheorghe Ivănescu, *art. cit.* p. 225.

16. *Ibidem;* N. A. Ursu, *art. cit,* p. 182.

17.Al. Piru, *Literatura română veche* Bucureşti, 1961, p. 566.

18. Alexandru Duţu, *op. cit,* p. 168.

19.Vezi, pentru traducerile în proză, şi: *Bibliografie,* III; Gh. Ivănescu şi N. A. Ursu *art. cit,* p. 135 - 136; N. A. Ursu, *art. cit.,* p.182.

20. Ediţia Andrei Nestorescu, p. 69.

21.George Ivaşcu, *op. cit,* p. 339.

22.Gheorghe Ivănescu, *art. cit.,* p. 220.

23.*Ibidem,* p. 232.

24.I. Negoiţescu, *Istoria literaturii române , I (1800 - 1945).* Bucureşti, Editura Minerva,1991, p.11.

25.Mircea Anghelescu, *Preromantismul românesc (până la 184o),* Bucureşti, Editura Minerva, 76.

26.Mircea Scarlat, *Istoria poeziei româneşti,* IV, cu un argument de Nicolae Manolescu, ediţie de Dora Scarlat, Bucureşti, Editura Minerva, 1990, p. 275.

CÂTEVA OBSERVAȚII CU PRIVIRE LA LIMBA SCRIERILOR LUI IOAN CANTACUZINO

Însemnările care urmează sunt încercări de a cerceta sumar limba operei unuia dintre primii noştri poeți, "una dintre cele mai interesante figuri ale sfârşitului de secol"[1], şi urmăreşte să scoată în evidență meritul pe care l-a avut Ioan Cantacuzino în strădania generală a oamenilor de cultură de a aduce "schimbările" şi "inovațiile" care se impuneau într-o perioadă de început a afirmării limbii române literare moderne. În acest sens, vor fi analizate şi discutate elemente esențiale de fonetică, morfologie, lexic şi sintaxă, pentru a se vedea mai clar baza lingvistică a textelor, dar şi a reliefa efortul scriitorului în încercarea de a depăşi treptat fazele limbii vechi şi de a se apropia de elementele populare sau de unele fapte specifice limbii moderne.

Se va putea observa astfel că opera poetică a lui Ioan Cantacuzino este o creație în care predomină trăsături de bază ale limbii şi versului popular românesc, cuvinte şi expresii luate din mediul cotidian, imagini poetice în care îşi dau întâlnire atât arhaismele, cât şi unele neologisme.

Referitor la **fonetică**, trebuie precizat încă de la început că în volumul de poezii al lui Ioan Cantacuzino predomină o serie de fenomene care sunt specifice graiurilor munteneşti, conservate până astăzi aici, altele, mai puține, caracteristice limbii vechi, iar câteva par a fi proprii autorului, fapte

izolate, probabil, creații personale, familiale. Încercăm aici, rezumativ, a înregistra aceste trăsături.

În foarte multe situații vocalele palatale *(e, i)* trec în seria centrală *(ă, î, â)*, mai ales după consoanele *d, p,* fenomen specific graiurilor de tip muntenesc. Trebuie făcută observația că trecerile se fac nu numai de la *e* la *ă* şi de la **i** la *î (â)*, ci şi de la *e* la *î (â)* şi *i* la *ă*. Fenomenul este frecvent la prepoziții (***dă, dăcât, dă-l dă la, dăn, dân, pă, pă la,*** *pân* = prin, ***pântre*** etc), dar şi la alte cuvinte, unele formate cu ajutorul prefixului ***des (dez); dăpărtare, dăpărtat, dăspărțim, dăspică, dăşartă, dăşărtăciune, dăşchide, dăşchise, dăzbrăcat, dăzmierdat, dăzmiardă, dăzmierdăm, dăzmierde, dăzveleşte, dâmprejur, îndămână, îndăstulat;.*** fenomenul poate să apară şi în alte situații, fapt consemnat nu numai în graiurile de tip sudic: ***deosâbeşte, gâdâli, între*** = intre, *jăfui,* ***lăcrămi şi lacrămi, mărgând, mieluşăi, nă*** - ne, ***năcicum, primiță-mă, ; rumăgați, să*** = se, ***tă*** = te, ***zisără*** etc.

Se întâlneşte însă şi fenomenul invers, când în locul vocalelor din seria centrală *(ă, î - â)* apar cele palatale *(e, i)* din limba literară actuală, mai ales în finalul unor adjective (***drăgostoase*** = drăgostoasă, ***frumoase*** = frumoasă, ***pocite*** = pocită), dar şi în ***se lase*** (care rimează cu *vase)* sau în interiorul unor substantive ca: ***şegi, schintei, streină etc.***

Termeni în care apare ***ă*** în locul lui ***î (â): cănd, cât, decăt, gădili, îngănați, măhnire, rău*** (râu,), ***sănt, sfârşit, tănguire, zănă.***

Ca o influență a limbii vechi, vocala ***e*** apare în locul lui ***i,*** în ***întunerec, sedef*** **etc.**

În majoritatea cuvintelor şi în toate situațiile de fonetică sintactică ***i*** scurt final nu este redat: ***glumeț, iubiț îm, împungeț, însuş, jucaț, nu-m, nu-ş, păziț, piele-ş, să-m, unde-m*** etc; dispariția lui ***i*** după consoana ***m (îm*** pentru ***îmi)*** este considerată a fi o trăsătură specifică graiurilor munteneşti.[2]

În volumul analizat impresionează numărul mare de alternanțe fonetice. Astfel, frecvent, după bilabiale ***(b, p),*** fricativele labio-dentale ***(f,*** **v**) şi nazala bilabială *m,* vocala ***e*** apare alături de diftongul - ***ie; dezmerde, ferb, fer, meluşei, meu, pei, pele, pept, peri, perdut, vețui*** **etc,** dar **şi** ***mieu, pierdut, viețui*** etc. Uneori, în primul rând prepozițiile, apar în formele ***din - dăn - dân, pe - pă, peste - preste - piste, pintre – pântre,*** iar în alte cazuri apar alternanțe de tipul: ***căuta - căta, dăcât - dăcăt, hodin - hodinâ, ibovnic - ibomnic, lacrămi - lăcrămi, pripastie -pripaştie, râu - rău, seamă - samă, seară - sară, sînt - sănt, străjar - strejar*** etc. Ca o trăsătură esențială a volumului trebuie semnalată prezența frecventă a unor eliziuni, majoritatea prin fonetică sintactică, curente în limba vorbită: *bine-ț, capu-ş,* ***d-au, m-omoare, nu-m, nu-ş, p-alt, piele~ş, să-m, ț-oi, unde-m*** **etc.**

În volumul *Poézii noo* apare aproape constant scris *-u* final (***alesu, altu, dresu, mărețu, poeticescu*** etc), dar construcția versurilor demonstrează că "acest ***u*** nu se citea şi că se transcria numai datorită tradiției ortografice, create în secolul XV sau XVI, la

traducerea textelor religioase rotacizante. Ea se găseşte de altfel şi în alte texte de pe la 1788 -1830"[3].

Tot datorită tradiţiei, în finalul unor cuvinte este transcrisă vocala *ă* (ъ , în chirilică), care nu are însă nici o valoare fonetică: ***cerbă, dată*** (= dat), ***fierbă*** (= fierb), ***saţă, simţă*** (= simţ) etc.

În iniţiala cuvântului şi la început de silabă, când urmează după o vocală, nu apare diftongul - ***ie,*** ci doar simpla vocală ***e: beţi, boer, fer, fluer, es, eri, meluşăi, pei, pele*** etc.

La imperfectul verbelor de conjugarea a IV-a, care nu au rădăcina în - ***i,*** apare diftongul -***ia*** şi nu -***ea (dormia, dormiam, primia*** etc), întâlnit şi în ***însoţiat,*** unde trebuia să fie ***i.***

Cuvinte accentuate altfel decât în limba literară: ***acoló, acoleá, predislóvie, satíra, poézii.***

Alte fapte fonetice, privind vocalele, consemnează fenomene izolate, proprii graiurilor de tip sudic, sau, mai rar, preluate din limba veche: ***a*** pentru ***ă (zarilor*** = zărilor), ***ă*** pentru, ***o (drăgăstoase*** = drăgostoasă), ***i*** în loc de ***e (iresuri, laptili, pisti, podoabile, polií, ţâţile), î (â)*** pentru ***ă (mâ-nchin, râsfăţare, tâlmăcire, tâlmăciri*** etc), ***î(â)*** pentru ***u (porâmbiţă), o*** pentru ***u (coprinse, coprinză, franţozeşte, moşoroaie), u*** pentru *o* ***(încunjur, rumânesc)*** etc.

În privinţa diftongilor, menţionăm păstrarea lui ***iu*** în ***ceriul,*** redarea lui ***ua*** prin ***oa (păstoreaoa)*** şi a lui ***oa*** prin **ua** (***soiuasă***). Semnalăm ca o trăsătură larg răspândită în Muntenia, redarea triftongului ***ieu***

în pronumele personal ***mieu, miei,*** fapt atestat consecvent în textele din secolul al XVI-lea. De asemenea, trebuie subliniată folosirea vocalelor în hiat în ***noo, voo*** şi reducerea diftongilor ***ea*** ***(totdauna)*** şi ***eo*** ***(dodată, vodată, vro***).

Conform unor tradiţii grafice, în volum apar o serie de fapte pe care le vom menţiona mai jos.

Diftongul ***oa*** este redat prin ***ó:*** ***cóte, flórea, moşoróie, ţâţóie.***

Diftongul ***ea*** (care redă litera chirilică ѣ) se întâlneşte în cuvinte unde ar fi trebuit să fie ***e (ie)*** sau ***a (creadem, goneaşte, meale, peaptu, strajea, vează***) , mai ales că sunt impuse de rimă: ***goneaşte*** (= goneşte) - ***creşte, meale*** (= mele) - ***ele*** etc; la fel, în cazul lui ***ia*** (care redă litera chirilică ꙗ), în care trebuia să fie ***ie:*** ***dăzmiardăm, dăzmiardat, iadile, miare, miarea, piapt, piar, piare, piarz, viaţii*** (şi aici intervin necesităţi poetice: ***miare*** (= miere) - ***cere, piare*** (= piere) - ***tăcere*** etc).

Ca şi la vocale, în sistemul consonantic trebuie evidenţiate aceleaşi lucruri şi anume că în volumul lui Ioan Cantacuzino predomină o serie de fapte caracteristice graiurilor populare româneşti, în special cele munteneşti şi păstrarea unor fenomene arhaice: înlocuirea consoanei ***h*** prin ***c,*** în ***ticnă*** şi a lui ***c*** prin ***f (doftorie);*** **j** păstrat în ***betejie*** şi ***jur*** (nu ***giur,*** ca în graiurile de tip nordic); ***m*** în ***ibomnic*** şi ***l*** trecut la **r** în ***turburat, turbure;*** apare ***s*** pentru ***z,*** în ***răgas,*** iar fenomenul invers, caracteristic Munteniei se întâlneşte în: ***zleită, zmirnă, zmoală, zmochină,*** unde

apare fenomenul sonorizării în grupuri consonantice prin asimilarea la *l* (*m*); ca un fenomen regional semnalăm prezența lui ş pentru *s (deşchide, deşchisei)* şi păstrarea grupului ***schi*** în ***schinteie, schintei;*** forme de palatalizare ale fricativei labio-dentale surde *f **(hiară)*** şi sonore *v*: ***icleană, icleneşte, iclenie.***

Se observă, de asemenea, că înaintea consoanelor labiale ***b, p*** apare totdeauna ***în (in)*** şi nu ***îm (im): cânpului, înbăia, înbrăca, înbuna, înbuca, înpărți, înpodobi, înpunge, înpuns, pinprejur*** etc

Alte fenomene specifice graiului muntean, apărute aici, sunt cele care se vor impune treptat în limba literară, dintre care cităm doar formele diftongate în ***îi (pâine, câine*** pentru ***pâne, câne)*** şi ***u*** în loc de ***î***: ***umblu, umflu*** pentru ***îmflu, îmblu*** etc .

În domeniul **morfologiei** faptele lingvistice provin din aceleaşi locuri amintite: graiurile populare (în special, subdialectul muntenesc) şi limba veche românească.

Adesea, uneori din necesități de versificație (rimă, ritm), apar plurale feminine vechi, astăzi neobişnuite, întâlnite totuşi în unele graiuri, de tipul: ***boale, soarte, talpe, vine*** (sg. vină), ***soarte*** etc.

Se întâlnesc uneori genitiv-dative de tipul ***soartii,*** dar şi formate cu ajutorul prepoziției *la; date la amor* (= ... amorului).

Sub influența graiurilor populare, adesea lipseşte articolul *-**l*** (la singularul unor substantive masculine şi neutre): ***cinstitu, fericitu, glasu, hodinu,***

iada, vinu etc. (apare însă şi: ***fericitul, omul, ţicnitul*** etc).

Uneori, câteodată din necesităţi prozodice, se folosesc forme nearticulate în loc de formele articulate şi invers, în deosebi la genitiv-dativul singular (mai rar la plural) al unor substantive feminine: ***lumi(i), poézii (i), soţii(i), vii(i), veselii(i), uimiri(i);*** alteori, acestea apar şi la persoana a II-a singular a verbelor de conjugarea a IV-a: ***şti(i)***

Frecvenţa unor forme iotacizate la indicativ şi conjunctiv prezent: ***auz, crez, piei, poci, simţă, spui, văz; să aib, să vie, să spuie, să vază, să simţă*** etc.

Păstrarea unui fenomen arhaic prin care apare forma ***au,*** de la auxiliarul ***a avea,*** la persoana a III-a singular a perfectului compus al indicativului: ***iarna au trecut, gândirea drumul ş-au făcut, plevia au nimerit, smochinul rod au plodit, inima s-au rănit, cel ce lumea au aşezat, dragostea n-au robit, iubitul au venit, pofta s-au împlinit, floarea s-au ivit, cerul ne-au zidit*** etc.

Apariţia unor forme populare de viitor, de tipul *o* ***să (o să fac, o să merg),*** în loc de *voi* sau ***am să;*** se întâlneşte însă şi ***oi face, oi merge,*** dar mai rar.

Se foloseşte perfectul simplu, specific graiurilor de tip sudic: ***adusei, ascunsei, avusei, deşchisei, dusei*** etc.

Uneori, la indicativul şi conjunctivului prezent, persoanele I şi a III-a singular şi la persoana a III-a plural, verbele de conjugarea I (şi a IV-a) primesc sufixul - ***ez*** (respectiv - ***esc) (asudeşte, curmez,***

îmbinează etc.), dar se întâlnesc şi forme nesufixate: ***îmbuna, însoaţă, să sângere*** etc.

Alte forme morfologice apar cu totul izolat, unele dintre ele întâlnite doar aici: forme verbale de tipul: ***vei*** (= vrei), ***îl fuge*** (- îl fugăreşte), ***va*** (= vrea), ***a fi ticnit*** (= să fie tihnit), ***să piere*** (= să piară; datorită rimei), ***păsărele să vede*** (= se văd), ***părinţii era*** (= ... erau), ***să vede*** (= se văd), ***el viaţă cu ele*** (= vieţuieşte), ***gandí-i*** (= vei mai gândi), gerunzii de tipul ***viind;*** vocativul ***trandafire;*** adjectivul masculin ***mult*** apare în locul femininului ***multe*** *(mult minciuni)*; pronumele şi adjectivul pronominal nehotărât ***fiteşce;*** pronumele negativ ***nímui*** pentru *nimănui;* articolul adjectival feminin ***cea*** la genitiv-dativ apare sub forma ***cei (cei nenorocoase);*** pronumele ***cealaltă*** este redat prin ***ceailantă;*** articolul nehotărât în genitiv-dativ ***unei*** apare sub forma ***unii;*** locuţiunile adverbiale ***cu plac, din plac, de un plac*** (= cu plăcere); frecvenţa prepoziţiei ***supt*** etc.

În privinţa ***lexicului*** trebuie evidenţiate unele lucruri reprezentative pentru scrierile lui Ioan Cantacuzino.

Folosirea sufixelor **- *ător şi -itor* în** loc **de - *ătoriu şi -itoriu.***

Frecvenţa formelor diminutivale de tipul: ***codricel, colibioară, floricea, floricică, grădinţă, ierbuliţă, ochişori, oiţă, păsărele, păstorea, păstorel, prunculeţ, rămuriţă, tulpiniţa, turmuliţă*** etc.

Calcuri lingvistice după franceză: ***câmpesc' poposesc'*** (din fr. - *comper,* indicativ prezent,

persoana a III-a plural), ***că*** - cum (temporal), când, (din fr. que *'când')* etc.[4]

Termeni care reprezintă "moşteniri din epoca veche"[5], unii dintre ei conservaţi şi în graiurile populare: ***chedru*** 'cedru', ***icoană*** - 'imagine' figură de stil', ***iubeţ*** 'drăgostos', ***marghiol*** (marghiul) 'şiret, pişicher', ***mumă*** 'mamă', ***ochean*** 'ocean', ***plevie*** 'plevilă', ***pravilă*** 'lege', ***prici*** 'a (se) certa', ***răsuflare*** 'destăinuire', ***vercare*** 'oricare', ***verce*** 'orice'; alte arhaisme pentru vremea aceea, "adică fapte lingvistice ce ieşiseră din uz pe la 1720 - 1730"[6] : ***împutare*** 'imputare', ***învita*** 'îndemna', ***ne-ntrupire*** 'imperceptibil, nesesizabil', ***vié*** *(viá)* 'a trăi' etc.

Neologisme, "particularităţi care o leagă de limba nouă"[7] : ***amorezat*** 'îndrăgostit (derivat din ***amorez,*** din fr. ***amoureaux,*** venit pe cale rusească), ***fum*** -'aer de superioritate', ***eleghie*** 'elegie', ***metaforuri*** 'metafore' (din franceză), ***panigherisi*** 'a celebra' (din greacă, în dedicaţia manuscrisă a traducerii din Florian, ms. nr. 1550, către Bănulescu - Bodoni[8]), **poézie** 'poezie' (din rusă, dacă luăm în consideraţie accentul), ***stihurghie*** 'versificaţie' (din greacă, "neatestat până acum la alt scriitor"[9]).

Unele cuvinte populare, specifice mai ales graiurilor munteneşti, dar şi câteva, probabil, creaţii ale autorului, care, izolat, apar şi în subdialectul menţionat: ***beţivesc*** 'de beţie', ***făţá*** ' a înfăţişa, a exprima', ***geabnic*** 'zadarnic', ***glagolí*** 'a vorbi', ***iconí*** 'a imagina, a închipui', ***îngănaş*** 'înşelător', ***jadnă*** 'dorinţă, poftă', ***mirodie*** 'mirodenie', ***nevedire***

'născocire', ***nimui*** 'nimănui, ***pârlej*** 'prilej', ***privigătoare*** 'privighetoare', ***saltă*** 'urcare, ascensiune', ***stradă*** - 'chin', ***a se strădi*** 'a se strădui' etc.

Cuvinte specifice altor graiuri decât celor de tip muntenesc: ardelenisme: ***mâncă, mustră*** 'exemplu', **pită;** moldovenisme: ***şagă, piste.***

Forme hipercorecte: *lecaş* 'locaş', ***nevedire*** 'nevădire', ***a vedía, vădi,*** 'a da pe faţă' etc.

Destule cuvinte apar pentru prima dată în volumul de poezii al lui Ioan Cantacuzino şi nu sunt atestate în *Dicţionarul limbii române,* Bucureşti (Academia Română), tom. I, II, 1913 ş.u.(DA) sau în *Dicţionarul limbii române,* serie nouă, Bucureşti, Editura Academiei, 1965 ş.u. (DLR) deloc sau, dacă apar, au alt sens: ***asudi*** 'a asuda', ***avroră*** 'auroră', *beţivesc* 'de beţie', ***blejí*** 'a se holba', ***brobodelnic*** 'broboadă' (în DA, ***brobodealnic), cerbiţă*** 'cerbice, gât' (în DA sunt alte variante), ***dafn*** 'numele unui copac', ***fărmiţă*** 'firimitură', ***filos*** 'prieten iubitor', ***fum*** 'înfumurare' (în DA, numai - pluralul), ***glagoli*** 'a vorbi', ***icoană*** 'imagine', ***iconi,*** 'a zugrăvi, a imagina', ***împrumutoare*** 'persoană care împrumută',***metaforuri*** 'metafore', ***motoi*** 'motan', ***muimí*** 'a momi, a imita' *mureş* 'cu pete negre', ***neîntrupire*** 'imperceptibil', ***odin*** 'odihnă', ***ovreie*** 'evreiesc', ***panigherisi*** 'a celebra', ***păstorea*** 'păstoriţă', ***plac*** 'plăcere', ***plevie*** 'plevilă', *prici* 'a (se) certa' (în DLR nu are valoare tranzitivă), ***pripaste*** 'prăpastie', ***pripaşte*** 'prăpastie', ***psihímu***

'sufletul meu', ***răspune*** 'a pune cu intensitate', ***rotos*** 'rotund' etc.

Cuvinte care nu figurează în DA şi DLR ca prime atestări. Termenii consemnaţi aici se află cuprinşi în lucrări apărute (mult) mai târziu: ***fumuros*** 'înfumurat', ***gliştir*** 'clistir', ***îmbăiat*** 'scăldat', ***însovoni*** 'a se îmbrobodi', ***lipici*** 'farmec', ***mintos*** 'inteligent', ***pofidă*** 'dispreţ', ***predislóvie*** 'prefaţă', *razdá* 'a da mereu', ***târlă*** 'tarla', ***troscot*** 'zgomot', ***trufos*** 'trufaş', **turbá** 'a tulbura' (în DLR nu apare valoarea tranzitivă) etc.

Ocupându-se amănunţit de limba scrierilor manuscrise ale lui Ioan Cantacuzino, N. A. Ursu, în partea a doua a unui studiu consistent şi valoros)[10], discută o serie de forme gramaticale şi lexicale, fapte lingvistice caracteristice acestor lucrări, pe care le considerăm esenţiale şi, de aceea, sumar, le menţionăm aici.

Frecvenţa unor adverbe şi locuţiuni adverbiale ca: ***şi*** 'îndată, imediat', ***potrivă*** 'egal, potrivit, proporţional', ***de îndestul*** ' suficient', ***fără curmare*** 'continuu' etc.

Articularea neobişnuită, în genitiv-dativ, atât a adjectivului ***toată*** 'fiecare, oricare, întreagă', antepus, cât şi a substantivelor determinate: ***a toatei părţii, toate oblăduirii, toatii formii, a toatii cheltuielii, toatei republicii, toatii slavii, toatelor noroadelor, toatii vieţii, toatii Italiii, toatii soartei, toatei pricinii, toatei ţăriii, toatii vieţii, toatii trudii şi grijii, toatii fiinţii, toatelor lucrurilor*** **etc.**

Antepunerea substantivului față de numeralul cardinal: ***zile unsprezece.***

Pronume și adjective pronominale nehotărâte de tipul: *fiteşcare, fiteşce, fiteşcine, ver(i)ce* etc .

Termeni specifici scrisului lui Ioan Cantacuzino, unii dintre ei cu sens neobișnuit: ***dămolí*** 'a diminua, a tempera', ***drept*** (prep.) 'pentru', ***hărțui*** 'a exersa, a practica', ***icoană,*** 'imagine', ***înaurí*** 'a auri', ***înferica*** 'a fereca', ***înmări*** 'amari', ***înzâdărí*** 'a zidi', ***mijlocire*** 'intermediu', ***nărav*** 'morav', ***necurmat*** (adj. și adv.) 'continuu', ***obraz*** 'persoană', ***spânzura*** 'a depinde', ***vinovățí*** 'a acuza'.

Cuvinte de proveniență latino-romanică (în deosebi, franceză), neogreacă și mai ales rusă, neologisme mai rar întâlnite la alți scriitori de la sfârșitul secolului al XVIII-lea, dintre care cităm: *arhisveşcénie* 'arhiereu', *cinóvnic* 'funcționar', *gheroi* 'erou', *indiáneț* 'indian', *mladén(e)ț* 'copil', ***poézie*** 'poezie', ***providénie*** 'providență', ***republicáneț*** 'republican', *sfeşcenic* 'preot', *trofei,* 'trofeu', *vnuc* 'nepot' etc.

Dintre particularitățile sintactice ale limbii poeziilor lui Ioan Cantacuzino semnalăm doar câteva fapte mai puțin uzitate sau deloc în alte scrieri ale epocii, mai ales inversiuni în topica propoziției și a frazei: *ciuda **foarte îl pişcă rău, nu şti unde foarte vrăjmaş, brânci lui dau, prea rea poveste, va viețui prea nemâhnita da în iveală, nici mai ştiu*** (= nici nu mai știu), ***alt nu era mijloc.***

Lectura şi analiza operei lui Ioan Cantacuzino aduc pe prim plan, aşa cum au spus-o mulţi specialişti, un poet care încearcă să introducă în poezia română un suflu nou al liricii europene a epocii, una dintre figurile reprezentative ale culturii din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, care, alături de Ienăchiţă Vacărescu, este considerat un pionier al poeziei noastre moderne.

Analiza din punct de vedere lingvistic a volumului *Poézii noo,* cât şi a faptelor de limbă întâlnite în manuscrisele lui Ioan Cantacuzino duc la concluzia că ne aflăm în faţa unui autor care a folosit în lucrările sale cu precădere elemente specifice graiului muntean, particularităţi de limbă familiare lui, fără a neglija însă forme întâlnite şi în alte provincii, elementele de bază ale limbii vechi şi unele neologisme care apăruseră deja la noi. Acestora scriitorul le va adăuga însă şi unii termeni care-i aparţin în exclusivitate, creaţii proprii, toate "construite" în spiritul limbii române.

Se poate afirma, în final, că "limba scriitorului este aceea obişnuită între 1780 şi 1880 în Muntenia şi, în general, în ţările române, adică o limbă de tranziţie de la limba veche la cea nouă, din secolul XIX şi de azi"[11].

NOTE

1. Alexandru Duţu, *Coordonate ale culturii româneşti în secolul XVIII (1700 -1821). Studii şi texte,* Bucureşti, Editura pentru Literatură, 1968, p. 168.

2. Cf. şi Gheorghe Ivănescu, *Un poet român necunoscut, din a doua jumătate a secolului XVIII*-lea, în "Iaşul nou", an. V, 1953, nr. 3 - 4, p. 231.

3. Gheorghe Ivănescu, *art. cit*., *p*. 232.

4. Cf. şi Gheorghe Ivănescu, *art. cit.*, p. 229.

5. Gheorghe Ivănescu, *art. cit.*, p. 231.

6. *Ibidem.*

7. *Ibidem.*

8. Cf. G. Ivănescu şi N. A. Ursu, *Un scriitor muntean de la sfârşitul secolului al XVIII-lea: Ioan Cantacuzino,* în "Studii şi cercetări ştiinţifice", Istorie – Filologiei, Filologie, Iaşi, anul X, fasc. 1-2, 1959, p. 136.

9. Gheorghe Ivănescu, *art. cit.*, p. 231.

10.*Autorul proiectului este spătarul Ioan Cantacuzino,* partea a doua a articolului *Un proiect românesc de republică din secolul XVIII-lea,* de Iuliu C. Ciubotaru şi N.A. Ursu, în "Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologie A. D. Xenopol", Iaşi, tom. XXIV, 1987, 1, p. 19o - 196.

11. Gheorghe Ivănescu, *art. cit.*, p. 231.

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

Ediția de față publică, pentru prima dată, într-o interpretare critică, poeziile lui Ioan Cantacuzino, adunate în volumul *Poézii noo,* editorul încercând să redea varianta fidelă a textelor, cu respectarea trăsăturilor esențiale scrisului acelor timpuri.

Ca un lucru, credem noi important, se reproduce, xerografiat, şi originalul ediției princeps, după care urmează transcrierea în alfabet latin a formei chirilice inițiale. În acest fel, cititorul va putea compara cele două "variante" şi astfel îşi va da seama, măcar de aspectul grafic al textului de început.

Elaborarea acestei lucrări, destul de dificilă, mai ales în stabilirea textului, sperăm că va ajuta pe specialişti, lingvişti şi literați, să perceapă situația reală a limbii şi a poeziei care se manifesta în acea epocă.

Pentru stabilirea cât mai exactă a limbii poeziilor care alcătuiesc volumul de față, au fost păstrate toate formele caracteristice scrisului lui Ioan Cantacuzino, particularități fonetice, morfologice, sintactice şi lexicale proprii nu numai scrisului său, ci frecvente şi la alți scriitori din epoca respectivă, fapte reale ale graiului muntean, în care poetul a scris, grafii care susțin trăsăturile dialectale de bază ale Munteniei. În acest sens, cităm, în continuare, pe cele mai importante şi mai des întâlnite.

Fonetică şi lexic:

a pentru **ă,** în pluralul **zarilor** (= zărilor);

ă în locul lui **e**: **dă** (= de) (pace), ***dăzmerdat, dăzmiardă, dăzmierdăm, dăzmerde, dăpărtat, dăspărţim, dăşarte, dăşărtăciuni, dăzmiardă, dăzvăleşte, dăspică, dăzbrăcat, dăşchide, dăşchise, dăcât, îndămână, îndăstulare, jăfui, mărgând, meluşăi, pă*** (— pe), ***să*** (= se), ***rumăgaţi, nă*** (= ne), ***tă*** (= te) ***iubi*** etc;

ă pentru **î** (â): ***cănd, căt, decăt, gădâli, îngănaţi, măhnire, rău*** (=râu), ***sănt, sfărşit, tănguire, zănă*** etc;

ă pentru **i:** ***lacrămi*** şi ***lăcrămi, năcicum, primiţă-mă*** etc;

ă pentru **o:** ***drăgăstoase*** etc;

e pentru **ă:** ***drăgăstoase*** (= drăgostoasă), ***frumoase*** (= frumoasă), (pasăre) ***pocite, streină, şegi*** etc;

e pentru **i**: ***întunerec, sedef*** etc;

e, precedat de oclusive bilabiale (***b, p***), fricative labio-dentale (***f, v***) şi de nazala bilabială ***m,*** a fost: păstrat în locul diftongului ***-ie*** din limba actuală: ***dăzmerde, ferb, fer, meluşei, pei, pele, pept, peri, perdut, veţui*** etc. (dar apar şi: ***pierdut, vieţui;***, care au fost păstrate);

i în locul lui **e:** ***iresuri, laptili, piste, podoabile, polii, ţâţile*** etc;

i pentru **î** (**â**): ***schintei;***

i final nu a fost restabilit în: ***az, bine-ţ, capu-ş, glumeţ, iubiţ, îm, împungeţ, însuş, jucaţ, nu-m, nu-ş, păziţ, piele-ş, să-m, unde-m*** etc;

î (â) pentru **ă**: ***mâ-nchin, râsfăţare, tâlmăcire, tâlmăciri*** etc;

î (â) pentru **e**: ***deosâbeşte;***

î (â) pentru **i: *dâmprejur, dân, gâdâli, între, pântre*** etc;

î (â) pentru **u: *porâmbiţă*** (= porumbiţă);

o pentru **u: *coprinse, coprinză, franţozeşte, moşoroaie*** etc;

u pentru **o**: ***încunjur, rumânească*** etc;

ie pentru **e,** în ***mieu*** (dar şi ***meu***);

iu în ***ceriul;***

oa pentru **ua** în : ***păstoreaoa, zioa;***

ua pentru **oa**; ***soiuasă;***

oo în ***noo, voo;***

o păstrat în ***ticnă;***

f pentru **o** în ***doftorie;***

j păstrat în ***betejiei;***

m în ***ibomnic***;

r pentru **l: *turburat, turbur***;

s pentru **z** în ***răgas***;

ş pentru **s: *deşchide, deşchisei;***

z păstrat în: ***zleită, zmirnă, zmoală, zmochină;***

păstrarea grupului **schi** în ***schinteie, schintei.***

În afara cestor cazuri, au fost menţinute toate variantele fonetice, lexicale şi morfologice specifice epocii şi scrisului lui Ioan Cantacuzino, care astăzi nu se mai folosesc decât, uneori, regional: ***asudeşte, greire, îmbună, îmbinează, însoaţă, pântre, îl***

fuge (= îl fugăreşte), *scoboară, privigătoare, tocma, să curmeze, a ţinea* etc.

De asemenea, au fost păstrate formele duble ale unor cuvinte şi unele alternanţe fonetice, cum ar fi: **mieu - meu**, *pripastie - pripaştie, dăcăt dăcât, căuta - căta, ibovnic - ibomnic, lacrămi - lăcrămi, zice - zâce, hodin - hodihnă, sînt - sănt, râu - rău, din - dân - dăn, seamă - samă, seară-sară, flutur'le - fluturile, perdut -pierdut, străjar - strejar, vieţui - veţui, vers - viers* etc.

2. Morfologie:

forme de plural de tipul: *boale, soarte, vine* (sg. vină) etc;

genitiv - dative de tipul: *soartii;*

genitiv- dative cu **la:** *dată la amor* (- ... amorului);

eliziunea articolului: *cinstitu, fericitu, glasu, hodinu, iadu, vinu* etc;

iotacizarea unor verbe: *să aib, auz, crez, piei, poci, paie, simţă, spui, văz, să vie, să viu* etc;

auxiliarul **a avea,** în forma **au**, la persoana a III-a singular, indicativ, perfectul compus: *iarna au trecut, gândirea drumul ş-au făcut, plevia au nimerit, smochinul rod au plodit, inima s-au rănit, cel ce lumea au aşezat, dragostea n-au robit, iubitul au venit, pofta s-au împlinit, floarea s-au ivit* etc;

gerunzii de tipul *viind;,*

cei (pocite) pentru *celei;*

unii pentru *unei;*

să vede pentru *se văd* (trei păsărele să vede).

În conformitate cu principiile ortografiei actuale, unele forme grafice au fost transpuse în felul următor:

ă *(Ъ)* suprimat în: ***cerbă, dată, ferbă, sață, simță;*** deci: ***cerb, dat, ferb, saț, simț;***

e a fost transcris - ***ie*** în inițiala cuvântului (excepțiile sunt: ***eu, el, ea, eram, erai, era*** etc.) şi la început de silabă, când urmează după o vocală: ***boier, fluier, fluieraş, ies, ieri, nevoie*** etc; pentru ***boer, fluer, flueraş, es, eri, nevoe*** etc;

ó a fost transcris - ***oa*** în: *cóte, flórea, moşoróie, țâțóie* etc, care devin ***coate, floarea, moşoroaie, tâțoaie*** etc; a fost păstrat însă, în pofida faptului că era accentuat (probabil greşit), în ***piciórele*** **(=** ***picioréle),*** pentru că rimează cu ***mele*** sau cu ***ele*** (vezi p. 44/6 şi 65/1);

u final a fost suprimat când nu exprima o realitate fonetică, cu excepția situațiilor în care avea valoare de articol hotărât sau când era cerut de măsura versului: ***ales, alt, dres, măreț, poeticesc*** etc., pentru ***alesu, altu, dresu, mărețu,poeticescu*** etc;

in a fost redat prin *-îm* înainte de consoanele labiale ***b, p: câmpului, îmbăia, îmbrăca, îmbuna, îmbuca, împărți, împodobi, împunge, împuns, pimprejur, porâmbiță*** etc, pentru ***cânpului, înbăia, înbrăca, înbuna, înbuca, înpărți, înpodobi, înpunge, înpuns, pinprejur,porânbiță*** etc;

diftongul *-ia a* fost transcris ***-ea*** la imperfectul verbelor de conjugarea a IV-a, care nu au rădăcina în i: ***dormeam, adormeam şi nu dormiam, adormiam;***

ia din **însoțiat;**a fost transcris ***i: însoțit;***

au fost corectate forme ca ***bârnci* (în *brânci,*** p. 4/16), considerată a fi o greşeală de tipar, şi ***mă-nvince* în *mă-nvinge.***

Pentru că volumul *Poézii noo* al lui Ioan Cantacuzino a fost tipărit cu litere chirilice, redăm în continuare unele situații speciale de transcriere în alfabetul latin:

1. ѣ transcris (i)e în: ***creadem, goneaşte, meale, peaptu*** care devin ***credem, goneşte, mele, p(i)eptu);***

transcris ***ia*** în: ***heară, dăzmeardă,*** care devin ***hiară, dăzmiardă;*** transcris ***a*** în ***strajea,*** devenit ***straja;***

2.ѧ transcris ***(i)e*** în: ***dăzmiardăm, dăzmiardat, miare, miarea, piapt, piar, piare, piarz, viați (i), care devin dăzm(i)erdăm, dăzm,(i)erdat, m(i)ere, m(i)erea, p(i)ept, p(i)er, p(i)ere, p(i)erz*** (o situație aparte o constituie forma ***priaduti* (probabil, *piarduti),*** transcris ***p(i)erduti);***

*în **pian*** s-a considerat o greşeală (ѧ în loc de Ѫ şi s-a transcris ***pân*** (putință).

3. Й ѧ (Іѧ) a fost transcris ***iia*** la imperfectul verbelor de conjugarea a IV-a, dar şi la unele substantive care, în graiuri, se pronunță astfel şi astăzi: ***împărățiia, sfiia, şoptiia.***

4. Ѩ transcris ***ea*** în ***primia,*** devenit ***primea;*** transcris ***(i)e*** în ***piare* şi *iadile,* devenite *p(i)ere, iedile.***

5. **Іꙗ** transcris *iia,* pronunție frecventă și astăzi în graiuri, în *viia.*

6. **Ъ** ***(ior)*** și Ѫ ***(ius)*** au fost transcriși totdeauna ***ă*** și respectiv ***î, (â),*** nu invers, pentru că majoritatea termenilor notați așa, chiar dacă nu reprezintă pronunții literare, sunt cazuri proprii, în general, graiurilor populare muntenești (deci, **Ѫ** = ***î.*** *(â):* ***râsfățare, tâlmăcire*** **etc;** **Ъ** = ***ă: cănd, căt, măhnire*** *etc.)*

7. În legătură cu transcrierile lui **ѣ** și **ꙗ** în ***(i)e,*** ele sunt impuse de rima poeziei: ***miare*** rimează cu ***cere, tăcere cu piare, meale*** cu ***ele, crește*** cu ***gonească;*** deci, este limpede că ne găsim în fața unei tradiții grafice și trebuie transcris ***m(i)ere, p(i)ere, mele, gonește*** care rimează cu un termen precedent sau următor.

8. Celelalte litere chirilice au fost transcrise după normele cunoscute.

3. Modificări și precizări de altă natură;

a fost păstrat accentul cuvântului ori de câte ori diferă de cel fixat în **limba literară:** ***acoló, acoleá, predislóvie, satíră, poézii*** **etc;**

s-a adoptat punctuația modernă, corectă, renunțând, în majoritatea cazurilor, la cea originală, mai totdeauna inexactă;

au fost păstrate toate formele întâlnite de palatalizare ale fricativelor labio-dentale **f, v:** ***hiară, icleană, iclenește etc;***

au fost menționate toate hipercorecțiile întâlnite: ***lecaş, vedi*** (= vădi), ***nevedire*** (= nevădire) etc.;

la genitiv-dativul singular al unor substantive feminine s-au adăugat, în paranteze, unul sau doi de *i* ; ***lumi(i) , poezii(i), vii(i), veselii(i) , uimiri(i);*** un *i* s-a adăugat, tot în paranteze, la persoana a II-a singular a verbelor de conjugarea a IV-a: **şti (i)**;

între paranteze figurează, de asemenea, şi întregirile unor cuvinte;

cele câteva lacune, datorate deteriorării textului, au fost încadrate între paranteze drepte;

numele proprii au fost transcrise în forma pe care a dat-o autorul: ***Apolon, Febus, Metastasie*** etc;

notele autorului sunt plasate, ca în original, după poezia în care apar, şi sunt marcate, ca şi aici, prin cifre arabe sau asterisc;

numărul paginii din originalul volumului *Poézii noo* este păstrat şi consemnat ca atare, în paranteze rotunde şi urmează numărătoarei curente, continuative.

însemnările de la sfârşitul cărții *[Note, variante, comentarii)* semnalează neconcordanțele dintre textul definitiv, tipărit de noi după ediția princeps, şi cel republicat în diverse antologii sau în ediția din 1993. De asemenea, tot aici, sunt menționate unele aprecieri generale cu caracter istorico-literar.

Glosarul (regionalisme, arhaisme, construcții proprii) este conceput într-un sens mai larg şi cuprinde, aparent doar, câteva cuvinte cunoscute,

dar ele figurează aici datorită sensurilor noi, speciale pe care le au.

După fiecare cuvânt s-a indicat pagina şi rândul (nu versul) unde termenul apare pentru prima dată în ediţia princeps.

Unele cuvinte, întâlnite, în general, în principalele lucrări de lexicografie, figurează aici pentru că ele sunt printre cele mai vechi atestări sau chiar primele, dacă facem o comparaţie cu datele înregistrate în DLR. Au fost menţionate deci, considerând că ele, după apariţia ediţiei de faţă, vor fi de folos unei viitoare reeditări a Dicţionarului tezaur al limbii române.

Cuvintele care nu trimit la nici o pagină provin din manuscrise şi se găsesc semnalate şi de N. A. Ursu în partea a II-a a articolului scris în colaborare cu Iuliu C. Ciubotaru.

Bibliografia consemnează, în prima parte *Scrierile lui Ioan Cantacuzino,* poeziile din volume, cele reproduse în diverse antologii literare şi lucrările rămase în manuscrisele aflate la Biblioteca Academiei Române din Bucureşti. Cea de a doua, *Referinţe critice,* înregistrează studii, articole şi note consacrate vieţii şi operei poetului.

Poézii noo alcătuite de I... C...

PREDISLÓVIE

Unele dăntr-aceste stihuri sînt tăl/măcite/ după limbi streine, iar altele alcă/tuite/ dăn nou pă limba rumânească şi cel ma/i ades/ tot drept închipuirea celor vechi p/oetici/. Toate acestea s-au făcut mai mult pentru petrecere dă vreme şi nu cu gând a fi lucruri pă placul multora sau cu gând de a vesti o osteneală cu toată săvârşirea meşteşugului poeticesc, scriitorul petrecând ceasurile sale cele netrebnice în oareşcare râsfăţare a chibzuinţii, acum arată şi oareşcum fiinţa tinereţilor şi şegile sale cele petrecute prin taină.

SATIRĂ: OMUL

/Verce-n/ lume are stare,
/Hiară/, peşte, zburătoare;
/Jig/ania cea mai mică
Nici/oda/tă ea nu-ş strică.
Omul mândru să făleşte
Că el toate stăpâneşte.
Ceriul însuş s-ar fi dres
Pentru dânsul, cel als.
Soare, lună, stele gloată
Cele dă sus, firea toată,
Lui sînt gata spre slujire
Şi rai are iar gătire
Să petreacă mult trufos
Dăcât hiară mai norocos
Ar fi având şi alt lecaş
Nu şti-unde, foarte vrăjmaş,
Iad numit pă nume bun
Unde pă cel ce nu dă pun.
Omul face şi preface
Ce glagole şi ce tace
Acu-i zice fericitul,
Dar dă-l ştii, zi-i ticăitul.
El în cap e plin dă fum,
Care sfârşit n-are nicicum
Inima sa tot rugină,
Care-l roade p-a sa vină.
El ce are nu-i ce-i place,
Pofta-i creşte, nu-i dă pace.

Or el ceva ce doreşte
Cu sudoare să strădeşte,
Mii dă ani să n-aibă voie
De-a trăi fără nevoie,
Nici aceasta n-o gândeşte
/Cât tră/ieşte să trudeşte
/Nevo/ia-l poartă mai tot dă nas,
Iar zavistia leac nu-i dă pas.
Ciuda foarte îl piscă rău,
Drag argint stă-n cârcă-i greu,
Frica, spaima şi minciuna,
Fără calea prea nebuna,
Clevetirea şi pâra rea,
Cât să mişcă ele acoléa.
Iar mândria fumuroasă
E la dânsul tot dă casă.
Iată multu fericit
Şi dăcât bou mai cinstit.
Dar boalele fără seamă
Că-i măreţu nu bag seamă,
Brânci lui dau fără de veste
Şi lui spui prea rea poveste.
El ce zice că-i iconit
Asemenea şi nimerit
Ca fiinţa cea prea naltă,
Ticălosul broască-n baltă
Nici ruşine, nici simţire
Să priceapă c-a lui fire
Este nimic, nimic curat,
Să curmeze în lăudat.

El, dă va vrea a fi ticnit,
Va vieţui mai nemâhnit.
Păsărească dăşărtăciuni,
Iresuri şi mult minciuni,
Gură-cască nu să lase
Dupa rele multe vase
Fiarbă-ş pacea inimii lui
Prea pă uşor ca pre un pui.
Mulţumească soartii sale
Că să află la cea cale,
Nu coprinză nici în sine
Gânduri ce nu ies bine.
Cel ce lumea au aşezat
Tot preabine au vrut d-au dat
Ca vercare p-a lui fiinţă
A avea a sa trebuinţă.
Deci, vai celui ce s-abate
Şi p-alt colnic capu-ş bate !

CÂNTEC PĂSTORESC

O, fluier, fluieraşule,
Spune az, vrăjmaşule,
Spune oiţilor mele
Că eu nu cânt pentru ele.
Zi-le: singure umblaţi,
Paşteţi, beţi, rumăgaţi!
Zi-le că ciobanul lor

E dă tot dat la amor;

Ah, iubiți mieluşăi,
Voi vă jucaţ, eu pei,
Voi vă-mpungeţ, glumiţ,
Dar păziţ, nu iubiţ!
Lupul nu~i atât dă rău
C-Amor cu focul său
El pune în stare rea
Vită, om şi păsărea.

Eu a păzi bine
Nu poci nici pă mine.
Turmuliță dragă,
Cum t-oi ține întreagă ?
Iată, mureş Grivei
Stă tot pă lângă ei.
Nu merg să văz locul
Unde-m stă norocul.

POCITANIE

Un boier dă láviță
Lacom ca o bábiță,
Porunci pentru cină
Să-i facă o curcă plină.
O mâncă, crapă, moare.
Nu-i leac. Dân peleş sare.
Gliştir muncesc s-apese,

Pă sus îi dau să verse.
Nădejde nu-i la doftorie;
Zisără popa să vie.
Fraţilor, vel le zise,
Tot ce-am făcut sănt vise.
De vreme ce o să mor,
Ca să aib sfârşit uşor,
Ah, ziceţ, vă rog, să vie
Cu ce mai e în tipsie.

TĂNGUIRE

Di ce atât dă rea
Cu cel ce bine-ţ vrea?
Dân ceas ce t-au zărit
Inima s-au rănit.
Cum vei fi, dar, cu cei
Ce-n vină pă ei vei ?

Cu chipul cel frumos,
Cu graiul cel sfătos,
N-ai nici o trebuință
A pune atât silință
Ş-am zice cu glas sigur
Ca moartea să-m cer singur

Eu poci acum să piei
Aceasta dă o vei.
Dar nu ştii că-i păcat
Unul ce rob s-au dat
A vrea atăt să piere

În loc dă mângâiere ?

SFAT UNUI ŞĂTRAR AMOREZAT CE AVEA ÎN TOT CEASU PSIHÍMU ÎN GURĂ

Nu ştii, psihímu, psihímu, şătrar
Că dulcele amor e şi amar,
Că are săgeţi foarte venoase
Şi multe mângâieri mincinoase?
Ah, bădiţă, păzeşti-te bine,
Să nu-nfigă săgeată în tine !
Fugi pă coate, frăţioare,
Ochi frumoşi să nu te omoare !
Amorul are într-înşii lăcaş,
Întrebă măcar şi p-alt pătimaş.
Dar aşa e, că nu şăguiesc;
Badeo, a glumi ce dobândesc?

CÂNTEC BEŢIVESC

Nimic nu-i ca vinu,
El ne dă hodinu,
Lumea sfărşit n-are
Cănd golim pahare.
Cli, cli, cli, cli, cli !
Măhnirea n-o vedem

Cănd căntăm şi mult bem,
Nici frica ne~adapă,

Că-n vin pic nu-i apă.
Cli, cli, cli, cli, cli!

Suge, măi fârtate,
Cât ai sănătate,
Că nu ştim prea bine
D-om fi vii şi mâine.
Cli, cli, cli, cli, cli!

PĂS, DĂPĂRTAT FIIND DĂ TICA

Inimă, ce folos vezi
În tot ceasu căci oftezi ?
Ştiu că gândul e pricină
În p(i)eptu-m dă n-ai hodină,
Dar şi el ce vei să facă,
Chipul Tichi(i) cum să-l tacă,
Chipiul care cu lesnire
Vă da multă fericire ?
Acum simt şi eu prea bine
Cât amar este pă tine,
Unde eşti prea dăpărtată
Şi dă Tica poate uitată.
Dar gândul ce folos are ?
Ticălosul pace n-are,
Zioa foarte să strădeşte,
Noaptea prea mult îl muimeşte.
Vai şi ah, al tău cel mult
El nu-l face, căci este mut.

Inimă, nu fii copilă,
Amândoi sînteț dă milă,
Starea voastră negreşit
O să-m dea curând sfârşit!

MĂGULIRE SOȚII(I) CEI POCITE

De n-ai fi urâtă, ai fi prea frumoasă;
D-aş fi un netot, ai fi prea mintoasă;
Dă n-ai fi dă gheață, aş fi tot dă foc;
Dă nu m-ai degera, ar fi să mă coc;
Dă n-ai clipi ochi(i), ai fi bute-ntreagă,
Dă n-ai rânji dinții, ai fi numai şagă;
Dă n-ai fi prea neagră, ai fi albă caş;
Dă n-ar fi nasul pumn, ar fi drăgălaş;
Dă n-ai fi târcávă, ai fi încondeiată;
Dă n-ai fi soiuasă, ai fi ca-nbăiată;
D-ar fi gura mică, ar fi ca de baboi;
Dă n-ar fi cât dă somn, n-ai striga ca un motoi;
D-ai avea țâțițe, n-ai avea țâțoaie;
D-ai fi mai strujită, n-ai fi moşoroaie;
D-ai şedea mai bine, n-ai fi broască-n pat;
D-ai umbla mai drept, ar fi racul uitat;
Dă n-aş avea nas, ai fi mirodie;
Dă n-aş bleji ochi(i), t-aş plânge dă vie;
Dă n-ai fi cam strâmbă, ai fi foarte-ntreagă;
Dă nu mi-ai fi groază, mi-ai fi foarte dragă;
Dă n-ai fi pocită, ai fi minunată;

Dă nu te-aş şi huli,   ai fi tot uitată.

POFIDĂ ŞI ÎMPUTARE UNII DÂN TREI SURORI CE LĂSASE PĂ CEL CE ZICE

Într-o frumoasă livede
Trei păsărele să vede:
Una foarte cântătoare
Crez că e privigătoare;
Alta este turturea,
Şade tot pă o rămurea,
Să dăzmiardă, să găteşte
Şi-n izvor tot să priveşte;
Ceailantă, prea icleană,
Schimbă fețe, umflă pană
Trebuie lanț, nu colivie,
Ca s-o ții închisă vie;
Unde vede un copăcel
Îi curge ochii după el;
Acum şade p-un putregai,
Ştiu că curând va cânta vai;
Ieri era p-un mărăcine,
Copăcel ce-nghimpă bine,
Unde păsărea iclenă,
Tu n-ai scăpat făr'dă rană.

CÂNTEC GRĂDINĂRESC

Frumosule trandafire,
Ține-ț fețişoara în fire,
Fii, dragule, tot rumeor,
Vestitor Bicî dă mult dor

Nu mi-ț plânge, tulpiniță,
Că ți-1 iau din rămuriță;
Floricea aşa frumoasă
Trebuie a fi şi norocoasă.

Bucură-te,   crai dă flori,
Că o să vezi az doi ochişori
Care omoară şi care învie.
Ah, iubite,   aşa îm fac mie.

N-m mai dori grădinița,
Că o să-i podobeşti cosița
Unde în părul cel drăgălaş
Ş-au făcut amorul lăcaş.

Iar dă t-o pune pă peptul ei,
Ştiu, negreşit,   că nu mai pei
Toți or rămni să te vază
Şi tu poți dori altă loază

Ține un ghimpe la-ndămână
Ca să-nghipi s(t)reină mână,
Care o vrea să tă răpească
Şi cu tine să mântrească.

POVESTE

Un greire, căntând vara
Noaptea, la zori, la prânz, sară,
El să găsi tot d-odată
În iarnă far'dă bucată
Şi neavând nici o fărmiță
Dă mâzgă sau ierbuliță,
Merse la vecina furnică
Şi spuse căt foamea îl strică:
-Soro, dă- m ceva codricei,
Că pă grindină văz că pei
Şi pănă în luna lui cuptor
Dă nu ţ-oi da şi eu, să mor.
Încă-ți voi da înzecit,
Crede-m, cu tot că-s flămânzit.
Dar furnica n-a fost mare
Niciodată împrumutoare:
- Frate, pă călduri ce făceai ?
Vreme aveai, dă ce nu-ţ s(t)rângeai?
Greierle îi zise: - Atunci cântam
Şi la iarnă nicicum nu gândeam.
- Daca-i aşa, să nu-ţ paie rău,
Joacă acuş, nimic nu-ţ dau, zău!

CÂNTEC PĂSTORESC

Păstoreaoa cea-ndrăgită

Poartă turma tot mâhnită.
Ei, floricica câmpului
Nu-i dă odihna sufletului,
Iar viersul păsărelilor
O dau şi la mai mult amor.
Toate-i par că să jelesc,
Para dragostei tânjesc.
O fântână preacurată
Oglindă-i unde ea cată.
Or după chip n-o cunoaşte
Ce-n inimă-ş simte a naşte.
Fața-i zice foc curat,
Ochii, suflet turburat.
Ea cu lacrămile sale
Mulțeşte apa spre vale,
Zicând: - Tă rog, râule, spune
Celui ce l-amar mă pune
Că dă curgi acum mai tare,
Dân lăcrămi eşti aşa mare.

RÂS MULT

Vesel om cin'e pa lume?
Eu sînt prea mult, căci cu glume
Mintea-m întrec zi şi noapte,
Rod şi crude, rod şi coapte.
Ha, ha, ha, ha, ha, ha !

Domnii toți, cei prea-nălțați,
Nu sînt puțin îngănați.

Griji, trude şi sudoare,
Iată, mă, ce bune odoare!
Ha, ha, ha, ha, ha, ha!

Cine închină tot în plin ?
Eu sînt, cel ce cu plac sug vin,
Însă şi ştiu, iar când să stau,
Minţii mele răgas să dau.
Ha,ha, ha, ha, ha, ha !

Iar boierul cel mai mare,
Cu tusea sa cea prea tare,
Hă, hă! noaptea mai întreagă
Şi tot măreţ; asta-i şagă?
Ha, ha, ha, ha, ha, ha !

Cui place şi pita goală?
Eu sînt, ce nu tem rea boală.
Am mai mult, mănânc bine,
Dar nu cât să dea dân mine.
Ha, ha, ha, ha, ha, ha!

Cei cu masă îndăstulată,
Ei ce-mbucă nu mai cată.
Apoi rău, apoi doftorie.
Bat-o potca, ea nu ne-nvie!
Ha, ha, ha, ha, ha, ha!

Cine-i Tichi(i) pă mult plac?
Eu sînt, ce laude nu mai tac,

Nici şăgi, nici mângâieri,
Nici ce n-au număr până ieri.
Ha, ha, ha, ha, ha, ha!

Văz şi scumpul cel bogat:
Nu mai stă dân numărat
Şi pân la urmă tot să duc,
Fără număr mulți i-apuc.
Ha, ha, ha, ha, ha, ha !

Cine râde lumi(i) în nas ?
Eu sînt, mâhniri(i) nu dau pas.
Îi zic: - Afară, babă rea,
Căci tu cu mine n-ai ce vrea!
Ha, ha, ha, ha, ha, ha !

Alții prea mult să bocesc,
Râu singuri ei îl cresc.
Dăşărtăciuni că-i tot
Ei a crede nici că o pot.
Ha, ha, ha, ha, ha, ha !

Cum ar fi a fi mai bine?
Eu sînt, pacea e în mine.
Nu merg s-o cer la vecin
Nici cuvânt pă ea nu-nchin.
Ha, ha, ha, ha, ha, ha!

Alți(i) umblă, aleargă tare,
Inima lor hodin n-are.

Zvâc încoace, zvâc încolea.
Oar'ce prinsără? O muscă rea.
Ha, ha, ha, ha, ha, ha!

ACU ÎNCEP TÂLMĂCIRI

VEACUL CEL FERICIT SAU CEL SCUMP

O, pă ce veac frumos părinți(i) noştri era!
Laptile din pământ atuncea izvora,
Mierea şi cu mana curgea pântre flori,
Câmpul udat numai era dă lacrim(i) dă zori
(Că ochi(i) oamenilor nu-ncepuse a vărsa).
Firea darurile ei peste tot le lăsa,
Trandafirul avea tot o primăvară
Şi fața lui era mai tot rumeoară,
Iar pământul lăsat în grija naturi(i)
Nu primea să să dea la truda arături(i).
El după pofta lor da plodur(i)le toate
Şi ochi(i) lor vedea numai noo bucate.
N-ascunde capul său cel rău şi spurcat,
Şarpele, nici şedea supt floricea culcat.
Pă prea marele Ochean nici un vas nu mergea
Sărind pripăstile nici cu vântul muncea,
Ca să răpească aur din locuri streine
Sau să le sângere prădând fără vine.
Şi geabnica arătare, idolul uimiri(i),
Tiranul înțolat cu cinul măriri(i),
Încă nu turbura pacea oamenilor,
Cu vrăjmaşă faptă şi jandă dă omor.

Omul pravila lui atuncea nu căta,
Dreapta inima sa el numai asculta.
El încă nu ştia că pot să-l vinească,
Căci cu mult drag urmează o poftă firească
Şi fără prepus era încredinţat,
Ca când va fi cinstit ce-i place nu-i păcat.
Atuncea pă covor dă iarbă şi-nflorit,
Lângă un izvor frumos ca sticla lămurit,
Amori(i) să juca ca uni (i) prunculeţi
La umbra unor tei, fără arc nici săgeţi.
Şi vedeai lângă ei o blândă păstorea
Cântând şi culegând o mândră viorea,
Întinzând-o râzând păstorelului său,
Fără nici un prepus că face lucru rău.
Şi-i vedeai că să pup sau că să mângâia,
Ca nişte porumbei dă nimic nu să sfiia,
Căci ruşinea în lume încă nu născuse,
Nici fiica pă sine straie nu văzuse.
Ea putea prea lesne oareş în ce izvor
Să vază cu mult drag ce-ş are pă trupşor
Şi des a unui rău apa cea curată
Primea în sânul său un voinic ş-o fată.
Iar tu, sluto Cinste, şi duşmana firii
Ai turbat pacea a noastri(i) uniri
Şi silind lipici să să-nsovonească
Tu ai rămnit ochi(i) să-i poată privească
Şi gura d-a lăuda faţa rumeoara
Când ici, colea să află pă faţa albişoară,
A fi mult simţitor tu ţii drept mare rău,

Tu ne propeşt(i) du-n plac care a-l lăsa n-e greu
Şi dă când tu pă Amor supt taină l-ai pitit
El s-au făcut duşman, fricos şi prea zgârcit
Şi darul care odată el ne-l dă cu drag noao
Tu l-ai schimbat acuş în multe rele noo.
Iată, strâmbă Cinste, cum ne dai inimă rea;
Dă-i Amorul duşman, tu eşt(i) cu mult mai grea.
O, tirana vieţi(i), stăpâna multor crai,
Ajungă-ţi atât, că lor pravilă dai,
Turburând odihna stăpânilor lumi(i);
Nu merge la păstor, în lăcaşul glumi(i),
Supt colibioara lui, unde stă în ticnă,
Dă schimbi pacea sa în rea neodihnă
Ca spaime dăşarte, cu trup fără iveală,
Care dă blândeţilor foarte grea sfială,
Căci noi sîntem facuţ să trăim la un loc,
Să-mpărţim între noi ce-avem dă la noroc
Şi cerul ne-au zidit ca noi să ne iubim
Cu cât firea mai mult va să ne zămislim !
Iubiţ, căci vremea trece, ia şi nu mai vine!
Soarile răspune lumina sa bine
Dân muntele Tavrus la marea Bosfori(i)
Şi fără curmare dă noo faţă Avrori(i),
Iar tinereţile vin numai o dată.
Iată voia sorţului şi ea e nemutată.

LĂCAŞUL MORŢI (I)
După franţozeşte tâlmăcit

Într-un loc dăpărtat, unde craiul stelilor
Cu greu îş trimete zaril(o)r,
Într-un ostrov pustiu este o pripaşti rea,
Care milă dă-n cer năcicum nu vo avea
Acoló pă brazi, dă stare hulită,
Cuibează fiteşce pasăre pocite.
Locu tot drept iarbă otravă plodeşte
Şi iarna stă pă loc, nici scade, nici creşte.
Pământu dânprejur e mormânt dă-ngropat
Şi mii dă răuri curg dă sânge închegat
Ce duc case vechi şi trupuri moarte
Şi drept să vâzăiască le-auzi gemând foarte.
Dân'ceputul lumi(i) p-o vale mult în jos
O capişte mare e, d-un trup dă tot rotos.
Patru porţi dă fer în patru o împart,
După voia sorţului lumea aşa o dăspart.
Una cată Apusul, alta spre Răsărit,
Una vede pă arap, alta pă siberit.
Aici vin grămadă, toţi amestecaţi,
Prunci şi bătrâni, săraci, împăraţi.
Bătrâneţea, boala şi durerea cea rea
Sînt străjari straşnici ce stau tot acoleá.
Straia lor e mâhnire şi pocitul lăcaş
E negru şi hulit, vedit că-i ucigaş.
Şi fumul făcliilor ce sînt dă zmoală rea
Fac un întunerec şi dau o groază grea.
O hiară fără auz şi fără vedere
E bozul ce aici rog şi toţ milă-i cere.

Moartea o numesc şi a ei împărăţie
Să-ntinde peste tot ce are stare vie.

PRICINA STIHURILOR ACESTORA ESTE DÂN MITHOLOGHIE TÂLMĂCIREA LOR DUPĂ FRANŢOZEŞTE

POVESTE

Amorul foarte întristat
Mi-au spus ce s-au întâmplat
Dafni(i) cei nenorocoase, *
Nimfi(i) tineri, frumoase
Poate mâhnirile sale
V-o aduce la vo jale.

Dafni(i) foarte simţitoare
Apolón pereche n-are.
Ea gingáşă, el gingáş,
Amorul ca un copilaş
Jucându-să pă lângă ei
I-au atins cu arzos schintei.

Nimfa, dă tot spăimântată,
Văzând pă Apolón d-odată
El să apropie, ea îl fuge,
Fiindcă ruşinea o împunge.
Tare fugea cum să vede,
Amor zice, nu prea crede.

Ibovnicul, când o gonea
Ajungând-o, îi suspina.
Ea oftează, să opreşte,
Cinstea o împinge făr'dă veste,
Pofta o ține scurt pă loc.
Apolón strigă: - Ah, ce noroc !

Urmă în urmă să-mbinează,
Arde în brațe să ş-o vază.
Dafnis a ruga să găteşte,
Dar curând să osteneşte.
Cănd amorul inima fură
Lesne p(i)ere slova în gură.

Ea pofteşte, nu-ndrăzneşte,
Tat'so i să-mpotriveşte
Şi cu-o grabnică schimbare
Opreşte focul cel mare.
Dar a o scăpa dân belea
Dafins, Dafins nu-l ruga

Când l-Apolón să jeleşte,
Strada să mai potoleşte
Şâ-i schimbă starea rea.
Întinde braț dă rămurea
Tot înspre ibomnicelul ei:
Strigând: -Ah, tă p(i)erz şi pei!

O, Doamne, ce ceas veninos

Unui ibomnic nenorocos
Şi ce vedere ofidită
La o inimă măhnită!
Strânge în brațe un copăcel,
Simte inimă bătând supt el.

Ea nu fu nesimțitoare
Dacă amorul credere are.
Cea dă pă urmă simțire
I-am fost această obidire.
Un mare parapon l-a uitat
Şi de ibomnic un greu oftat

---

*Mithológhia povesteşte că Dafins era o fată sau zănă foarte frumoasă şi că bozul Apolón, văzându-o, s-au îndrăgit dă dânsa, dar tată-so, ce era asemenea un boz, ca să o scape de Apolón, au metamorfosit-o într-un copaci, zis Dafinu.

STIHURI TĂLMĂCITE DUPĂ FRANȚOZEŞTE FĂCUTE DE CARDINALUL BERNIS. POETUL, VĂZÂND DIMINEAȚA PRIMĂVARA, ÎNCĂ PĂNĂ NU RĂSARE SOARELE, CÂT E DE FRUMOASĂ, ÎNDATĂ ŞI ÎNCEPE A O CÂNTA ÎN BUCURIA SA CEA MARE ŞI GRĂIEŞTE TOT CU M(E)TAFORURI ŞI PRIN MITHOLOGHIE, FĂCÂND TOT ICOANE PĂ SCURT.

DIMINEAȚA POETICEASCĂ.

Lumina stelilor
P(i)ere ca focul lor.
Noaptea să-ncuibează
Ca să nu să vază.
Umbra să slăbeşte,
Un nor să iveşte,
Să - nalță şi creşte,
Dar zioa îl goneşte.
Şi cât ea s-arată,
Draga nopți(i) fată,
Smerita tăcere
Văz că-ndată p(i)ere.

Iubițelul satiraş[1],
Marghiul şi îngănaş,
Aleargă în pădure
Să spuie, să jure
Rău inimi(i) sale
Nimfi(i) fără jale[2],

Care,   spăimântată,
Fuge tot d-odată.
Pă fruntea-i zburlită
Fața lui hulită
Scrisă-i desfrănare,
O sete prea mare
Şi o grea robie l'Amor,
Al veseli (i) fecior.

Avrora s-arată[3]
Foarte luminată,
Ea împodobeşte
Cerul şi-l polieşte
Şi cât e arătoasă
Floarea şi frumoasă
Care o înfloreşte,
Fața aşa-i luceşte.

Iar Somnul împărat[4] ,
Cu mac împrejurat,
Intră-n car d-abanos
Cu greu, fiind lenevos.
E pă lângă dânsul
Minciuna şi visul
Şi-ndată văz zburând
Amorul,   trist, văzând
Că alba zi să iveşte
Şi ne-nțelepțeşte.
Când nu-i noaptea tare,
Gluma n-are stare.

Pă pat dă trandafir
Flora şi cu Zefir[5] ,
Care oftează tare
Stându-i la picioare
Şi Amorul icleneşte
Peptu-i dăzvăleşte.
Ea într-această stare
Aşteaptă zioa mare.

Prea vrednica albină
În câmp, în grădină,
Cată floricele
Să sugă din ele.

Fluturle zadarnic[6]
El cu mult mai grabnic,
Zboară tot făr'dă spor
Dân zambilă-n bujor.
Pănă o floricică
Tot nu să dăspică,
El mult să munceşte
Iar d-o dobândeşte,
Mulțumită n-are
Şi i să pare amare,
L-alta năvăleşte,
P-a dântâi huleşte
Şi cât gustă o dată
Pofta-i p(i)ere-ndată.

Văz harnicul boar
Puind boi(i) săi la car,
Le zice zice dân gură
Că merg l-arătură.

Tânăra păstorea
Zmulge o viorea,
La p(i)ept o sădeşte,
Faţa i să voieşte
Şi-ş poartă oile sale
Pă munte, pă vale.

Cât e dă frumoasă
Firea şi făloasă
Căci tot e înverzit
Şi tot e înflorit.

O, privigătoare,
Cât eşt(i) cântătoare!
Glasul tău învie
Pădurea pustie,
Versul tău cel frumos
Face un loc norocos.

Văz pă mândrul Fébus[7]
Făcându-ş drum în sus
Pă cer cât să iveşte,
Caru său luceşte.

Însămnări asupra stihurilor dă mai sus

1. Satirul, după mithologhie, era dă fire foarte iubeț. Lăcuia tot păduri, foarte slut la chip, jumătate om, jumătate dobitoc.

2. Nimfele sau zânele era tot fete frumoase.

3. Avrora era dumnezeíca dimineți(i), după mithologhie.

4. Somnul, după mithologhie, numit este Morfé şi este închipuit petrecând însoțit cu toate ştiute nopți.

5. Flora era dumnezéica florilor, Zefir era numele vântului celui mai răcoritor închipuit după mithologhie, dă vârstă copilandru şi vioi, iar pă Amor crez că nu face trebuințe a-l spune cum s-au iconit, el au fost şi este şi va fi.

6. Scriitorul, închipuind fluturile, au dat în iveală firea unui ibovnic nestatornic.

7. Fébus este numele soarelui. Mithologhia zice că în toate zilele, suindu-să într-un car luminos, face drumul său dă la răsărit la apus. Aici stă şi poetul a mai cânta dimineața, văzând ivită zioa mare.

STIHURI TÂLMĂCITE DUPĂ ITALIENEŞTE DIN MITASTASIE

Prin obicei prea necurmat
Singură a tă iubi am învățat
Şi această dragă obişnuință

Mi s-au făcut trebuință.

Focul dulce ce ard foarte
Tot v-arde pană la moarte
Şi d-aş vrea n-ar fi putință
Să nu-ț fiu cu credință.

ELEGHIE, TĂLMĂCITĂ DIN METASTASIE

Ce rău ceas, ce nenorocire!
Nițo, iat-amara dăspărțire!
Cum o să trăiesc, vai dă mine,
Atâta dăpărtat dă tine!
O să trăiesc dă tot întristat,
Nu o să aib, puică, ceas mângâiat!
Şi tu, cine ştie, d-astă dată
Mai gândi-i la mine vodată?

Suferă ca pă urmele măcar
P(i)erduti pacii şi stări dă amar,
Suferă a veni gândurile mele
Pă urma a lor tale picioarele.
Totdauna pă unde te-i va plimba,
Nițo eu tot lângă tine m-oi afla.
Şi tu, cine ştie, d-astă dată
Mai gândi-i la mine vodată?

Umbla-voi când pă văi, când pă dealuri
Cuprins d-ale mâhniri(i) valuri,
Tot întrebând munte şi copaci:

Iubita mea, unde eşti şi ce faci ?
Dă la o zoríe la alta t-oi căta,
T-oi chema şi tot dă tine oi afla.
Şi tu, cine ştie,   d-astă dată
Mai gândi-i la mine vodată?

Des m-oi grăbi şi oi alerga tare
Spre dulcea margine de mare
Unde, Niţo,   simţeam prea bine
Că trăiesc norocit fiind cu tine.
Mii şi mii de aduceri-aminte
M-or venina intrându-m în minte.
Şi tu, cine ştie, d-astă dată
Mai gândi-i la mine vodată?

Iată, oi zice, văzând izvorul,
Locul unde ne-nvrăjbise amorul,
Dar unde, pentru semn dă-mpăcat,
Ea mi-au dat şi au luat un sărutat.
Ici tot oftam şi tot nădăjduiam,
Colea, sătui, amândoi adormeam.
Şi tu, cine ştie, d-astă dată
Mai gândi-i la mine vodată ?

Viind la lăcaşul acest nou, îndată,
Dă cât te-i vedea împrejurată
Cât   crez,   fără a nu te supăra,
Amor şi credinţă ţ-or jura!
O, Doamne,   ce ştiu,   tot ascultând
Cu atâta dulceaţă tă lăudând,

O, Doamne,   ce ştiu d-astă dată
Mai gândi-i la mine vodată?

Gândeşte,   ce iute săgeată,
Puică,   îm laş în p(i)ept astă dată,
Gândeşte şi cât t-au iubit Filós
Fără a gândi c-a fost norocos!
Gândeşte, iubita mea inimioară,
La această dăspărţire amară!
Gândeşte ... Ah,   oar'   d-astă dată
Mai gândi-i la mine vodată?

STIHUHI DUPĂ ITALIENEŞTE

Credém că la iubire
Este mulţumire,
Dar stradă prea mare
Văz: c-amorul are.
Să pleci, să fugi, să laş
Ce ştii mai drăgălaş,
Să sufer dăpărtat
De ce ştii c-ai lăsat.
O, ce viaţă amară
Inima-n răsare!
Bine Amor nu vede
Cine ţie-ţ crede!

CÂNTAREA CÂNTĂRILOR TOCMA DUPĂ OVREIE

CAP. I

1 El mult mă sărută
Şi p(i)eptul me-l pupă.
Îm zise că odinul
Lui nu ie-l dă vinul,
Dar ţâţele mele
Când zace pă ele.

2 Iar el, ca un trufos,
Cu nume prea frumos,
Cu chipul dăzm(i)erdat,
Cu ochiul aţâţat
Dă poftă fetilor
Ca mirul chedrilor.

3 Toate ne zvârlugăm
Să apucăm să-ndrugâm,
Toate vesele mult
Iubim cu cât mai mult.
Şi toate vom băga
Pă împărăţiia sa.

În cămările lui
L-om piti ca p-un pui,
L-om pofti ca mustu
Şi i-om iubi gustu.

4 Sînt neagră iar frumoasă
Şi mult drăgăstoasă.
Fetele locului
Ierusalimului
Poţi să le priveşti
Ca sălaşe crăieşti.

5 Eu la chip neagră sînt
Dă soare şi dă vânt
Fraţi(i) să-nvrăjbiră,
Pă maica siliră
Să plec să păzesc
Viia lor să străjesc.
A lor am păstrat-o,
A mea jaf am dat-o.

6 Spune-m, unde câmpesc,
Unde l-amiaz umbresc,
Unde, oiţile tale,
Iubite, în ce vale
Pasc şi să odihnesc,
Să viu, să te găsesc,
Schimbată, neştiută,
Ca o vită pierdută ?

7 Cum e pân putinţă,
Frumoasă în credinţă,
În ceas ce t-oi zări
D-a nu te nimeri?

Ține urma turmelor
Spre stau păstorilor.
Adu iedile tale
Dân deal mai la vale.

8 Dă eşti lângă mine
Mult îm vine bine,
Frumos t-asămuiesc
Şi mă vitejesc.

9 Ce eşti frumuşică
Cât o turturică,
Cerbița ta îmbună
Cât o sculă bună.

10 Podoabă face-oi ție
Şi mândră voi să fie,
Dă aur frumos lucrat,
Cu argint împistrat.

11 Craiul mult înduplecat
Nardul mieu i-am dat.

12 Cu țâțele mele
El viață cu ele

13 Poamă l-asămuiesc
Când mult îl privesc.

14 Tu eşti cea frumoasă,

A mea drăgăstoasă
Porâmbiță înfocată,
Ochiu tău aşa cată.

15 Tu eşti bun, frumos,
Patul nostru umbros.

16 Şi miros dulce
Şi casa ne-aduce.

CAP. 2

1 Ca duhul viforélui
Ca ghiocelul câmpului,

2 Ca trandafiri între spini
Şi ca crinul în grădini,
Aşa iubitul meu fălos
Este între fete tot frumos.

3 Sau ca un măr bun în livezi.
Aşa între voinici îl vezi.
Eu ardeam să mă-nnădesc
Şi cu el să mă iubesc.
Pofta mea mi s-au împlinit,
Iubitul la mine au venit,
Roadă lui vârând în mine
M-am uimit dă prea mult bine.

4 Ah, primiță-mă unde beți
Faceț cu mine ce vreți,
Dar iubiți fără măsură
Şi cu fapta şi dân gură!

5 Ajută-m tu cu miroase,
Buzele îm sînt secetoase,
Căci inima mi-ai pătruns
Şi trupul bine este împuns.

6 Stânga ta-m este căpătâi,
Cu dreapta ta m-acoperii.

7 Vă jur, fetelor Sionului
Să daț odihnă somnului
Celui prea mult iubit al mieu
Căci dragostea nu doarme greu.

8 Iată cum simț că vine
Prea frumosul meu spre mine:
Sunet, troscot, răpăituri
Auz pân munți, pân păduri,

9 Căci el saltă ca un cerb
Ce-n poftă vinele-i ferb.
Aceasta des mi s-au tâmplat
Şi la păreți l-am aflat
Cătând la mine p-o găurea
Şi cu gurița iată ce-m vrea.

10 Scoală, scoală, porumbiță,
Mă vez cu câtă credință
Iar m-am aflat lângă tine
Şi plin dă dragoste-n mine

11 Iată, iarna dă tot au trecut
Şi grindina drumul ş-au făcut,

12 Florile toate au înflorit
Şi plevia însă au nimerit.
Privigătoarea am auzit-o,
Turtureaoa am privit-o,

13 Zmochinul mult rod au plodit
Şi floarea vii(i) dă tot s-au ivit.
Scoală, vino, frumoasa mea,
Soro, nu-m face inimă rea!

14 Porumbiță, ce t-ai pitit ?
Ieş cu fața la privit,
Fă-mă să auz graiul cel dulce,
Să văz fața ce mă-nvinge,

15 Să prindem pui(i) vupuliți(i))
Căci ai frunză în craci(i) vieți (i).

16 Iubite, fie tot pă voia ta,
Tu eşti al meu, eu sînt a ta,

17 Dar, te rog, cum zioa va peri,

Şi că noaptea să va zări,
Vino, curând, frățiorul meu
Că p(i)er fără tine, zău,
Vino ca fiul cerbilor
Iute pă vârful munților !

CAP. 3

1 În patu-m noaptea am căutat,
Iubitul mieu nu l-am aflat,
Strigat-am cu prea mult suspin
Şi mi-am pierdut ş-al mieu hodin.

2 Sculatu-m-am ş-am cercetat,
Dân loc în loc mult am cătat.
Nu ştiţ, am zis, p-al mieu iubit,
Or nu cumva voi l-aţ ivit,
Că inima mea să topeşte
Dă când pă el nu-l nimereşte.

3 Pană şi strajea m-au aflat
Că pă cel ce iubesc cat.

4 Şi mai mărgând puțin nu prea
Găsii pă cel ce inima vrea.
Prinsa-m pă el cu putință
Şi l-am dus cu a mea silință
La mumă-mea într-o chilie,

Unde nimen n-avea să vie.

5 Şi pă voi vă jur, felelor,
Pă tăriile cerurilor,
Dă-ţ dăştepta dragoste noo
Ca să vă facă al mieu şi voo,

6 Ce simţă ridicându-să
Din loc stufos umflându-să,
Ca un bucium sta încordat,
Zmirnă a lui l-au afumat
Atât este de plăcere
Cât inima mult îl cere.

7 Iată câtă fericire
Patul n-are părăsire.
Loc crăiesc, loc minunat,
Nici c-o spaimă însărcinat.

8 Vetejie multă într-ănsul
Căci noi războim pă dânsul.
Noaptea ascultă şi ea tace.
Şi dă frică nu dă pace.

9 Acest pat al craiului
E dân lemnul Libanului

10 Stâlpi (i) săi d-argint curat,
Plăcătorul în aur lucrat,
Zăvasta cea împrejurată

Tot cu scule împresurată.
Iată ce place fetelor,
Acesta-i cel drag loc al lor.

11 Ieşit, fetelor, zăriţi
Pă Solomón şi-l priviţi,
Pă cap cu cununa sa,
Ce i-au dat-o lui mumă-sa,
În zioa ginerii (i) sale
În zioa ce m-au pus la cale!

CAP. 4

1 Frumoasă eşti, iubita mea,
Nici mai este asemenea
Ochi (i) tăi sînt tot iubire,
Porumbiţă în multă uimire,
Părul tău, mătase moale,
Mult lucesc tunsele tale,

2 Iar dinţi (i) tăi sedef curat,
În mărgenaş împrejurat.

3 Buzele tale înfocate
Cu dragoste vor udate,
Graiul tău cel dăzmerdat
Inima toată mi-au prădat

4 Grumaji(i) cei fără seamă
Nici caşul nu-l bagă-n seamă
Albi, frumoşi, rătunjori,
Numai cụ ei poț s-omori.

5 Țâțele tale stau ivite
Ca doó mere în crin pitite.

6 Dar măgura cea dă jos
Mai stătu-au loc frumos,
Unde văz iarbă măruntă
Ş-unde dau unde să cruntă.
P(i)erz auz, p(i)erz simțire
Şi sînt tot numai uimire.
Cât oi fi cu viață-n mine
N-oi lipsi dă lângă tine.

7 Toată eşti prea mult frumoase
Şi fără preț drăgăstoase,
Hulă nu e întru tine,
Dar tot frumos şi tot bine.

8 Din Liban, soro, scoboară,
Mireasă, vino spre sară,
Vino să ne mai dăzmierdăm
Dragoste multă să ne răzdăm!
Câte târle sînt pă munte
Dă flori multe i mărunte
Stau dă noi bătătorite
Şi peşterele cărărite,

9 D-a ta una căutare
Inima mea răgas n-are,
Ea s-aprinde şi-ndrăzneşte,
Fericirea sa găseşte.

10 Ţâţilor tale mă dau rob,
Rumenul lor în buze sorb.
Soro, ce sînt aşa frumoase
Şi dulci şi drăgăstoase?
Tot ce e p-a tău trupşor
E ca floarea mirositor.

11 Buzele tale mult îm plac,
M (i)ere simt că să prefac,
Limba ta dulceață goală,
Mângâiere l-a mea boală.
Grădină mult înflorită,
Aşa eşti împodobită,

12 Grădină păstrată bine,
Cu izvor zleit dă mine

13 Tot statul tău cel potrivit
El saț n-are la privit.

14 Eu lui mă rog, eu lui mâ-nchin
Tot ce am eu lui închin.

15 Eu izvorului celui viu,

Eu lui rob primesc să fiu,
Celui când va asudeşte
Iar cel mult arde, topeşte.

16 Bate-m, vinte, fă-m răcoare,
Că pofta o să m-omoare!

CAP. 5

1 Văz frățiorul meu că vine
Să să dăzmerde cu mine.
În grădina sa scoboară,
Poama cea dulce doboară
Petrece în multă trufie
Gustând cu plăcere vie.

2 În grădina mea nimerii,
Soro, nevastă, şi priviiO
Toate podoabele sale.
Ce sînt la prea bună cale.
Gustai cu multă plăcere
Oar' dă ce inima cere.
Mâncați şi beți şi voi
Şi vă-nveseliți ca noi.

3 Dormeam dar tot îngrijată
Când la uşă simții dodată
Frățiorul meu că venise
Şi din gură iată ce-m zise:

„Soro, deşchide mai tare
Că m-au bătut roa cea mare".

4 M-am dezbrăcat şi sînt goală,
Vez să nu faci năvală.
M-am spălat pa piciorele
Şi cum voi pângări pă ele?"

5 El dă grab mare ce-avea
Vâră mâna sa p-o găurea
Şi mă gâdâli peste tot
Pofta mă cuprinse dă tot.

6 Mă sculai şâ-n grab dăşchisei,
Nimic dă dânsul n-ascunsei,
Frăţiorului cu drag dusei
Tot ce mai scump avusei.

7 El poftind încă d-afară,
Mă scoase dân cale afară
Şi dă plac mare leşinai.
În fire viindu-m pă el cătai
Dar în zădar, căci lipsise,
Sătul fiind, să dăspărţise.

8 Cătatu-l-am şi pânprejur
Strejari (i) nopţii ce-ncunjur,
Deteră peste mine,
Ei şi mă jăfuiră bine,
Brobodelnicul îm luară

Şi-m făcură mare ocară.

9 Iar pă voi, vă jur, fetelor,
Să-i vestiţi că mor dă dor
Să-i ziceț celui preaiubit
Că dragostea lui m-au robit!

10 Oar' cine-i acest fericit
Ce pă cea frumoasă au pricit?
Spune-l noo, curând să-l vedim,
Fiind jurate, şi să-l vinim.

11 Al mieu iubit frățior
El e alb şi rumeor,
Dân zece mii dă-l priveşti
Pă el lesne îl deosâbeşti.

12 Prea mândre sînt pletele lui
Fața lor, fața aurului

13 Iar ochii săi foarte iubeți
Dă la ei dragoste-nveți.

14 Fălcile când le priveşti
Cu crini (i) le potriveşti
Şi negreşit buzele lui
C-un trandafir poci să le pui.

15 Mâinile lui oable frumoase
Şi ca caşul arătoase,

Trupuşorul său foarte curat
Cu mulți lipici înfăşat.

16 Iar vintrele şi mai ceva
Nici mai ştiu cum le lăuda
Şi fața sa cea iubeață
Ea la toate mă şi-nvață.

17 Eu ce simț în pare m(i)ere
Şi inima mult o cere.

18 Oari ce s-o fi făcut
Iubețul cel prefăcut?
El, care pă cea frumoasă
Prea lesne dân fire scoase,
Ci blemați să-l nemerim,
Cu dânsa iar să-l întâlnim.

RĂSUFLARE

Verce neam ce-n lume vie
Are îndemn la stihurghie
Şi sălbatec încă cântă,
Firea însă lui cuvântă,
Iar noroade pricepute
Au fătat cu multe cute
Chibzuirea lor cea-naltă
Dând poézii(i) drum dă saltă
Piste munți, pântre flori,
Piste ape, pante nori.

Au întrupat ne-ntrupiri,
Au iconit nevediri,
Firea şi cu meşteşugire
Ei au făcut o clătire.
Limba noastră prea puţină
Nu-i a nímui proastă vină,
Căci însoaţă rău cuvântul
În pârlejul ce dă gândul.
Mai cu vreme, şi cine ştie,
Prisosire poate să vie,
Că scriitori (i) împodobesc
Limba, patria-şi slăvesc.
Fie această acuş cercare
Mustră altor spre-ndemnare.

NOTE, VARIANTE, COMENTARII

PREDISLÓVIE

Fragmente au fost publicate şi în articolele semnate de Gheorghe Ivănescu şi N. A. Ursu, din 1953 şi 1959. A fost reprodusă integral doar în ediţia din 1993, cu unele neconcordanţe:

r. 2: ... dântr-aceste; ... tâl...

r. 4: ... dân ...

r. 11: ...răsfaţare...

La rândurile deteriorate, pot fi acceptate şi formele.

r. 2: ... tălmăciri...

r. 3 ... alcătuiri ...

r. 4: ... mai mult, mai ales, mai des...

SATIRĂ: OMUL

Poezia este inspirată de *An Essay on Man,* a lui Alexander Pope (sau este „o prelucrare liberă" a acesteia; vezi ediţia 1993, p. 67), care circula în epocă în nenumărate traduceri franceze, pe care le-a putut folosi şi Ioan Cantacuzino. De fapt, acesta, în 1807, traducea după versiunea franceză a lui Silhouette, *Cercetarea asupra omului* (B.A.R., ms. rom-Nr.6002).

Mai târziu, C. Conachi va face şi el o traducere în limba română, intitulată *Prenţipiile moralului sau*

cercarea de voroavă asupra omului (vezi C. Conachi, *Scrieri alese,* ediţie, prefaţă, glosar şi bibliografie de Ecaterina şi Alexandru Teodorescu, Bucureşti, Editura pentru Literatură, 1963, p.258 - 297).

Poezia a fost publicată şi în: *Poezia română clasică (De la Dosoftei la Octavian Goga*), vol. I, ediţie îngrijită de Al. Piru şi Ioan Şerb, cuvânt înainte de Al. Piru, Bucureşti, Editura Minerva, 1970, p. 35 - 37; *Poezia moldovenească modernă la începuturile ei (1770 - 1840),* îngrijirea textului, studiul introductiv, schiţe, note şi comentarii de Efim Levit, Chişinău, Literatura Artistică, 1977, p.116 - 117; *Antologia poeziei moderne moldoveneşti,* ediţia a II-a, revăzută şi completată , îngrijirea textului, studiului introductiv, schiţe, note şi comentarii de Efim Levit, Chişinău, Literatura Artistică, 1988, p. 169; Ioan Cantacuzino, *Poezii nouă,* ediţie îngrijită de Andrei Nestorescu, Bucureşti, 1993, p. 16-18.

În continuare, semnalăm neconcordanţele dintre textul primei ediţii şi cel din lucrările care-l reproduce ulterior:

v. 1: Totul în .../Verce în ... (ediţia 1993); Ver ce-n ... *(Poezia română ... ; Poezia moldovenească ...; Antologia ...);*

v. 2: Heară ... /Vită ... (ediţia 1993); Vită ... (celelalte trei lucrări);

v. 3: Jigánia ... (ediţia 1993); Or dihania ... (celelalte trei lucrări);

v. 4: ... nu-şi ... *(Antologia* ...); ... nu-s ... *(Poezia română ...; (Poezia moldovenească ...);*

v. 7: însuşi ... *(Poezia moldovenească ...; Antologia)*; ... dresu *(Poezia română ...);*

v. 8: ... alesu *(Poezia română ...)*;

v. 12: Şi-n rai ... (ediția 1993);

v. 14: Dăcât hirea ... *(Poezia română ...)*; Decât hirea ... *(Poezia moldovenească ...)*; Dăcât hearea ... *(Antologia ...)*; Dăcât heară (ediția 1993);

v. 15: ... lăcaş *(Poezia moldovenească ...); Antologia ...)*;

v. 16: ... Nu şti unde ... *(Poezia română ...)*; Nu ştii unde ... *(Poezia moldovenească ...; Antologia ...)*; Nu şti (u)-unde ... (ediția 1993);

v. 17: Iadu ... *(Poezia română);* Iadu (1) ... *(Poezia moldovenească....; Antologia...)*;

v. 24: ... nici cum *(Poezia română...; Poezia moldovenească; Antologia...);*

v. 31 ... de ani *(Antologia ...)*; ... voe *(Poezia moldovenească); (Antologia...);*

v. 32: ... nevoe *(Poezia moldovenească...; Antologia ...);*

v. 33: Nici acesta... *(Poezia moldovenească...);*

v. 34: Cât trăeşte ... *(Poezia moldovenească ...; Antologia ...)*;

v. 36: Iar zavistea ... *(Poezia moldovenească ...;* Iar zavistia *...(Antologia...);*

v. 37: ... îl pişcă ... *(Poezia română ...; Poezia moldovenească ... (Antologia...);*

v. 40: Fără calea ... *(Ibidem);*

v. 41: ... pâravea (Poezia română ...; *Poezia moldovenească ...)*;

v. 42 ... de acolea *(Ibidem);*

v. 43: ... mândriea *(Poezia moldovenească...; Antologia ...);* ... frumoasă *(Poezia română ...; Poezia moldovenească ...;*

v. 45: ... multu fericitu *(Poezia română ...)* ... mult fericitul (1) *(Poezia moldovenească ...; Antologia ...);*

v. 46: Şi decât bou, mai cinstitu *(Poezia română ...)* Şi decât bou (1), mai cinstitu (1) *(Poezia moldovenească...; Antologia...);*

v. 47: Dar boabele ... *(Poezia română ...; Poezia moldovenească;* ... samă *(Poezia moldovenească ...);*

v. 48: Că-i măreţ ... *(Poezia moldovenească ...; Antologia ...);* ... samă *(Poezia moldovenească...);*

v. 49: Bârici... de veste *(Antologia ...);* ... de veste *(Poezia moldovenească ...);* în original, *bârnci;*

v. 50: ... spun *(Poezia română ...; Poezia moldovenească ...; Antologia...);*

v. 60: Va veţui *(Poezia moldovenească ...);*

v. 61: ... deşărtăciuni *(Antologia ...);*

v. 62: Tresuri ... *(Poezia română ...; Poezia moldovenească ...);* Presuri... *(Antologia ...);*

v. 65: Fiarbă-s ... *(Poezia română...; Poezia moldovenească ...)* Fiarbă-ş (i) ... *(Antologia...);*

v. 67: ... soartei *(Poezia română...; Poezia moldovenească...);*

v. 68: Ca să afle ... *(Poezia română ...);* Că să afle ... *(Poezia moldovenească...);*

v. 69: Nu cuprinză ... *(Poezia română ...; Poezia moldovenească ...);*

v. 70: ... nu es (*Poezia moldovenească ... ; Antologia ...*);

v. 72: ... prea bine-au... (ediția 1993);

v. 73: ... ver care (*Poezia română ...; Poezia moldovenească...; Antologia ...*);

v. 76: ... gându-ş bate (*Poezia română ...*); gându-şi bate (*Poezia moldovenească ...*); ... capu-ş (i) bate (*Antologia ...*).

CÂNTEC PĂSTORESC

Poezia a fost republicată în ediția din 1993, p. 19 - 20 cu o singură neconcordanță:

V. 8: E dă tot dată...

POCITANIE

A fost retipărită în ediţia din 1993, p. 20, cu o singură neconcordanță:

v. 12: ... sînt vise.

TĂNGUIRE

A fost retipărită în ediția din 1993, p. 21, cu titlul *Tânguire* şi cu următoarele două neconcordanțe:

v. 11: ... Ş-a-m zice ...

v. 17: ... atât...

SFAT UNUI ŞĂTRAR AMOREZAT CE AVEA ÎN TOT CEASU PSIHÍMU ÎN GURĂ

Retipărită în ediția din 1993, p. 22, unde, în titlu şi la v.1 apare *psihi mu.*

CÂNTEC BEȚIVESC

Poezia a fost reprodusă în: *Poezia română* ..., p.38; ediția din 1993, p. 22-23. Apare, cu titlul *Nimic nu-i ca vinul,* şi în *Spitalul amorului,* broşura 4, de Anton Pann.

În continuare, cităm neconcordanțele dintre textul inițial şi cel din lucrările în care este reprodus:

v. 1: ... vinu (l) (Poezia română ...);

v.2: ... hodinu (1) *(Ibidem);*

v.3: ... sfârşit *(Poezia română ...;* ediția 1993);

v.4: Când ... *(Ibidem);*

v.6: Mâhnirea ... *(Ibidem);*

v.7: Când cântăm ... *(Ibidem);*

v. 10: Lipseşte în *Poezia română ...;*

v. 12: Cât ai... *(Poezia română ...;* ediția 1993).

PĂS, DĂPĂRTAT FIIND DĂ TICA

A fost republicată în *Antologia..,* p. 163 (cu titlul *Păs depărtat fiind de Tica)* şi în ediția din 1993, p. 23 -24.

Semnalăm, în continuare, neconcordanțele din volumele care reproduc poezia şi textul original:

v. 4: în peptu-mi ... *(Antologia...);* în peptu-m (ediția 1993 și în ediția princeps);

v. 5: ... v (r) ei *(Antologia ...);*

v. 6: ... Tichii ... (ediția 1993);

v. 11: depărtată *(Antologia ...);*

v. 12: Și de... *(Ibidem);*

v. 15: Ziua ... (ediția 1993);

v. 20: ... sînteț (i) ... *(Antologia ...);*

v. 22: O să-m (i) ... *(Ibidem)*

MĂGULIRE SOȚII (I) CEI POCITE

Poezia a fost reprodusă în *Antologia* . p-163 - 164, și în ediția 1993, p. 24 -25 *(Măgulire soțiii cei pocite).*

Cităm, în continuare, neconcordanțele apărute între textele retipărite și ediția princeps:

v. 1: ... urâtă *(Antologia ...;* ediția 1993);

v.3: de gheață ... *(Antologia ...);*

v.5: ...ochi (ediția 1993);

v. 9: ... încondeeată*(Antologia ...);*

v.10: ... soioasă ... *(Antologia ...;* ediția 1993; ca-mbăeată ... *(Antologia...);*

v. 13: ... țâțoae *(Antologia ...);*

v. 14: ... moșoroae *(Ibidem);*

v.18: ... ochii t(e)-aș plânge de vie *(Antologia...);* ochii (ediția 1993);

v. 22: Dă nu te-aş huli ... *(Antologia);* ... nu t-aş şi huli ... (ediţia 1993).

POFIDĂ ŞI ÎMPUTARE UNII DÂN TREI SURORI CE LĂSASE PĂ CEL CE ZICE

Este reprodusă în ediţia din 1993, p. 25 - 26, cu o singură inadvertenţă:

v. 7: Să dazmeardă ...

CÂNTEC GRĂDINĂRESC

Poezia a fost republicată şi în: *Poezia română ...*, p. 34 -35; *Poezia moldovenească ...*, p. 113; *Antologia ...*,p. 164; ediţia 1993, p. 26-27.

În continuare, semnalăm neconcordanţele faţă de textul original:

v. 2: Ţine-ţi fetişoara... *(Poezia română ...; Poezia moldovenească ...)*; Ţine-ţi ... *(Antologia ...)*;

v. 3: ... rumeior (ediţia 1993);

v.4:... Bică(i) *(Poezia română ...; Poezia moldovenească ...)*; Bicâ (i) *(Antologia ...);*

v. 5: Nu mi-ţi ... *(Poezia română ...; Poezia moldovenească ...; Antologia ...);*

v. 8: Trebue ... *(Poezia moldovenească ...; Antologia ...);*

v. 9: ... de flori *(Antologia ...)*;

v. 10: ... azi *(Poezia moldovenească ...; Antologia ...);*

v. 12: ... îmi fac ... *(Ibidem);*

v. 13: Nu mai dori ... *(Poezia română ...; Poezia moldovenească...; Antologia ...);*

v. 16: Şi-au făcut ... *(Poezia română ...; Poezia moldovenească;* Ş(i)-au făcut... *(Antologia ...);*

v. 17: ... t-or *(Poezia moldovenească ...)*; ... t-o (r) ... *(Antologia ...);* ... pieptul ei *(Poezia română ...);*

v. 19: ... râmni ... *(Poezia moldovenească ...; Antologia* ...(ediţia 1993);

v. 21: ... la-ndemână *(Poezia română ...)*; la 'ndemână *(Poezia moldovenească ...; Antologia ...*);

v. 22: ... să-mghimpi *(Poezia moldovenească ...; Antologia ...)*; ... sa-nghipi (ediţia 1993); ...să-nghi (m) pi *(Poezia română ...)*;

v. 23: ... să te răpească *(Poezia română ...; Poezia moldovenească ...; Antologia ...).*

POVESTE

Poezia, nu este altceva decât o traducere, prima, a fabulei lui La Fontaine, *La cigale et la fourmi.* A fost retipărită şi în: *Antologia ...,* p. 165, ediţia 1993, p. 27-28.

Semnalăm, în continuare, neconcordanţele faţă de textul original:

v.l: cântând *(Antologia ...;* ediţia 1993);

v. 3: d'odată *(Antologia ...;* dodată (ediţia 1993);

v. 6: erbuliţă *(Antologia ...)*;

v. 8: ... cât... *(Antologia ...;* ediţia 1993);

v. 9: ... dă-m (i) ... *(Antologia ...)*;

v. 10: Că grindină ... *(Ibidem);*

v. 11: Şi până... *(Antologia ...;* ediţia 1993);

v. 12: ... ți-oi da ... *(Antologia ...)*;

V. 13: Încă ți voi da ... *(Ibidem)',*

v. 14: Crede-m (i) ... *(Ibidem);*

v . 18: ... de ce nu-ți... *(Ibidem);*

v. 19: Greerle îi zice ... *(Antologia ...);* Greerle ... ediția 1993);

v. 20: ... nici cum *(Antologia ...);*

v. 21: Dac'ai așa. Să nu-ț (i) pae rău *(Antologia ...);* ... nu-ți (ediția 1993);

v. 22: ... nu-ț (i) ... *(Antologia ...).*

CÂNTEC PĂSTORESC

Poezia a fost reprodusă și în: *Poezia română ...,* p.37 -38; *Poezia moldovenească ...,* p. 114; *Antologia* ... p. 165 -166; ediția 1993, p. 28 -29.

În aceste lucrări apar câteva inadvertențe față de textul original, pe care le semnalăm mai jos:

v. 1: Păstoreaua ... (toate lucrările citate);

v. 5: ... versul... *(Poezia moldovenească ...)*;

v. 12: Ce-n inimă-și ... *(Poezia moldovenească ...)*; Ce-n inimă-ș (i) ...*(Antologia...)*;

v.13: Fata-i ... *(Poezia română ...)*; *Poezia moldovenească ...)*; Fața -ai... (ediția 1993);

v.14:...tulburat *(Poezia moldovenească ...; Antologia ...);*

v. 17: ... Te rog ... *(Ibidem);*

v. 20: Din lacrămi ... *(Poezia moldovenească ...; Antologia ...;* ediția 1993).

RÂS MULT

Poezia acesta continuă câteva idei din *Satiră: Omul,* dar aduce pe prim plan bunele dispoziții ale poetului, datorate unor condiții sociale deosebite.

A fost reprodusă, cu unele inexactități, pe care le vom semnala în continuare, şi în : *Poezia moldovenească ...,* p. 114-115; *Antologia ...,* p. 166 -167; ediția 1993, p. 29 -30; vezi şi Gheorghe Ivănescu, art. cit., p. 226-227:

v. 3: Mintea-mi ... *(Poezia moldovenească ...);* Mintea-m (i) ... *(Antologia ...);*

v. 6: ... prea-nnălțați (ediția 1993);

v.7: ... îngânați *(Poezia moldovenească...; Antologia ...;* ediția 1993);

v. 11: lipsă în *Poezia moldovenească ...);*

v.14: ... răgaz ... *(Poezia moldovenească ...;* Antologia ...);

v. 16: ... boerul... *(Ibidem);*

v. 24: ... din ... *(Poezia moldovenească ...);*

v. 26: ... cu masa îndestulată *(Ibidem);*

v. 31: ... Tichii... *(Poezia moldovenească ...;* ediția 1993);

v. 33: ... mângâeri *(Poezia moldovenească ...; Antologia ...);*

v. 34: ... eri *(Ibidem);*

v. 37: ... din ... *(Poezia moldovenească...;* ediția 1993);

v. 38: ... pân la ... *(Poezia moldovenească ...; Antologia ....);*

v. 41: ... lumii'n nas *(Poezia moldovenească ...; ...* lumi (i) 'n nas ... *(Antologia ...)*; ... lumii în nas (ediția 1993);

v. 42: Lipsă în *Poezia moldovenească ...; ...* mâhnirii (ediția 1993);

v. 43: Eu zic ... *(Poezia moldovenească ...);*

v. 47: Rău (1) ... *(Poezia moldovenească ...; Antologia ...);* Rău ... (ediția 1993);

v. 48: Deşărtăciuni ... *(Poezia moldovenească ...);*

v. 49: ... c (ă) o pot *(Ibidem);*

v. 56: Alții umbl(ă) ... *(Poezia moldovenească ...);* Alții ... *(Antologia ...)*; Alți ... (ediția 1993);

v. 58: Zvic ... zvic ... *Poezia moldovenească ...);*

v. 59: ... O muncă grea *(Ibidem).*

ACU ÎNCEP TÂLMĂCIRI -

VEACUL CEL FERICIT SAU CEL SCUMP

O traducere sau o imitație după o poezie franceză neidentificată. A fost reprodusă în ediția 1993, p. 32 - 35, cu unele schimbări: v.

1: ... părinții;

v. 3: Mi area ...; şi în original;

v. 4: ... lacrim ...; v.

5: Că ochii ...; v.

6: ... darurilor...; v.

8: ... rumeioară; v.

9: ... naturii; v.

10: Nu primea ... arăturii; v.

11: ... plodurile ... v.
12: Şi ochii... nouă ...; v.
16: ... pripăştile ...;
v. 19: ... uimirii;
v. 20: ... măririi;
v. 31: Amorii... unii...;
v. 38: ... sfia;
v. 43: ... unui râu ...;
v. 44: Primia ...;
v. 46: ... a noastrii...;
v. 48: Tu ai râmnit ochi...;
v. 49: ... rumeioară;
v. 52: Tu ne propeşti...;
v. 55:... noauă;
v. 56... nouă;
v. 57...inima rea;
v. 58...tot eşti;
v. 59...viaţii...; şi în original;
v. 61...lumii;
v. 62...glumii;
v. 67: ... sa trăim ...;
v. 73: Din muntele Tavrus la marea Bosforii;
v. 74: ... dă nouă faţă Avrorii.

LĂCAŞUL MORŢI (I)
După franţozeşte tălmăcit

Este o traducere, prin intermediul francez, a unei poezii semnate de preromanticul englez Th. Gray (după Gheorghe Ivănescu, *art. cit.*, p. 225, „probabil din Young, *The Graves,* în traducere

franceză"). A fost reprodusă şi în: *Antologia ...,* p. 170; ediţia 1993 (în ambele, cu titlul *Lăcaşul morţii).* Dăm în continuare neconcordanţele care apar aici, comparativ cu textul original:

v. 2: ... îş (i) ... zorii (or) (*Antologia* ...);. zăril(o)r (ediţia 1993);

v. 4. ... din cer nici cum nu v'o avea *(Antologia* ...); ... dă-i cer nâcicum nu vom avea (ediţia 1993);

v. 5: ... pe brazi ... *(Antologia ...);*

v. 6: Cui vează ... *(Ibidem);*

v. 7: Locu (1) ... *(Ibidem*);

v. 9: Pământu(l) ... *(Antologia* ...); .. .dân prejur ... (ediţia 1993);

v. 10: ... râuri... *(Antologia ...;* ediţia 1993);

v. 12: ... să vâzâiască ... (ediţia 1993);

v. 13: Din ceputul ... *(Antologia* ...); Dân ceputul lumii ... (ediţia 1993);

v. 18: ... pe Arap ... *(Antologia ...);*

v. 22: ... străjari (i) ... *(Ibidem);*

v. 23: Straiul lor ... *(Ibidem);*

v. 27: O heară ... *(Antologia ...;* ediţia 1993);

v. 28: ... toţ(i) ... *(Antologia...;*

PRICINA STIHURILOR ACESTORA ESTE DÂN MITHOLOGHIE. TÂLMĂCIREA LOR DUPĂ FRANŢOZEŞTE.

POVESTE

Este traducerea poeziei *Daphné* (din ciclul *Romances),* de Marmontel, reprodusă în ediţia 1993,

p. 36-39 (în titlu apare greşit ***midologhie),*** cu unele modificări:

v. 3: Dafnii...;
v. 4: Nimfii...;
v. 7: Dafnii...;
v. 14: ... d-o dată;
v. 30: ... piare ... ; şi în original;
v. 39: Ş-âi ... ;
v. 42: ... tă piarz ...; şi în original;

Modificări în note:
r. 1 : Mitologhia ...
r. 2 ... zână ...

STIHURI TĂLMĂCITE DUPĂ FRANŢOZEŞTE, FĂCUTE DE CARDINALU BERNIS.
POETUL,VĂZÂND DIMINEAŢA PRIMĂVARA, ÎNCĂ PĂNĂ NU RĂSARE SOARELE, CÂT E DE FRUMOASĂ, ÎNDATĂ ŞI ÎNCEPE A O CÂNTA ÎN BUCURIA SA CEA MARE ŞI GRĂIEŞTE TOT CU M(E)TAFORURI ŞI PRIN MITHOLOGHIE, FĂCÂND TOT ICOANE PĂ SCURT

DIMINEAŢA POETICEASCĂ

Este traducerea liberă a poemului *Le matin poetique* (sau *Description poetique du matin,* vezi ediţia

1993, p. 68), de cardinalul Fr. J. de Bernis. A fost reprodusă în ediția 1993 cu unele modificări:

v.2: Piare ...; şi în original;
v. 5: ... sa slăbeşte;
v. 7: Să-nnalță...;
v. 8: Dar ziua ...; în original, *goneaşte;*
v. 10: ... nopții...;
v. 12: ... piare; şi în original;
v. 14: Marghiol...;
v. 17: ... inimii ...;
v. 18: Nimfii...;
v. 20: ... d-o dată;
v. 23: ...dăsfrânare;
v. 25: Şi-o grea ...;
v. 26: Al veseliii...;
v. 54: ... ziua ...;
v. 62: Din ...;
v. 63: Până...;
v. 70: P-a dintâi...;
v. 72: ... piare ...: şi în original;
v. 74: ... boii...;
v. 75: Le zâce ...;
v. 79: La piapt...; şi în original;
v. 93: Văz pe ...,
v. 94: Făcându-ş ...

Modificări în titlu şi la note:

r. 9, p. 35: ...tălmăcite...;
r. 14, p. 35: ... metaforuri şi prin mitologhie...;

r. 13, p. 41: ...mitologhie ...;
r. 17, p. 41: ... dimineții...;
r. 18, p. 41: ... mitologhie;
r. 1, p. 42: .. .mitologhie ...;
r. 2, p. 42: ... însoțiat...; şi în original;
r. 6, p. 42: ... mitologhie ...;
r. 7, p. 42: ... ca nu face trebuință...;
r. 10, p. 42: ... la iveală ...;
r. 12, p. 42:Mitologhia...;
r. 14, p. 42: ... da la răsărit...;
r. 16, p.42: ... ziua ...

STIHURI TÂLMĂCITE DUPĂ ITALIENEŞTE DIN MITASTASIE

Traducere, probabil, prin intrmediul francez a unei arii din piesa Nitteti, de Metastasio (poetul îi spune Mitastasie) A fost republicată în ediția din 1993, p.44 fără nici o modificare.

ELEGHIE, TÂLMĂCITĂ DIN METASTASIE

Este o traducere, prin intermediar francez, a canțonetei *La Partenza,* de Metastasio (Metastasie, cum îi spune traducătorul). Această poezie a fost tradusă, mai târziu, şi de Iancu Văcărescu cu titlul *Plecare* (de Metastasie) (vezi Iancu Văcărescu, *Opere,* ediție critică, studiu introductiv, note, glosar, bibliografie şi indice de Cornel Cârstoiu, Bucureşti, Editura Minerva, 1985, p. 210-212). A fost republicată, cu unele modificări, care vor fi semnalate

în continuare, şi în *Antologia* ..., p. 170-172; ediţia 1993, p. 45 - 47 (în prima, în titlu apare *Tălmăcită ...):*

v. 4: ... depărtat... *(Antologia* ...);

v. 5: ... trăesc ... *(Ibidem);*

v. 8: ... Mai gândei... *(Ibidem);*

v. 10: Preaduti ... *(Antologia* ...); în original, ***priaduti;*** este sigur o greşeală de tipar; trebuia, probabil, ***piarduti;***

v. 12: Pă urma alor tale picioarele *(Antologia* ...);... a lor tale picioarele (ediţia 1993);

v. 16: Mai gândei... *(Antologia* ...);

v. 18: ... mâhnirii... (ediţia 1993);

v. 21: De la ... *(Antologia* ...); Da la ... t-oi căuta (ediţia 1993);

v. 24: Mai gândei.. *(Antologia* ...);

v. 28: Că trăesc fericit... *(Ibidem);*

v. 29: ... de-aduceri aminte *(Antologia...); ...* dă aduceri aminte (ediţia 1993);

v. 30: ... intrându-m(i) *(Antologia...)* ... întrându-m (ediţia 1993);

v. 32: Mai gândei... *(Antologia* ...);

v. 35: ... din păcat *(Antologia* ...); ... pentru sămn (ediţia 1993);

v. 38: ... adormiam (ediţia 1993);

v. 40: Mai gândei... *(Antologia...);*

v. 25 40 (strofele a patra şi a cincea) sunt din nou reproduse în acest spaţiu (*Antologia*...);

v 42: De câţ (i) ... *(Antologia* ...);... De câţ (ediţia 1993);

v. 43: Câţ (i), crez (i) ... (Antologia ..);

v. 44: ... ţ (i) -or ... *(Ibidem);*

v. 48: Mai gândei ...*(Ibidem*);

v. 50: ... îm (i) laş (i) ... *(Antologia...);* ... în piapt ... (ediţia 1993); în original, ***piapt;***

v.51: ... t (e)-au ... *(Antologia ...);* v. 54: ... despărţire ... (ediţia 1993);

v. 56: Mai gândei... v'odată *(Antologia ...).*

STIHURI DUPĂ ITALIENEŞTE

Probabil că sunt tot traduceri din poeziile lui Metastasio. Au fost reproduse şi în ediţia din 1993, cu mici inconsecvenţe:

v. 1: Credeam ...; în original, *creadem;*

v. 10: Inima-i...;

v. 11: Vine Amor ...;

CÂNTAREA CÂNTĂRILOR. TOCMA DUPĂ OVREIE

Una dintre cele mai valoroase creaţii cuprinse în volumul *Póezii noo,* făcută, după mărturisirea autorului, din „ovreie" (în ediţia din 1993, *ovrei (i)e,* cu siguranţă însă, o traducere din franceză, o adaptare foarte liberă, o prescurtare a primelor cinci părţi (la care se adaugă cele şase versuri iniţiale din cântul al şaselea) ale *Cântării Cântărilor,* din *Vechiul Testament.* După Andrei Nestorescu, se pot găsi şi unele influenţe din versiunea reprodusă în *Biblia de la Bucureşti,* 1688 (Vezi *Poezii nouă,* 1993, p. 69).

Este o încercare poetică mai reuşită, comparativ cu celelalte care alcătuiesc volumul citat, în care predomină trăsăturile de bază ale versului popular românesc, se întâlnesc cuvinte şi expresii luate din mediul cotidian, imagini poetice în care se simte aroma arhaismelor şi sensibilitatea unor termeni neologici, în contextele în care apar adesea, regretabil, şi unele elemente de limbaj vulgar.

Câteva fragmente apar în Gheorghe Ivănescu, *art. cit.*, iar, integral, a fost reprodusă în ediția din 1993, p.48-64, cu unele modificări, pe care le semnalăm în continuare:

v. 2: Şi piaptul...; şi în original;

v. 4: ... e-l dă ...;

v. 9: ... dăzmiardat; şi în original;

v. 11: Dă pofta ...;

v. 14: ... să-ndrugăm;

v. 31: Frații...;

v. 32: Pe maica ...;

v. 45: în original, probabil, o greşeală: ***pian*** pentru ***pân;***

v. 49; Cine urma ...;

v. 52: Adu iadile ...; şi în original;

v. 60: Cât-o...;

v. 67: ... meale; şi în original;

v. 69: ... l-asemuiesc;

v. 73: Porumbiță ...;

v. 74: Ochiu tau ...;

v. 96: ... din gură;

v. 107: ... simță ...; şi în original;

v. 126: Turtureaua ...;
v. 128: ... floarea viii...;
v. 130: ... inima rea;
v. 134: ... mă-nvince; probabil o greşeală; şi în original;
v. 135: ... puii vulpuliţii;
v. 136:... cracii viţii;
v. 139: ... ziua ...;
v. 142: Că piar ...; şi în original;
v. 151: Nu stiţ... meu;
v. 154: ... nouă;
v. 166: ... vouă;
v. 167: ... ridicându-să;
v. 177: ... într-însul;
v. 183: Stîlpii...;
v. 185: ... împresurată;
v. 189: Iesiţ...;
v. 190: Pe Solomon ...;
v. 193: în ziua gineriii...;
v. 194: în ziua ...;
v. 197: Ochii ...;
v. 201: Iar dinţii ...;
v. 207: Grumajii...;
v. 212: Ca două ...;
v. 217: Piarz auz, piarz ...; şi în original;
v. 227: ... dăzmiardăm; şi în original;
v. 237: ... ma dau ...;
v. 243: ...î(m)plac;
v. 244: Miare ...şi în original;
v. 253: ... mă-nchin;

v. 256: ... primăsc ...;
v. 262: ... dezmerde ...;
v. 275: ... Dormiam ...; şi în original;
v. 280; ...rouă...;
v. 285: ... grab'mare ...;
v. 289: ... şi-ngrab ...;
v. 299: ... pân prejur;
v. 300: Strejarii...;
v. 311: ... nouă ...;
v. 314: ... rumeior ...;
v. 316: Pe el...;
v. 320: De la ei...;
v. 322: Cu crinii...;
v. 333: ... îmi pare miare; *miare,* şi în original;
v. 338: ... din fire.

RĂSUFLARE

Este ultima poezie cuprinsă în volum, un fel de „artă poetică" a lui Ioan Cantacuzino, asemănătoare, din acest punct de vedere, cu *Testamentul* lui Ienăchiță Văcărescu, dar privată de triumful acesteia, prin faptul că nu a fost cunoscută la timpul cuvenit.

Preocupat de viitorul poeziei şi de problemele pe care le ridică aceasta, Ioan Cantacuzino speră în realizări superioare şi crede în reuşita unei adevărate lirici româneşti, a unor versuri valoroase.

A fost reprodusă şi în : Gheorghe Ivănescu, *art. cit,* p. 221-222; *Poezia română ...,* p. 33-34; *Poezia moldovenească ...,* p.117-118; *Antologia ...,* p. 172-173; ediția 1993, p. 64-65.

Cităm în continuare, câteva neconcordanțe față de original;

v. 1: Ver ce ... (Ivănescu ...; *Poezia română ...; Poezia moldovenească ...; Antologia ...*);

v. 7: ... cea-nnaltă (Ivănescu ediția 1993);

v. 8: ... poeziii (Ivănescu; *Poezia română ...(Poezia moldovenească ...;* ediția 1993); ... poezi(e)i *(Antologia ...);* ... de saltă *(Poezia română ...; Poezia moldovenească...);*

v. 11: ... nentrupări *(Poezia română ...; Poezia moldovenească);* ... nentrupiri (ediția 1993);

v. 16: ... nimănui *(Poezia română ...; Poezia moldovenească ...;*

v. 21: Că scriitorii *(Poezia română;* Ivănescu; *Poezia moldovenească ...;* ediția 1993);

v. 23: Fie aceasta (Ivănescu; *Poezia română ...; Poezia moldovenească ...).*

GLOSAR

ACOLEÁ adv. Aici (4/9).

ADĂPÁ vb. I tranz. A învăța.

AJUTORÍNȚĂ s.f. Ajutor.

AMIÁZ s.m. şi n. Vezi amiază (50/3).

AMOREZÁT, - Ă adj. Îndrăgostit, înamorat (10/9)(de la *amorez*, - din fr. *amoureaux*).

ARHIŞVESCÉNIE s.m. Arhiereu.

ARZÓS, - **ÓASĂ** adj. Arzător, incandescent, fierbinte; fig. care arde plin de foc, înflăcărat, pasionat (32/8).

ASUDÍ vb. IV, tranz. Vezi *a asuda*; (fig.) a (se) osteni, a (se) obosi, a (se) trudi, a-şi da osteneală (pentru ceva) 63/8.

AVRÓRĂ s.f. Vezi *auroră* (29/6).

BÁBIȚĂ s.f. Pelican (dar, în scrierile vechi, mai ales în cele bisericeşti, şi alte păsări acvatice) (8/5).

BABÓI s.m. Peşte mic de apă dulce; biban (14/12).

BEȚIVÉSC adj. De beție (vezi bețivi' a petrece în beții' (11/8).

BLEJÍ vb. IV, tranz. A se holba, a se zgâi; *blejdi* 'bleojdi' (despre ochi) a-i căsca, a-i holba, a-i beli, a-i boldi (15/3).

BLEM, BLEMÁȚI interj. Vezi *umbla* (umblă, umblați!) (68/6).

BOÁR s.m. Îngrijitor, păzitor de boi (40/4).

BOIEÉR s.m. În sintagma *boier de laviță* ' leneș, care stă, care nu face nimic' (8/4).

BOZ s.m. Zeu păgân; idol (31/6).

BROÁSCĂ s.f. În sintagmele *broască-n baltă* (5/4) și *broască-n pat* (14/16). (Om) leneș, molcom, fără inițiativă.

BROBODÉLNIC s.n. Broboadă (66/4).

CÁPIȘTE s.f. Templu sau altar păgân, idolniță; p. ext., orice biserică a unui cult creștin neortodox (30/9).

CĂ conj. Cum, când (56/9).

CĂRĂRÍ vb. IV tranz. A face cărări, dungi (61/17).

CĂRĂRÍT, -Ă adj. Dungat, cu dungi, cu multe cărări (61/17).

CĂTÁ vb. I, tranz. A căuta (30/12).

CÂMPÍ vb. IV, intranz. A poposi, a se așeza (pe un câmp) (50/2).

CERBÍȚĂ s.f. Cerbice, gât (51/7).

CERCÁRE s.f. Încercare (60/16).

CHÉDRU s.m. Cedru (48/11).

CHIBZUÍRE s.f. Minte, rațiune, inteligență (1/12).

CIN s.n. Rang (boieresc), treaptă, stare socială; tagmă, teapă (26/2).

CINÓVNIC s.m. Funcționar.

CÍNSTE s.f. 1. Bună-cuviință, pudicitate, pudoare, onoare, noblețe 2.Orgoliu, ambiție deșartă (27/10).

CITÁNIE s.f. Citire de rugăciuni. (Fig. iron.) Lectură lungă şi plictisitoare.

CLĂTÍRE s.f. Schimbare (bruscă), modificare, reviriment (69/7).

CODRICÉL s.m. şi n. Bucată (mai mică) de pâine, mămăligă, slănină etc; firmituri (18/16).

COLNÍC s.n. Drum ceva mai lat decât poteca (6/9).

COPÁCI s.m. Copac (35/8).

CRÉDERE s.f. Acțiune de a crede; credință (34/15).

CRUNTÁ vb. **I,** refl. A se încrunta (61/1).

CUIBÁ vb. I, intranz. şi tranz. (sau CUIBÍ, vb. IV, intranz. şi tranz.) A creşte, a locui în cuib; a locui, a avea cuib (30/1).

CURMÁ vb. I, tranz. A întrerupe brusc (ceva), a face să se termine repede; a încheia, a pune capăt (5/8).

CURMÁRE (în loc. adv. *fără_curmare*). Continuu.

CÚTĂ s.f. Efort; nuanțe (68/14).

DAFN s.m. Numele unui copac (de la *Dafnis,* în mitologie, numele unei fete; vezi şi *dafin)* (35/8).

DĂMOLÍ vb. IV, tranz. A diminua, a tempera.

DREPT prep. După , pentru (1/5).

DUMNEZEÍCĂ şi DUMNEZÉICĂ s.f. Zeiță (4l/nota 3/6; 42/nota 5/4.

ELEGHÍE s.f. Elegie (43/8).

FĂRĂCÁLE s.f. şi adj. Nedrept, nepotrivit, pe nedrept; fărădelege, nedreptate, nepotrivire, nelegiuire, ticăloşenie (4/7).

FĂRMÍȚĂ s.f. Firimitură (18/2).

FÁȚĂ s.f. Persoană.

FĂȚÁ vb. I, refl. şi tranz. A (se) înfăţişa, a exprima (cu multe nuanțe), a crea, a cizela, a şlefui (68/14).

FIÍNȚĂ s.f. Esență, natură, fire (1/13).

FÍLOS s.m. Prieten iubitor (46/11).

FÍRE s.f. Predispoziție intelectuală, minte, pricepere (69/6).

FITEŞCÁRE pr. nehot. Fiecare.

FITEŞCÉ pr. (adj.) nehot. Fiecare, fiece (30/1).

FITEŞCÍNE pr. nehot. Fiecare, oricare.

FUGÍ vb. IV, tranz. A fugări (pe cineva) *(îl fuge)*,

FUM s.n. fig. Aer de superioritate, vanitate, înfumurare (3/7).

FUMURÓS, - OÁSĂ adj. Plin de fumuri, înfumurat, vanitos (4/10).

GĂTÍRE s.f. Loc pregătit, rezervat (2/13).

GEÁBNIC, - Ă adj. Zadarnic, iluzoriu, înşelător (26/1).

GHERÓI s.m Erou.

GINERÍE s.f. Starea din timpul de ginere; căsătorie, nuntă (59/11).

GLAGÓLE s.n. Isteţime (3/4).

GLAGOLÍ vb. IV, tranz. A vorbi (cu isteţime).

GLÍŞTIR s.n. Clistir 1. Introducerea unui medicament lichid în intestinul gros, spre a combate constipația etc; clismă, spălaturi. 2. Instrumentul cu care se face spălarea intestinului gros (8/10).

GLOÁTĂ s. f. Mulțime mare, droaie (2/10).

GRAB s.n. Grabă (65/3); şi în loc. adv. *în grab* (65/7).

HĂRȚUÍ vb. IV, tranz. A exersa, a practica.

HEREZUÍ vb. IV, tranz. A hărăzi, a dedica, a închina.

HIÁRĂ s.f. (fiară (2/15)

HODÍN s.n. Odihnă (11/10).

HÚLĂ s.f. Bârfire, calomnie (61/8).

IÁDĂ s.f. Capră tânără, ied (50/16).

IBÓMNIC s.m. Ibovnic, iubit, amant (34/9).

IBOMNICÉL s.m. Ibovnicel; diminutivul lui ibovnic (34/6).

ICLEÁN, -Ă adj. Viclean (16/3).

ICLENÍ vb. IV, tranz. A vicleni (38/15).

ICOÁNĂ s.f. Imagine, figură de stil (35/14.

ICONÍ vb IV, tranz. A înfățişa, a închipui, a zugrăvi, a imagina, a reprezenta (42/8).

ICONÍT, - Ă adj. Închipuit, zugrăvit, slăvit, pus în rând cu sfinții, respectat ca o icoană (5/1).

IDIÁNEȚ s.m. Indian.

IRÉS s.n. Eres (5/12).

IUBÉȚ s.m. Drăgostos, care iubeşte mult, pătimaş în dragoste (36/11).

IVÉALĂ s.f. Ivire, dare pe față (a unui lucru neştiut), arătare, descoperire (28/13).

IVÍ vb. IV, tranz. A descoperi, a scoate la lumină, la iveală (57/3).

ÎMBĂIÁ vb. I, refl. şi tranz. A (se) scălda.

ÎMBĂIÁT - Ă adj. Scăldat (14/10).

ÎMBUCÁ vb. I, tranz. A înghiți dintr-odată, a mânca la repezeală, în pripă (22/12).

ÎMBUNÁ vb. I, tranz. A face bine cuiva, a ferici pe cineva (51/7).

ÎMPISTRÁ vb. **I**, tranz. A împodobi, a orna (51/12).

ÎMPISTRÁT - Ă adj. Împodobit, ornat (1/12).

ÎMPREJURÁT, - Ă adj. Înconjurat, înfăşurat, încins 937/17).

ÎMPRUMUTOÁRE s.f. Persoană care împrumută, creditor (19/7).

ÎMPUTÁRE s.f. Socoteală, dojană, mustrare, învinuire, imputare (15/8).

ÎNAURÍ vb. IV, tranz. A auri.

ÎNCHIPUÍRE s.f. Plăsmuire, produsul imaginației (1/5).

ÎNCONDEÍAT -Ă adj. Înnegrit la sprâncene sau la gene cu fard; vopsit; ponegrit, defăimat; fardat, acoperit cu cosmetice (14/10.

ÎNCUIBÁ vb. **I**, refl. A-şi face, a-şi construi cuibul, a se oploşi (36/1).

ÎNDÉMN s.n. Chemare, înclinaţie, aplecare, aptitudine (68/10).

ÎNDESTÚL adv. Suficient (şi *de îndestul).*

ÎNDRUGÁ vb. I, tranz. A vorbi nimicuri, a spune palavre, fleacuri (46/13).

ÎNFĂŢÁT - Ă adj. Primenit (67-12).

ÎNFERICÁ vb. I, tranz. A fereca.

ÎNFRICÁ vb. I, refl. A se înfricoşa.

ÎNGĂNÁŞ adj. Îngânător, care îngână, şoptitor, amăgitor, înşelător (36/12)

ÎNGĂNÁT -Ă adj. îngăimat, bolborosit (21/9).

ÎNGRIJÁT -Ă adj. Plin de griji, neliniştit, îngrijorat (64/10).

ÎNMĂRÍ vb. IV, tranz. A mări (pe cineva).

ÎNNĂDÍ vb. IV, tranz. şi refl. A se obişnui cu cineva sau cu ceva (53/2).

ÎNROTÁ vb. I, tranz. A rota 'a roti'.

ÎNSĂRCINÁT -Ă adj. Împovărat (58/11).

ÎNSOŢÁ vb. I. tranz. A însoţi (69/10).

ÎNSOVONÍ vb. IV, tranz. A pune pe cap sovon, a se acoperi pe cap cu sovon (sovon 'basma care se pune pe faţa miresei când o leagă la cap'); a se îmbrobodi, a se voala (27/12).

ÎNTRÁ vb. I, intranz. A intra.

ÎNTRUPÁ vb. I, tranz. A închega, a sintetiza, personifica (69/4).

ÎNŢELEPŢÍ vb. IV, tranz., intranz., refl. A (se) face înţelept, a (se) cuminţi, a (se) învăţa minte, a (-şi) băga mintea în cap (38/8).

ÎNȚOLÁ vb. I, refl., tranz. A (se) îmbrăca (haine bune, haine noi), a (se) acoperi; a împodobi, a orna.

ÎNȚOLÁT -Ă, adj. îmbrăcat bine, ajuns în stare bună; împodobit, ornat; acoperit, înveşmântat,împopoțonat, înzorzonat (26/2).

ÎNVITÁ vb. I, tranz. A îndemna la (spre, către) ceva.

ÎNZÂDĂRÍ vb. IV, tranz. A zidi.

JÁDNĂ s.f. Dorință (puternică), poftă, lăcomie, nesaț, jind (26/4).

JELÍ vb. IV, tranz., refl. A (se) plânge, a (se) jelui, a (se) tângui, a(se) lamenta (34/2).

JIGÁNIE s.f. Insectă parazită (2/4).

LĂCUÍ vb. IV, tranz., intranz. A locui (41/14).

LĂMURÍT -Ă adj. Limpezit, limpede; curat, pur, luminos (26/12).

LEAC adv. (prin confuzie cu *oleacă,* apropiat prin etimologie populară *de leac)* Deloc, nici un pic (4/3).

LECÁŞ s.n. Locaş (2/16).

LENEVÓS -OÁSĂ adj. Leneş, lipsit de inițiativă (38/2).

LESNÍRE (în loc. adv. ***cu lesnire)*** Lesne, cu uşurință, pe uşor (13/1).

LIPÍCI s.n. O boală care, crede poporul, vine din dragoste; p. ext. farmec prin care

cineva ne atrage, ne seduce, ne încântă; tot ce atrage, încântă (67/12).

LIVÉDE s.f. Livadă (15/11).

LOÁZĂ s.f. Secătură, lichea, netrebnic (18/2).

MÁRE adj. Deosebit, ieşit din comun, ales, distins, cu deosebite calităţi, plin de generozitate, de bunătate, de nobleţe, binevoitor (19/6).

MARGHIÚL adj. Marghiol: şiret, şmecher, viclean, inteligent; deştept, isteţ, peşicher (36/12).

MĂGURĂ s.f. Negură (60/15).

MĂRGENÁŞ -Ă adj. Care se găseşte la margine, lăturalnic (60/4).

MÂNDRÍ vb. IV, refl. A se arăta satisfăcut, mulţumit, fericit; a se îngâmfa, a se fuduli (18/6).

MÁZGĂ s.f. Pojghiţă moale, cleioasă sau unsuroasă, care se formează pe suprafaţa unor alimente sau pe pereţii vaselor în care au fost anumite alimente; sevă, lichid vâscos din plante (18/13).

METAFÓRURI s.n. pl. (pl. lui *metafór)* Metafore (35/13).

METAMORFOSÍ vb. IV, refl., tranz. Metamorfoza: a (se) preface în animal, în plantă etc. (35/7).

MEŞTEŞUGÍRE s.f. Realizare; execuţie sau mod de execuţie (artistică) (69/6).

MIJLOCÍRE s.f. Intermediu.

MINTÓS - OÁSĂ adj. Care are multă minte; inteligent, capabil (14/3).

MIRODÍE s.f. Balsam, mireasmă; mirodenie (15/2).

MIRÓS s.n. (pl. *miroase*) Parfum, mirodenie, mireasmă (53/13).

MITHOLOGHÍE s.f. Mitologie (31/10).

MLADÉN (E)Ț s.m. Copil.

MOŞOROÁIE adj. Mare, grasă, ca un muşuroi (14/15).

MOTÓI s.m. Motan; cotoi (14/13).

MUIMÍ vb. IV, tranz. A momi, a imita; a ademeni, a amăgi,a înşela (13/10).

MULȚÍ vb. IV, tranz. A înmulți (20/14).

MULȚUMÍTĂ s.f. Mulțumire (39/14).

MÚMĂ s.f. Mamă.

MÚREŞ -Ă adj. Murăş; (despre animale) cu pete negre (7/16).

MÚSTRĂ s.f. Mostră, pildă, model, exemplu (69/17).

NARD s.n. Esență parfumată extrasă din rădăcină de nard; parfum (51/14).

NĂRÁV s.n. Morav.

NĂVÁLA s.f. Faptul de a se năpusti, de a se repezi; atac, iureş, asalt; năpustire (64/17).

NEÂNTRUPÍRE s.f. Negativ a lui ***întrupire*** (sinteză, unire, împreunare). Imperceptibil, nesesizabil (69/4).

NECURMÁT-Ă adj., adv. Necontenit, nesfârşit, veşnic, continuu (42/19).

NETRÉBNIC -Ă adj. Care este lipsit de valoare, de folos, de utilitate sau de însemnătate; inutil; fără ocupaţie; liber.

NEVEDÍRE s.f. Năvădire: urzire, născocire; invizibil (69/5).

NICICÚM adv. Deloc, defel, în nici un caz (3/8).

NIMERÍ vb. IV, tranz. A găsi, a afla, a descoperi (57/5).

NÍMUI pr. neg. Nimănui (69/9).

NOROCÍT -Ă adj. Norocos, fericit, mulţumit; slăvit, însemnat, important (45/5).

OÁREŞI adj. nehot. Oarecare, vreun (27/6).

ÓBLU, OÁBLĂ adj., adv. Neted (şi rotunjit) (67/9).

OBRÁZ s.n. Persoană.

OCHEÁN s.n. Ocean (25/14).

ODÍN s.n. Odihnă (48/2).

OFIDÍT -Ă adj. Ofilit, veşted; umilit, înjosit (34/10).

OSTRÓV s.n. Insulă aşezată, în deosebi, în mijlocul unui lac sau râu (29/13).

OVRÉIE adj. Evreiesc (47/15).

PANIGHERISÍ vb. IV, tranz. A celebra.

PARAPÓN s.n. Supărare, nemulţumire, tristeţe, jale, necaz, ciudă (35/2).

PAS s.m. In expres. *A **nu** (-i) **da pas*** = a nu-i da (cuiva) voie, posibilitate, îngăduință, răgaz să facă ceva; a nu permite, a nu îngădui (4/3).

PĂS s.n. Durere (sufletească) greu de suportat; suferință, chin (12/8).

PĂSTOREÁ s.f. Păstoriță (26/15).

PĂSTORÉL s.m. Diminutiv de la *păstor*.(26/16).

PĂTIMÁŞ s.m. adj. Chinuit, torturat (de suferințe fizice şi morale);p. ext. nenorocit, nefericit, victimă (11/5).

PÂN prep. Prin.

PÂNGĂRÍ vb. IV, tranz. A trata (pe cineva sau ceva) cu dispreţ, fără respect (65/2).

PÂNTRE prep. Printre.

PÂRLÉJ s.m. Prilej (69/11)

PÉLEŞ s.n. Ciucure, fraj; îndoitura de sus a pantalonilor ţărăneşti, prin care se trece brăcinarul; brăcinar (8/10).

PISCÁ vb. I, tranz. A pişcă (4/4).

PÍTĂ s.f. Pâine (22/6)

PITÍ vb. IV, tranz. şi refl. A (se) ascunde (28/1).

PLAC s.n. Plăcere (în loc. adv. *cu plac, de un plac*) (21/14); 27/17).

PLĂCĂTÓR s.m. Spătar (de scaun) (59/2).

PLÉVIE s.f. Plevilă (plivit, pliveală); tăiatul viilor (55/6).

PLOD s.n. Sămânță, rod, fruct (25/10).

PLODÍ vb. IV, refl., tranz. şi intranz. A (se) naşte, a (se) prăsi; a rodi, a produce (30/2).

POCITÁNIE s.f. Monstru, ființă slută, diformă (8/3).

PODOBÍ vb. IV, tranz. A împodobi (17/13).

POÉTIC s.m. Poet (pl *poetici)* (1/5).

POETICÉSC adj. Poetic (35/15).

POÉZIE s.f. Poezie.

POFÍDĂ s.f. Dispreț, ironie, ciudă, batjocură, desconsiderare (15/8).

POLIÍ vb. IV, tranz. A polei (37/11).

PORÂMBÍȚĂ s.f. Porumbiță.

PÓTCĂ s.f. Deochi, boală provocată de obicei de deochi; ceartă, scandal, supărare, necaz, belea, năpastă (22/14).

POTRÍVĂ adv. Egal, potrivit, proporțional.

PRÁVILĂ s.f. Lege (28/8).

PREPÚS s.n. Presupunere,bănuială, suspiciune, îndoială (26/9).

PREDISLÓVIE s.f. Predoslovie, prefață (1/1).

PRICEPÚT -Ă adj. Civilizat, instruit, cult (68/13).

PRICÍ vb. IV, refl., tranz. A (se) certa, a (se) supăra (66/11).

PRICÍNĂ s.f. Sursă, origine (31/9).

PRIPÁSTE şi **PRIPÁŞTE** s.f. Prăpastie, hău (25/15; 29/13).

PRISOSÍRE s.f. Prisos, belşug; reuşită, succes, izbândă (69/13).

PROPÍ vb. IV, tranz. A opri, a interzice (27/17).

PROVIDÉNIE s.f. Providență.

PSIHÍMU s.n. Sufletul meu, scumpul meu, dragul meu (10/10).

PUTÍNȚĂ s.f. Putere; în loc. adj. şi adv. *Cu putință* 'cu putere' (57/10).

RĂMNÍ vb. IV, tranz. A râvni, a dori mult; a invidia (18/1).

RĂPĂITÚRĂ s.f. Ropot (54/8).

RĂSĂRÍ vb. IV, intranz. A tresări (47/11).

RĂSPÚNE vb. III, tranz. A pune cu intensitate (29/4).

RĂSUFLÁRE s.f. Exprimare, destăinuire a sentimentelor; uşurare, eliberare de sub apăsarea unei emoții; confesiune, mărturisire (68/8).

RĂZBOÍ vb. IV, tranz. A învinge pe cineva, a birui; a supune (58/13).

RĂZDÁ vb. I, tranz. A da mult, în mare cantitate; a da mereu, neîncetat (61/13).

RÂSFĂȚÁRE s.f. Răsfațare, delectare, desfătare, încântare, plăcere (1/11).

REPUBLICÁNȚ s.m. Republican.

ROTÓS adj. Rotund (30/9).

RUMEÓR, -OÁRĂ adj. Rumeior (17/3).

SÁLTĂ s.f. În sintagma ***drum dă saltă*** = ascensiune, urcare (69/1).

SATIRÁŞ s.m. Diminutivul lui ***satir,*** nume dat unor divinități minore, rustice, din

mitologia greacă, reprezentate prin ființe care au corp omenesc acoperit cu păr, cu urechi ascuțite, cu coarne, coadă şi picioare de țap (sau cal), care personificau instinctele brutale (36/11).

SAȚ s.n. în expresia ***a** (nu) avea saț* = a (nu) fî mulțumit cu ce are (63/3).

SĂVÂRŞÍRE s.f. Desăvârşire, perfecțiune (1/9).

SCHINTÉIE s.f. Scânteie (32/8).

SCOBORÎ vb. IV, intranz. A coborî (61/10).

SCÚLĂ s.f. Lucru de preț, giuvaier (51/8).

SCUMP, -Ă adj. Zgârcit, avar (23/5).

SECETÓS - OASĂ adj. Însetat; setos (de a bea ceva) (53/14).

SEDÉF s.n. Sidef, materie albă, dură şi lucioasă care formează stratul interior al unei scoici (60/3).

SFEŞCÉNIE s.m. Sfeştenic, preot.

SIBERÍT s.m. Siberian, locuitor al Siberiei (30/13).

SILÍNȚĂ s.f. Chin, efort, osteneală, sforțare, constrângere (57/11).

SIMPATRIÓT s.m. Compatriot.

SLUJÍRE s.f. Supunere, înclinare (2/12).

SORȚ s.m. Soartă, destin (29/8).

SPĂIMÂNTÁT -Ă adj. înspăimântat (32/9).

SPÂNZURÁ vb. I, intranz. A depinde.

STÁRE s.f. Situație, mod de a fi; condiție, poziție, treaptă; avere, bogăție (2/2).

STAT s.n. Statură (63/2).

STAU s.n. Staul, adăpost (pentru oi); sălaş (50/15).

STIH s.n. Vers (1/2).

STIHURGHÍE s.f. Versificaţie, poezie (68/10).

STRÁDĂ s.f. Chin, trudă, strădanie, suferinţă (34/3).

STRÁJĂ s.f. Pază, gardă; om de pază, străjer, păzitor, santinelă (57/6).

STRÁIE s.f. Strai (31/1: ***straia)***.

STRĂDÍ vb. IV, refl. A se strădui, a se chinui (3/14).

STRĂJÁR şi **STREJÁR** s.m. Străjer (30/17; 66/1).

STRĂJÍ vb. IV, tranz. A păzi, a străjui (49/16).

STRUJÍT -Ă adj. Cioplit, zvelt, graţios, suplu (14/15).

ŞÁGĂ s.f. Vorbă, faptă glumeaţă; glumă; îndeletnicire neserioasă, faptă copilărească (1/13).

ŞĂGUÍ vb. IV, intranz. A şugui, a glumi (11/6).

ŞĂTRÁR s.m. Mic dregător, boier, care avea în pază corturile unei tabere domneşti în timp de război (10/9).

ŞI adv. Imediat, îndată.

TÁRLĂ s.f. Tarla; pajişte (61/14).

TÂMPLÁ vb. I. refl. A se întâmpla, a se produce, a avea loc (54/12).

TÂRCAV, Ă adj. Pleşuv, chel (pe anumite porţiuni) (14/10).

TICĂÍT -Ă adj. şi s.m. Nenorocit (ul), necăjit(ul), năpăstuit(ul), chinuit(ul); mizerabil, ticălos, netrebnic; om de nimic (3/6).

TICĂLÓS, - OÁSĂ adj. (adesea substantivat) Care se află într-o stare (materială sau morală) vrednică de milă; sărman, nenorocit, plin de suferinţă, de supărări; trist; nevrednic, care nu are scrupule, mizerabil (5/4).

TICNÍT -Ă adj. Tihnit, liniştit, fără griji (5/9).

TOÁTĂ adj. nehot. Întreagă, fiecare, oricare.

TROFÉI s.n. Trofeu.

TRÓSCOT s.n. Zgomot, trosnet, ropot (54/8).

TRUFÓS, - OÁSĂ adj. Glumeţ, trufaş, falnic, semeţ, îngâmfat, încrezut (2/14).

TÚNSĂ s.f. Sprânceană (60/2).

TURBÁ vb. I, tranz. A tulbura (27/11).

UMBRÍ vb. IV, intranz. A sta, a se odihni la umbră (50/3).

VÂZÂÍ vb. IV, intranz. A bâzâi, a susura (30/7).

VEDÍ vb. IV, intranz. A vădi, a da de faţă; a afla, a adeveri (31/2).

VEL - adj. invar. Prefix care înseamnă ***mare*** şi care se întrebuinţează ca epitet la rangurile boiereşti (8/14).

VENINÁ vb.I, tranz. A învenina (45/7).

VENÓS,-OĂSĂ adj. Veninos (10/13).

VERCÁRE pr. nehot. Oricare (6/6).

VERCÉ pr. nehot. Orice (2/2).

VIÁ vb. **I,** intranz. (sau **VIÉ** vb. **III,** intranz.) A trăi (68/9); vezi şi 51/16: ***el viaţă cu ele*** = trăieşte, vieţuieşte.

VÍE s.f. Rodul viţei de vie, strugure (***gustând vie)*** (64/1).

VÍFORE **s.n.** Vifor (52/11).

VINÍ vb. IV, tranz. A învinui, a învinovăţi, a acuza (26/7).

VINOVĂŢÍ vb. IV tranz. A acuza, a învinui.

VINOVAŢÍE s.f. Acuzare, învinuire.

VÍNTRE s.f. Pântece, abdomen, burtă (67/13).

VITEJÍ vb. IV, refl. A se arăta viteaz, a se voinici (51/14).

VÍŢĂ s.f. Vieţuire.

VIVLIOTÉCĂ s.f. Bibliotecă.

VNUC s.m. Nepot.

VOÍ vb. **IV,** refl. A se înviora, a se înveseli (40/11: *faţa i să voieşte).*

VULPULÍŢĂ s.f. Diminutiv de la ***vulpe*** (55/17).

ZAVÍSTIE s.f. Ură, pizmă, invidie (4/3).

ZĂVÁSTĂ s.f. Zeveastă, perdea, draperie (la uşa bisericii) (59/3).

ZLEÍ vb. IV, tranz. A slei (63/1).

ZORÍE s.f. Auroră, luminat de ziuă (44/15).

ZVÂRLUGÁ vb. I, intranz. A se înghesui (48/12).

ZVÂRLÚGĂ s.f. Persoană vioaie, sprintenă, ageră.

BIBLIOGRAFIE

I. SCRIERILE LUI IOAN CANTACUZINO ÎN VOLUME

1. Poézii noo, alcătuite de I.C./Dubăsari sau Movilău, între 1792 şi 1796.

2. Ioan Cantacuzino, *Poezii nouă*, ediţie îngrijită de Andrei Nestorescu, Institutul de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu", Bucureşti, 1993, 77 p/text multiplicat prin xerox după fotocopia, negativ, de la B.A.R.,C.V.R.,596A/.

II. SCRIERILE LUI IOAN CANTACUZINO ÎN ANTOLOGII

1.*Poezia română clasică (De la Dosoftei la Octavian Goga)*, ediţie îngrijită de Al. Piru şi Ioan Şerb, cuvânt înainte de Al. Piru, vol. I, Bucureşti, Editura Minerva, 1970, p.33 - 38. Cuprinde poeziile: *Răsuflare* (p. 33-34), *Cântec grădinăresc* (p. 34-35), *Satiră: Omul* (p. 35-37), *Cântec păstoresc* (p.37-38), *Cântec beţivesc* (38).

2. *Poezia moldovenească modernă la începuturile ei (1770 -1840)*, îngrijirea textului, studiu introductiv, schiţe, note şi comentarii de Efim Levit, Chişinău, Literatura Artistică, 1977, p. 113-118. Reproduce poeziile: *Cântec grădinăresc* (p. 113), *Cântec păstoresc*, (114), *Râs mult* (p.114-115), *Satiră: Omul* (p. 116-117), *Răsuflare* (p.117-118). *Râs mult* este reprodusă după Gh. Ivănescu, *art. cit.*, iar celelalte, după *Poezia română clasică...*/.

3. *Antologia poeziei moderne moldoveneşti. 1770 – 1840,* ediţia a doua, revăzută şi completată, îngrijirea textului, studiu introductiv, schiţe, note şi comentarii de Efim Levit, redacţie ştiinţifică Pavel Balmuş, Chişinău, Literatura Artistică, 1988, p. 163-173. Cuprinde poeziile: *Păs depărtat fiind de Tica* (p.163), *Măgulire soţii(i) cei pocite* (p. 163-164), *Cântec grădinăresc* (p.164), *Poveste* (p.165), *Cântec păstoresc* (p. 165-166), *Râs mult* (p. 166/167), *Satiră: Omul* (p.168-169), *Lăcaşul morţii* (p.170), *Eleghie* (p. 170-172), *Răsuflare* (p.172-173)./ Reproduse după microfilmul originalului aflat în posesia lui V.M., Gaţac/.

III. SCRIERILE LUI IOAN CANTACUZINO ÎN MANUSCRISE

1.*Istoria lui Machen, povestire englezească, scrisă de pe franţozească de abati Arno şi tălmăcită aceasta cum şi cele ce urmează de I.C. la anul 1794,* B.A.R., ms. nr. 3099, f. 1-49 / Traducere din François - Thomas-Marie de Baculard d'Arnaud/.

2.*Arsachie şi Ismenia, istorie din partea Răsăritului, scrisă di pe franţuzăşte de Monteschiu şi este tălmăcită la let 1794,* B.A.R, ms. nr. 3099, f. 50-87 /Traducere din Montesquieu/.

3.*Narchis sau îndrăgitul dă însuş de sine, comedie de Jan Jac Ruso pe franţozeşte făcută şi tălmăcită la anu 1794,* B.A.R., ms. nr. 3099, f. 88-123 /Traducere din Jean - Jacques Rousseau/.

4.*Numa Pompilius, al doilea crai al Romii. Pă franţozeşte scris de monsiul Florian şi tălmăcit de I.C. la*

an.1796, B.A.R., ms. nr.1550, autograf al lui Ioan Cantacuzino.

5.*Cercarea asupra omului de Alexandru Popu, scrisă şi tălmăcită după farțozeşte de C. Ioan C. la anul 1807, la Odesa,* B.A.R. ms. nr. 6002, autograf al lui Ioan Cantacuzino /Traducerea primelor trei părți din *An Essay,* de Alexander Pope, după versiunea franceză în proză a lui Silhouette/.

6. *Plan sau formă dă oblăduire republicească,* B.A.R., ms. nr. 409, f. 19 (vezi şi ms. nr. 7, f. 31-39, o transcriere).

7.Unii cercetători (Mircea Anghelescu, *Ismin şi Isminia...,* în *Probleme de literatură comparată şi sociologie literară,* 1970, p. 129-134, republicat şi în *Preromantismul românesc ...,* 1971, p.102-107; Paul Cornea, *Originile romantismului românesc ...,* 1972, p. 100 şi 630; Florin Faifer, în *Dicționarul literaturii române de la origini până în 1900,* 1979, nota 2, p. 148) atribuie lui Ioan Cantacuzino şi traducerea romanului pastoral *Întâmplările lui Ismin şi Ismeniei,* versiunea franceză semnată de P. Fr. de Beauchamps a unui roman bizantin, de Evmathios Macremvolitis (vezi B.A.R., ms. nr. 4246 şi B.C.S., ms. nr. 4807). N.A. Ursu a demonstrat însă, pe baza unor fapte lingvistice, că traducerea aparține lui Alexandru Beldiman (vezi N.A. Ursu, *Traduceri necunoscute din tinerețea lui Alecu Beldiman,* în „Limba română", an. XXXV, nr.2, martie - aprilie 1986, p. 122).

IV. REFERINȚE CRITICE

Al. Alexianu, *Din cărțile vechii mitropolii din București. Câteva date privitoare la viața și opera fostului mare spătar Ioan Cantacuzino,* în "Glasul bisericii", XXVI, 1967, nr.5-6, p. 609-639.

Mircea Anghelescu, *Ismin și Isminia. (Date noi despre traducerile românești din literatura universală de la sfârșitul secolului al XVIII-lea),* în *Probleme de literatură comparată și sociologie literară,* București, 1970, p. 129-134.

Mircea Anghelescu, *Preromantismul ronânesc* (până la 1840), București, Editura -Minerva, 1971, p. 67, 69, 70, 76, 77, 79, 80, 86, 87,94,102-109,111,243.

P. Balmuș, *Începuturile poeziei moldovenești,* în „Literatura și arta" nr.19 (1672), Chișinău, 11 august 1977.

Nicolae Bălcescu, *Spătarul Ioan Cantacuzino,* în „Magazin istoric pentru Dacia", tom. 1,1845, p. 187-205 (vezi și *Opere,* I, partea I, București, 1940, p. 135-149).

Gh. Chivu, *Ioan Cantacuzino, Poezii nouă, ediție îngrijită de Andrei Nestorescu, București, 1993, 77 p. (Academia Română, Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu ". Documente și manuscrise literare, serie nouă),* în „Limba română", an XLII nr. 6, iunie 1993, p. 315-316.

Al. Ciorănescu, *O veche traducere din J.J. Rousseau,* în „Revista Fundațiilor Regale", IV, 1937, nr.6, p. 659-665.

V.Cirimpei, *La izvoarele poeziei moderne moldoveneşti,* în „Nistru", nr.9, Chişinău, 1977.

Iuliu C. Ciubotaru şi N. A. Ursu, *Un proiect românesc de republică din secolul XVIII,* în „Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologie «A.D. Xenopol» Iaşi, tom. XXIV, 1, 1987, 1, p. 181-196 (Partea I, *Proiectul este elaborat de un muntean la sfârşitul secolului XVIII,* p. 181-190, de Iuliu C. Ciubotaru; Partea a II-a, *Autorul proiectului este spătarul Ioan Cantacuzino,* p. 190-196, de N.A. Ursu).

H. Corbu, *Integritatea procesului literar,* în „Moldova socialistă". Nr. 191 (13494), Chişinău, 17 august 1977.

Paul Cornea, *Originile romantismului românesc. Spiritul public, mişcarea ideilor şi literatura între 1780-1840,* Bucureşti, Editura Minerva, 1972, p.6, 77, 89, 91, 100, 109, 110,111, 119, 120, 143-146,158, 630, 637.

Alexandru Duţu, *Ecouri rousseauiste în cultura română,* în „Viaţa românească", 1962, nr.7, p. 79-85; 1964, nr. 3, p. 179- 183.

Alexandru Duţu, *Contribuţii documentare la tratatul de „Istoria literaturii române",* în „Steaua" XVI, 1965, nr. 9.

Alexandru Duţu, *Prolegomene la studiul comparat al literaturii române. Primele contacte cu literatura engleză,* în *Studii de literatură universală,* vol. IX, 1967.

Alexandru Duţu, *Coordonate ale culturii româneşti în secolul XVIII (1700-1821). Studii şi texte,* Bucureşti, Editura pentru Literatură, 1968, p. 186-170,

199-212 (Alexander Pope, *Cercare asupra omului* (1796/, 1807), 255, 302, 365, 370.

F.(lorin) F.(aifer), *Cantacuzino, Ioan,* în *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900,* București, Editura Academiei, 1979, p.147-148.

Istoria literaturii române, II, București, Editura Academiei, 1968, p. 180-183, 509, 519.

George Ivașcu, *Istoria literaturii române,* 1, București, Editura Științifică, 1969, p. 215, 293, 294, 295, 331, 334, 338-339, 528, 569, 592.

Gheorghe Ivănescu, *Un poet român necunoscut, din a doua jumătate a secolului* XVIII, în „Iașul nou", an V, 1953, nr. 3-4, p. 219-232.

Gheorghe Ivănescu, *Ioan Cantacuzino, Poézii noo. Studiu introductiv, facsimile, transcrieri, studiu asupra ediției* (pagini incomplete, în intenția reeditării volumului *Poézii noo),* Biblioteca Academiei Române, Filiala Iași, ms. nr. 58/1.

G. Ivănescu și N. A. Ursu, *Un scriitor muntean de la sfârșitul secolului al XVIII-lea: Ioan Cantacuzino,* în „Studii și cercetări științifice", Istorie-Filologie, Filologie, Iași, anul X, fasc. 1-2, 1959, p. 135-140.

Efim Levit, *Ioan Cantacuzino,* în *Poezia moldovenească modernă la începuturile ei (1770 - 1840),* Chișinău, Literatura Artistică, 1977, p.110-113.

Efim Levit, *Ioan Cantacuzino,* în culegerea *Cercetări de istorie literară ,* Chișinău, 1978, p. 21-36.

Efim Levit, *Studiba odnogo pereselența. (Jizni i literaturnoie tvorcestvo Ioanna Kantacuzino),* v sbornike *Etiudî po moldavskoi filologhii. Șișmariovskie citania,*

Chişiniov, 1980/ *Destinul unui colonist. (Viaţa şi creaţia literară a lui Ioan Cantacuzino)*, în culegerea *Studii de filologie moldovenească. Lecturi în memoria lui V.F. Şişmariov*, Chişinău, 1980 / , p. 76-93.

Efim Levit, *Ioan Cantacuzino*, în *Calendar de masă pe anul 1982*, Chişinău, 1982.

Efim Levit, *Ioan Cantacuzino*, în *Literatura şi arta Moldovei. Enciclopedie*, vol. I, Chişinău, 1985, p. 278-279.

Efim Levit, *Ioan Cantacuzino*, în *Istoria literaturii moldoveneşti. De la origini până la 1840*, vol I, Chişinău, Ştiinţa, 1986, p. 392-397 (vezi şi p. 324, 349, 370, 372, 373, 379, 382, 384, 388, 587, 609.

Efim Levit, Ioan *Cantacuzino*, în *Antologia poeziei moderne moldoveneşti. 1770-1840*, ediţia a doua revăzută şi completată, Chişinău, Literatura Artistică, 1988, p. 158-162 (vezi şi notele de la p. 528-529.

Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române*, I, Bucureşti, Editura Minerva, 1990, p.3, 98, 102, 162.

V. Nastasiu, *Poezia - o continuitate a genului*, în „Moldova", nr. 8, Chişinău, 1977, p.14.

I. Negoiţescu, *Istoria literaturii române*, I, (1800-1945), Bucureşti, Editura Minerva, 1991, p. 11, 47.

Andrei Nestorescu, *Argument*, în ediţia Ioan Cantacuzino, *Poezii nouă*, Bucureşti, 1993,p.5-8.

Ion Nuţă, *După 200 de ani*, în „Sinteze", an IV, nr. 31 (106), Bacău, 5 august 1993, p.5.

Al. Piru, *Ioan Cantacuzino,* în *Literatura română veche,* Bucureşti, Editura pentru Literatură, 1961,p.562-567.

Al. Piru, *Ioan Cantacuzino,* în *Istoria literaturii române,* II, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1970, p.386-390.

Al. Piru, *Ioan Cantacuzino,* în *Poezia română clasică. De la Dosoftei la Octavian Goga, I,* Bucureşti, Editura Minerva, 1970, p.33.

Al. Piru, *Ioan Cantacuzino,* în *Istoria literaturii române de la început până azi,* Bucureşti, Editura Minerva, 1981, p. 34-35, 59.

D. Popovici, *La littérature roumaine à l'epoque des Lumières,* Sibiu, 1945, p.97, 100, 127, 128, 129.

D. Popovici, *Pope şi Conachi,* în *Studii literare,* II, Cluj - Napoca, Editura Dacia, 1972,p.224-228.

Mariana Preotu, *O carte unicat în colecţia Bibliotecii Academiei R.S. România -Filiala Iaşi: Ioan Cantacuzino, „Poezii nouă",* comunicare susţinută la Simpozionul Naţional „Valori bibliofile din patrimoniul cultural naţional. Cercetare şi valorificare", IX, Brăila, 1988.

Mircea Scarlat, *Istoria poeziei româneşti,* IV, cu un argument de Nicolae Manolescu, ediţie de Dora Scarlat, Bucureşti, Editura Minerva, 1990, p. 275.

Dan Simionescu, *Bibliografia românească veche,* IV, *Adăugiri şi îndreptări,* Bucureşti 1944, p.l 11 (nr.247).

V.F. *Şişmariov, Romanskie poselenia na iughe Rossii/ Coloniile romane la sudul Rusiei/* Leningrad, 1975, p.75, 77, 78, 79.

N.A. Ursu, *Ioan Cantacuzino,* în *Istoria literaturii române,* II, Bucureşti, Editura Academiei, 1968, p. 180-183.

N.A. Ursu, *Traduceri necunoscute din tinereţea lui Alecu Beldiman,* în „Limba română", an. XXXV, nr. 2, martie-aprilie 1986, p. 122.

Ileana Verzea, *Pope în România,* în Revista de istorie şi teorie literară" nr. 3, 1969.

ANEXĂ

FACSIMILE DUPĂ LUCRAREA ÎN ORIGINAL

POÉZII NOO

ALCĂTUITĂ DE

I... K...

Поє́зіи.

Ноѡ.

Алкътꙋйте

дє:

І... К......

Предисловіе.

Ꙋнеле дин трачесте стіхꙋри с[illegible] дꙋпъ лимби стрейне. Іар алтеле ал[illegible] дин ноꙋ пре лимба рꙋмѫнеаскъ ши чеа май [illegible] тот дрепт ѫнкипꙋире челор вѣки П[illegible] Тоате ачесте сеꙋ факꙋт май мꙋлт пентрꙋ петречере де време, ши нꙋ кꙋ гѫнд а фи лꙋкрꙋри пре плакꙋл мꙋлтора:. Сеꙋ кꙋ гѫнд де а вести о ѡстенеалъ кꙋ тоатъ съвѫрширеа мещешꙋгꙋлꙋй Поетическꙋ. Скрііторꙋл петрекѫнд чеа ѹрнале сале челе нетрѣбнич ѫнѡариш каре рѫсфъцаре ѫнкинъзꙋіреій. Акꙋм ꙗратъ ши ѡариш кꙋм фіинца тинерецилор. Ши шаре сѫ чим петрекꙋте прин тѫнире.

Сатиръ ѻмѹль,

Лѹме ӑре старе .
Пещере . збѹрътоаре :
ания че май микъ .
Ни тъ ѿ нѹш стрикъ .
Ѻмѹл мѫндрѹ . съ фълеще .
Къ ѥл тоате стъпѫнеще .
Черюл ꙟрѹш сарфи дреѹ .
Пентрѹ джнеѹл чел алеѹ .
Соаре . Лѹнъ . стеле глоатъ .
Челе дъ сѹс фиреѣ тоатъ .
Лѹй сѫнт гата спре слѹжире .
Ши рай ӑре ѿр гътире .
Зъ петреѣкъ мѹлт трѹфос .
Дъ кът хѣръ май норокос .
Арфи ӑвѫнд ши ӑлтѹ лѣкаш .
Нѹмин ѹнде фоарте връжмаш .

Гадѹ

Ꙗдꙋ нꙋмит пъ нꙋме бꙋн.
Оунде пъ чел че нꙋ дъ пꙋн.
Ѿ мꙋл фаче ши пре фаче.
Че глаголе ши че таче.
А кꙋй зиче феричитꙋл.
Дар дълщїй зїи тикъитꙋл.
Ѥл акап є плин дъ фꙋм.
Каре сфжршит наре ничи кꙋм.
Ни нима са тот рꙋшинъ.
Карел роаде паса винъ.
Ѥл че аре нꙋй чей плаче.
Пꙋфтай кресще нꙋй дъ паче.
Ѿр ѥл че ва че доресще:
Кꙋ сꙋдоаре ꙗ стръдесще.
Мїй дъ ани съ найбъ вое:
Ле атрън фъръ невое.
Нич ачаста нꙋ гжндесще.

...еще сѫ трꙋдеще .
...поартъ май тот дъ нас .
Ар завистіа лек нꙋй дъ пас .
Чꙋда фоарте ꙟл пискъ ръꙋ ,
Драг арџинт естън кѫркъй греꙋ .
Фрика , спаима ши минчꙋна ,
Фъръ кале пре не бꙋна .
Клеветире ши пъра ре .
Кѫт сѫ мишкъ , ели аколе .
Ар мѫндріа фꙋмꙋроаса .
Е ла дѫнсꙋл тот дъ каса .
Ꙟтъ мꙋлтꙋ феричитꙋ .
Ши дъ кѫт коꙋ май чинститꙋ .
Дар боалеле фъръ сємъ ,
Кѫй марецꙋ нꙋ каі сємъ
Кѫричи лꙋй даꙋ фъръ дъ весте ,
Ши лꙋй спꙋй пре ре повесте .

ел

Ёла че зи́че къ́й Іконит.
Лє́мєнѣ шѝ нимєри́т.
Ка фі́ница чѣ̀ прѣ̀ на́лтъ.
Гникълоасꙋла бро́аскън ба́лтъ.
Ни́ч рꙋши́не ни́ч Симци́ре.
Съ причѣ́пъ калꙋ: фи́ре.
Ёсте нимик нимик кꙋра́т.
Съ кꙋрмѣ́зе ѫлъꙋда́т.
Ёа дъ ка врѣ̀ а̂фѝ тикни́т.
Ва віецꙋ̀й ма̂й не мѫхни́т.
Пърхіѣскъ дъ шъртъчꙋни.
Іое́сꙋри шѝ мꙋлт минчꙋни.
Гꙋръ ка́скъ ѝꙋ съла́се.
Лꙋпъ ре́ле мꙋлте ва́се.
Фіа́ркъш па́чѣ Інимі́й лꙋ́й.
Прѣ пъ сꙋ̄ но́р ка пре оꙋ̈н пꙋ̆й.
Мꙋъацꙋлѣ́скъ соа́ргиі сали.

Къ

[6.]

Къ съ афлъ ла чѣ кале.
Нꙋ копринзъ нич бине.
Гжндꙋри че нꙋ ѥс бине.
Чел чи лꙋмѣ аꙋ ашезат.
Тот прѣ бине аꙋ врꙋт даꙋ дат.
Ка вер каре па лꙋй фіинцъ.
А авѣ аса трибꙋинцъ.
Деч вай челꙋй чи са бате.
Ши палт колник капꙋш бате.

Кжнтек пъсторѣск

Ѿ флꙋер флꙋерашꙋле.
Спꙋне аз бржмашꙋле
Спꙋне оїцелор меле.
Къ еꙋ нꙋ кжнт пентрꙋ еле
Ѯнле сингꙋре сꙋмелани

Пажицꙋ

Ба́щеци бе́ци р8млэга́ци.
Зи́ле кѫ чоба́н8л лѡ́р.
Е҄ дѫ то́т да́тѫ ла а̂мо́ѕ.
А҄х ю̂би́ци мел8шѣ́и.
Бо́й кѫ ж8ка́ц ѿ8 пѣ́й.
Бо́й бѫнп8нец гл8ми́ц.
Да́р пѫзи́ц н8 ю̂би́ц.
Л8п8л н8й а̂тѫ́т дѫ ра́8.
Кѫ мо́р к8 фо́к8л са́8.
Ѿл п8не ѫста́ре рѣ.
Би́тѫ ѿм ши пасѫрѣ.
Е8 а̂пэзи бине
Ш8 по́ч нич нѫ мине.
Г8рн8ланцѫ дра́гѫ.
К8м то́й цине ѫтреѣгѫ.
Ѿчѫ н8риш греи.
Окѫ то́т нѫ лѫнгѫ сей

В8

Сꙋ мерг еѫ вѫз локꙋл ;
Оу́ндем стѫ норокꙋл .

Почита́ніе :

Оу́н коер дѫ ла́вицѫ .
Ла́ком ка ѿ ба́бицѫ .
Порꙋнчи пентрꙋ чинѫ .
Сѫй фа́кѫ о кꙋркѫ пли́нѫ .
Ѿмѫнкѫ кра́пѫ моа́ре .
Нꙋй леак . дѫн пе́леш са́ре .
Глицини мꙋнческꙋ сапе́ее .
Пѫ сꙋсꙋ фій даꙋ сѫ ве́рси .
Нѫде́жде нꙋй ла дофторіи .
Зиеѫрѫ попа сѫ віе .
Фра́цилор ве́а ли зиее .
То́т чам фѫкꙋт сѫнт віи .

Да

Де време чи о̃ съ мо́р.
Ка съ а̃йб сфжршит ушо́р.
Ах: зи́чец вэро́г съ вие.
Ку чѐ маи̃ е̃ ѫтипсие.

Тэнгуире:

Ди́чи ѫтэ́т дэ ръ́е.
Ку че́а чи би́нец връ́е.
Дэ́чи час чи та́у зэри́т.
Інима са́у рэни́т.
Кум ве́й фѝ да́р ку че́й:
Че́й бинэ пэ е̃й ве́й.

Ку ки́пул че́л фрумо́с.
Ку гра́на че́л сфэто́с.
На́й ни́ч штребу́инцэ.
Апуне ѫтэ́т снаи́нцэ.

Ша́м зи́че нꙋ гла́сꙋ си́гꙋр.
Ка моа́ртѣ съм че́р си́нгꙋр.

Еꙋ по́ч ꙟкꙋм съ пті́й.
Ача́ста дъ ѡ̃ ве́й.
Да́р нꙋ щи́й кꙋ̆й пъка́т.
Ꙋ̃нꙋл че ро́б Са́ꙋ да́т.
Ꙟвре̓ ꙟтъ́т съ пие́ре,
Ꙟ̃лок дъ мънгъе́ре.

Сфа́т ꙋнꙋ̆й Шътра́р ꙟморезáт че
ѫ̃вѣ ꙟто́т ча́сꙋ ѱихи́мꙋ ꙟгꙋръ.

Нꙋщі́й ѱихи́мꙋ ѱихи́мꙋ шътра́р,
Къ дꙋлчеле ꙟмо́р е̃ ши ꙟма́р.
Къ ꙟ̃ре съце́ци фоа́рте бено́асе,
Ши мꙋлте мънгъе́ри миничино́асе.
Ꙟ̃х възи́цъ пъзі́щите би́не.

Съ

Сѫ нꙋи фи́гѫ сѫцꙋ́тѫ ꙟтѫ́не .
Фꙋџи пѫ ко́те фрѫцио́аре .
Ѡ̃ки фрꙋмо́ши сѫ нꙋте ѿмо́аре .
Амо́рꙋл а̃ре ꙟтрѫ́нші́й лѫка́ш .
Ꙟтре́бѫ мѫ ка́р ші̀ па́л пѫті̇ма́ш .
І а́р а̂ша̀ є̑ кѫ нꙋ̀ шѫгꙋ́єскꙋ .
Ба́деш а̊глꙋмӥ̀ че добѫндє́скꙋ .

Кѫ́нтєк вєцинє́ск .

Нимі́к нꙋ́й ка ві́нꙋ .
Є̃л не дѫ̀ ходи́нꙋ .
Лꙋмѣ сфѫрші́т на́ре .
Кѫ́нд голи́м паха́ре .
Кла́й кла́й кла́й кла́й кла́й .

Мѫхнирѣ нове́дєм .
Кѫ́нд кѫнтѫ́м ші̀ мꙋ́лт бє́м .
Ни́ч фри́кѫ нѣда́пѫ .

Кѫ́н ві́н пі́к нѹ̂й а̂пѫ.
Кай кай кай кай кай.

Сѹцѣ мѫй фѫртате.
Кѫ́т аи сѫнѫтате.
Кѫ нѹцим пре вине.
До́м фи́ вій ші мѫи́не.
Кай кай кай кай кай.

Пѫсе дєпѫртат фіинд дє
Ти́ка:

Іинмѫ че фоло́с ве́ѕи.
Ѫто́т часѹ кѫч о̂фте́ѕи.
Шїѹ кѫ гѫндѹл є̂ причинѫ.
Ѫ пептѹм дѫ най ходинѫ.
Да́р ші е̂л че вей тѫ фачѣ.
Кипѹл Ти́ки кѹм сѫл такѫ.

Ка

Кипꙋл каре кꙋ асемире.
Вꙋ да мꙋлтꙋ фиринчире.
Акꙋм симт ши еꙋ пре бине.
Кꙋт амар есте пꙋ тине.
Оунде ешти пре депꙋртатꙋ.
Ши дꙋ тикꙋ полате оунтатꙋ.
Дар гꙋндꙋл че фолос аре.
Тикꙋлосꙋл паче наре.
Зиоа фоарте ꙗ стрꙋлꙋчеще.
Ноаптꙗ пре мꙋлт ꙟламꙋимеще.
Вай. ши ах. ꙟлтꙋꙋ чел мꙋлт.
Ел нꙋл фаче кꙋч есте мꙋт.
Инима нꙋ фии копилꙋ,
Амꙋндой скꙋтец дꙋ милꙋ.
Старꙗ воастрꙋ не грешит.
Ѿіꙗм дꙗ кꙋрꙋнд сфꙋршит.

Мꙋ

Мъгꙋлире соцїи чеи почите :

Дэнаи фи оурътъ, аи фи прѣ фрꙋмоасъ.
Даш фи оун нетотꙋ, аи фи прѣ минтоасъ.
Дъ наи фи дъ гѣцъ, аш фи тот дъ фокꙋ.
Дъ нꙋ маи децера, ар фи съ мъ кокꙋ.
Дъ наи клипи оки, аи фи бꙋтен трѣгъ.
Дъ наи ръжинжи динцїй, аи фи нꙋмаи шагъ.
Дъ наи фи прѣ негръ, аи фи албъ кашꙋ.
Дъ нар фи насꙋл пꙋмн, ар фи дръгълашꙋ.
Дъ наи фи тжркавъ, аи фи ѫконѕеатъ.
Дъ наи фи сонасъ, аи фи кан бъатъ.
Дар фи гꙋра микъ, ар фи ка де бабой.
Дъ нар фи къ дъ сон, наи стринга ка оун мотой
Даи авѣ цжцице, наи авѣ цжцоле.
Даи фи маи стрꙋжитъ, наи фи мошороле.
Даи шедѣ маи бине, наи фи броаскъни пат.

Даи

Дай оумблà май дрéпт, ар фѝ рáкѹл оуйтáт.
Дъ нáш лѣкѣ нáіѹ, ай фѝ миродíе.
Дъ нáш блéжи ѡкѝ. тáш пáжнице дъ віе.
Дъ нáй фѝ кáм стрѫмбъ. ай фѝ фóарте трéгъ.
Дъ нѹ міáй фѝ грóазъ. міай фѝ фóарте драгъ.
Дъ нáй фѝ почи́тъ. ай фѝ минѹнáтъ.
Дъ нѹ тѣш шѝ хѹлѝ. ай фѝ тóт оуйтáтъ.

Пофи́дъ шѝ ѫпѹтáре оунїй
дън трéй Сѹрóри че лъсáсе
пъчéл чи зи́че.

Ѫтро фрѹмоáсъ ливéде.
Трéй пъсърéле сѫвéде,
оуна фóарте кѫнтътóаре.
Крéзъ къ е привигътóаре.
Алта ёсте тѹртѹрѣ.
Шáде тóт пъ ѡ рамѹрѣ.

Съ

Сѫдѣзмѣрдѫ с ѫгѫтѣщі .
Шѝн Ізвóр тóт сѫпрівѣщі .
Чѣі лáнтѫ орѣ Іклѣнѫ .
Оскíмбѫ фѣце оунфлѫ плáнѫ .
Трѣбѹі лáнц нѹ колівне .
Кá со ціѝ ѫкíѕѫ бíне .
Ѹнде вѣде оун копѫчéл .
Ѫн кѹрце ѡкїй дѹпѫ ѐл .
Акѹм шáді пѹн пѹтрігáй .
Щíѹ кѫ кѹрѫнд вакѫнтѫ вáй .
Ѡри ѐра пѹн мѫрѫчіні .
Копѫчéл чéн гíмпѫ біне .
Ѹнде пѫсѫрѣ Іклѣнѫ .
Тѹ нáй скѫпáт фѫрѫ рáнѫ .

Кѫнтек грѫдінѫрéскѹ .

Фрѹмóсѹлі трандафíрі .

Чѝ

Нѝнец фецишоара ꙟфѝре.
Фїй драгꙋле тот рꙋмеѡр.
Веститор Бикж дъмꙋлат дор.
Нꙋ мѝц плѫнџе тꙋлпиницъ.
Къ цѝа тѣꙋ дин ръмꙋрицъ.
Флоричѣ̀ аша̀ фрꙋмоасъ.
Трѣбꙋе а̀фѝ шѝ норокоасъ.
Бꙋкꙋрате край дъ флори.
Къ ѡ̃ съ везѝ а̃ꙁ дой ѡ̃кишори.
Каре ѡ̃моаръ шѝ каре ꙟвие.
Ах, юбите: аша̀ ꙟмфак мие.
Нꙋм май дорѝ гръдиница.
Къ ѡ̃ ѥши подобещи косица.
Ꙋнде ꙟпърꙋл чел дрѫгълаш.
Шаꙋ фъкꙋт ꙟморꙋл лъкаш.
Ѿр дъ то пꙋне пъ пептꙋл ѥй;
Щиꙋ, негрешит: кънꙋ май пей.

Тоцй ѡр рѫмний сѫ те ваѕѫ ;
Шй тꙋ поцй дорй а̂лтѫ лоаѕѫ .

Чине ꙋн гимпе лӑн дꙋмѫнѫ ;
Кӑ сѫн гипи срѣинѫ мѫнѫ .
Каре ѡ врѣ сѫ тѫ рѫпѣскѫ ;
Шй кꙋ тине сѫ мѫндрѣскѫ .

Повѣсте :

Ꙋн грѣнре , кѫнтѫнд вара .
Ноаптѣ , ла зори , ла прѫнз сара .
Ел сѫ гѫи тот одатѫ ,
Ꙟ иарнѫ фѫрѫ бꙋкатѫ .
Шй не авѫнд нич ѡ фѫрмицѫ ;
Дѫ мѫзгѫ сау ербꙋлицѫ .
Мерсе ла вечина фꙋрникѫ ,
Шй спꙋсе кѫт фоамѣ ꙟл стрикѫ :
Соро дѫм че ва кодричей .

Кѫ

Кѫ ꙟ гри́ндинѫ вѫ́ꙁ кѫ пе́й.
Шѝ пѫ́нѫ ꙟ лꙋна лꙋй кꙋпто́р.
Дѫ нꙋ цой да̀ шѝ ѐꙋ, сѫ мо́р.
Ꙟкѫ ци̇̀ во́й да̀ ꙟꙁечи́т.
Кре́дем, кꙋ то́т кѫ́с флѫмжнꙁи́т,
Да́р фꙋрни́ка на̀ фо́ст ма́ре.
Ни́ч ѿ да́тѫ ꙟпрꙋмꙋто́аре,
Фра́те, пѫ калдꙋри че фѫче́й:
Бре́ме ꙟвѣ́й дѫчѐ нꙋц Сржнца́й,
Гре́ерле, ꙟй зи́се, ꙟтꙋнчи кжнта́м.
Шѝ ла тѡ́рнѫ ни́ч кꙋм нꙋ̀ гжндѣ́м.
Да́кай ꙟша̀ сѫ нꙋц па́е рѫ́ꙋ.
Жо́лкѫ ꙟкꙋш, нимѣ́к нꙋц да́ꙋ зѫ́ꙋ:

Кжнтек Пѫсторе́скꙋ:

Пѫсторѣ́шѡл чѣ́м дрѫци́нтѫ.
Поа́ртѫ тꙋрма то́т мжхни́тѫ.

Єй флоричика кѫмпꙋлꙋй .
Нꙋй дъ ѡдихна сꙋфлетꙋлꙋй .
Пр виерсꙋл пъсърелилор .
Ѿ даꙋ ши ла май мꙋлт амор .
Тоатей пар къ съ жѣлѣскꙋ .
Пара драгостей тѫнжѣскꙋ .
Ѡ фѫнтѫнъ прѣ кꙋратъ .
Ѿглиндъй ꙋнде та кꙋатъ .
Ѿр дꙋпъ кип но кꙋноаще .
Чен Інимъш симте а наще .
фацай зиче . фокꙋ кꙋрат .
Ѿкїй . сꙋфлет тꙋрбꙋрат .
Ꙗ кꙋ лакръмиле сале .
Мꙋлцеще апа спре вале .
Зикѫнд тъ рог рѫꙋле опреще .
Челꙋй че л амар мъ пꙋне .
Къ дъ кꙋрцин акꙋм май тарѣ .

Дж

Дън лъкръмн є҆ши а҆ша маре.

Ръс мѹлтѹ :

Весел ѡ҆м чин є҆ пъ лѹме ;
Є҆ѹ сѫнт, пре мѹлт : къч кѹ глѹме
Минтѣм ѫтрек зи ши ноапте.
Род ши крѹде. Род ши коапте.
Ха ха ха. Ха ха ха.
Домнїи тоци чеи прѣ нълцаци
Нѹ сѫнт пѹцин ѫгънаци.
Грижи. трѹде : ши сѹдоаре ;
Ꙗтъ мъ че бѹне о доаре :
Ха ха ха. Ха ха ха.
Чине ѫкинъ тот ѫплин ;
Є҆ѹ сѫнт : чел че кѹ плак сѹге вин.
Ѫсъ ши цинѹ. Їар кѫнд съ стаѹ.
Минцїи меле ръгае съ даѹ.
Ха ха ха. Ха ха ха.

Пар

Іар Боерꙋл чел май маре.
Кꙋ тꙋсѣ сѫ чѣ прѣ таре.
Хѫ хѫ: Ноаптѣ май ꙟтрѣгѫ;
Ши тот мѫрец: ꙟстай шагѫ.
Хѫ ха ха, Хѫ ха ха.
Кꙋй плаче ши пита гоалѫ;
Еꙋ сѫнт, че нꙋ тем дѣ боалѫ.
Ам май мꙋлт мѫнѫнкꙋ бине.
Дар нꙋ кѫт сѫ дѣ дин мине.
Хѫ ха ха, Хѫ ха ха.
Чей кꙋ Маѵѫ ꙟдзестꙋлатѫ,
Ей чей бѫкѫ нꙋ май катѫ.
Апой рѫꙋ. апой дофторие.
Бато поткл ѿ нꙋ нинвие.
Хѫ ха ха, Хѫ ха ха.
Чинеи Тикй пѫ мꙋлт плакꙋ;

Еꙋ

Е̂ꙋ сѫ́нт : че ла́ꙋде нꙋ май та́кꙋ .
Ни́ч шъ́цн ни́ч мѫнгѫі́ери .
Ни́ч чѐ на́ꙋ нꙋмър пѫ́нъ е̃ри .
Ха̀ ха ха , Ха̀ ха ха .
Въ́зꙋ пъ скꙋмпꙋл че́л Бога́т .
Нꙋмай стъ̀ дѫ́н нꙋмъра́т .
Шѝ пѫ́н ла ꙋрмъ то́т съ дꙋк .
Фъръ нꙋмър мꙋлци ‑т̄ пꙋн .
Ка̀ ха ха , Ха̀ ха ха .
Чи́не рѫ́де Лꙋми ‑н на́с ;
Е̃ꙋ сѫ́нт : Мѫхни́ри́ нꙋ да́ꙋ па́с .
‑Ни зи́кꙋ а̂фа́ръ Ба́къ р̀ѣ ;
Кѫ́ч тꙋ̀ кꙋ ми́не на́й че вр̀ѣ .
Ха́ ха ха . Хӑ ха ха .
А̂лцїй пр̀ѣ мꙋлт съ кооче́скꙋ .
Рѫ́ꙋ си́нгꙋри е̂й ‑нл кре́скꙋ .
Дъ шъртъчꙋни кѫ́й то́т .

е̃й

ѥнй ѫкреде нич кѣ шпот.
Ха ха ха. Ха ха ха.
Кꙋм ѫрфи ѫфи маи бине;
Еꙋ сжнт: пѫчѣ ѥ. ѫминѥ.
Нꙋ мергꙋ сочер ла вечин.
Нич кꙋвжнт пѫ ѥ нꙋ кин.
Ха ха ха. Ха ха ха.
Алцй оумблѫ. ѫлергѫ таре.
Іннма лор ходин наре.
Звжк ѫ колачь, звжк ѫ колѣ.
Шар че принсѫрѫ; о мꙋскѫ рѣ.
Ха ха ха. Ха ха ха.

Акꙋ ѫчеп тжлмѫчири.

Бѣкꙋл челферичит. сау чел скꙋмпꙋ:

Шпѫ че вѣк фрꙋмос пѫринцй ношри ера.

Ла

Ла́птеле дин пъмѫ́нт а҆тȣнчѣ І҆зворѫ̀ .
Ма́рѣ ши̂ кȣ ма́на кȣрџѣ пꙟинтре фло́ри .
Кѫ́мпȣл оу҆да́т нȣмаи̂ е҆ра̀ дъ ла́крим дъ ѕо́ри .
(Къ о҆́кй о҆́аменилѡр нȣи чепȣсе а҆връсѧ̀ .)
Фи́рѣ да́рȣриле е҆́й пе́сте то́т ле лъса̃ .
Трандафи́рȣл а҆вѣ̀ то́т о҆̀ примъва́ръ .
Ши̂ фа́ца лȣи̂ е҆ра̀ маи̂ то́т рȣмеѡ́аръ .
Ꙗ҆р пъмѫ́нтȣл лъса́т ꙟгри́жа натȣри̂ .
Нȣ при́ми̂ съсъ дѣ ла трȣда а҆ръ́тȣри̂ .
Ѳа дȣпъ по́фта ло́р да̀ пло́дȣриле то́ате .
Ши̂ о҆́кй лѡ́р ведѣ̀ нȣмаи̂ но́ѡ бȣка́те .
Ни̂ѣкȣндѣ Ка́пȣл са́ȣ чѣ́л ръ́ȣ . ши̂ спȣрка́т ,
Ша́рпеле ни́ч шедѣ̀ сȣпт флори́чѣ кȣлка́т .
Па̀ прѣ̀ ма́реле Ѿкеа́н . ни́ч ȣн ва́с нȣ̀ мерџѣ ;
Съри́нд при́пъстиле ни́ч кȣвѫ́нтȣл мȣнчѣ̀ .
Ка съ ра́пѣскъ а҆́ȣрȣ дин ло́кȣри стре́ине ,
Са́ȣ е҆́ле сѫ́нџере прꙋдѫ́нд фъръ̀ ви́не .

Шѝ цꙗ́вника а̂рътарі Ідолꙋл ꙋнй мірй ,
Тира́нꙋл ѫ̂цола́т кꙋ̀ чи́нꙋл мърі́рй .
Ѫкъ нꙋ̀ тꙋрбꙋра̀ па́чѣ ѻ̈аменилѡр .
Кꙋ връжма́шъ фа́птъ , шѝ жа́днъ дъ ѻ̂мо́р .
Ѡ̂мꙋл пра́вила лꙋй а̂тꙋнчѣ нꙋ̀ кѫта̀ ,
Дрѣпта Інима са̀. ѐа нꙋмай а̂ скꙋлта̀ .
Єа ѫ̂ къ нꙋ̀ щїа̀ къ по́т съ̀л винѣскъ ,
Ка́ч кꙋ мꙋлт дра́г ꙋрмѣ́зъ ѻ̂ по́фта фирѣскъ .
Шѝ фъръ препꙋс ѐра̀ ѫ̂крединца́т .
Ка кѫ́нд ва фѝ чинсти́т , че́й плаче нꙋ̂й пъка́т .
Атꙋнча пъ Ково́р дъ ї̈ѥрбъ шѝн флори́т .
Лѫ́нгъ ꙋн Ізво́р фрꙋмо́с ка Сти́кла лъмꙋри́т .
Амо́рй съ жꙋка̀ ка ꙋнй прꙋнкꙋле́цй .
Ла ꙋнбра ꙋнор Те́й фъръ а̂рк нич съџе́цй .
Шѝ ведѣй лѫ́нгъ ѐй ѡ̂блѫ́ндъ Пъсторѣ .
Кѫнтѫ́нд шѝ кꙋлегѫ́нд ѡ̂ мѫ́ндръ Бнѡрѣ .
Ѫтинзѫ́ндо рѫзѫ́нд Пъсторе́лꙋлꙋй съ́ꙋ ,

Фъ

Фъръ ни́ч ѹн прєпѹє къ фа́чє лѹкрѹ рѫ́ѹ .
Шїй вєдѣ́й кѫ єѫ пѻ̂ѫ , са́ѹ къ єѫ мѫнгѫ̀ѧ .
Ка ни́щє Порѹмбє́й дъ нимик нѹ єѫ сфиѧ̀ .
Кѫ́ч рѹши́нѣ ѫ̂ Лѹмє ѫ̂къ нѹ̀ нъєкѹєє .
Ни́ч фїи́ка пъ Си́нє Стрѣ́є нѹ̀ къѕѹєє .
Ѫ̂ пѹтѣ̀ прѣ̀ лє́єи: ѿа́рєш ѫ̂чє І҆ѕво́р .
Ѡ҆ъ ва́ѕъ кѹ мѹлт дра́г че́ш а̂рє пъ трѹпшо́р .
Шѝ дє́є а҆ ѹ҆нѹй рѫ́ѹ а̂па чѣ̀ кѹра́тъ .
Прѝмѣ̀ ѫ̂ Сѫ́нѹл сѫ́ѹ ѹн войни́к шѿ фа́тъ .
Ѫ̂р тѹ̀ славто Чи́нстє , шѝ дѹшма́на фи́рїй ,
Ѧ̂й тѹрба́т па́чѣ а҆ ноа́стрй , ѹ҆ни́рй .
Шѝ єила́нд липи́чи Сѫ єѫи Собонѣєкъ .
Тѹ а̂й рѫмни́т Ѻ҆кй Сѫ́й по́лтъ прикѣєкъ .
Шѝ гѹра да лаѹда̀ фа́ца рѹмєша́ръ .
Кѫ́нд І҆ч ко́лѣ єъ а̂флъ пъ фа́цъ а҆лбишо́аръ .
Афѝ мѹлт симцито́р тѹ̀ цїй дрє́пт ма́рє рѫ́ѹ .
Тѹ нє пропє́щє дѹн пла́к ка́рє а̂л лъєа̀ нє грє́ѹ .

Шѝ дѣ кѫ́нд тѹ̀ пѣ А҆мо́р сꙋ́пт Та́инѣ лаѝ пити̑.
Єл са́ꙋ фѣкꙋт дꙋшма́н, фрико́с шѝ прѣ̀ згѫрчи̑.
Шѝ да́рꙋл ка́ре ѿ да́тѣ є҆̈л не̑ да̀ кꙋ дра́г но́аѡ,
Тꙋ лаѝ скимба́т а҆кꙋ́м ꙟ мꙋлте ре́ле но́ѡ.
А҆тѣ стрѫ́нсѣ чи́нете кꙋм не да́й І҆ни́мѣ рѣ̀,
Дѣ́й А҆мо́рꙋл дꙋшма́н, тꙋ̀ є҆̈шті кꙋ́мꙋл ма́й грѣ̀.
Ѿ: тира́ла вацй, Стѫпѫ́на мꙋлтор кра́й.
Лѫ́нгѫцй а҆тѫ́т кѫ ло́р прѣ́винѣ да́й:
Гѣ̀рбꙋрѫ́нд ѿди́хна стѫпѫ́нилор лꙋми́.
Нꙋ ме́рџе ла пѣсто́р ꙟ лѣка́шꙋл глꙋми́,
Сꙋпт колибишо́ара лꙋ́й ѹ҆́нде стѫ̀ ꙟти́кнѣ:
Дѣ скѝмбей па́чѣ са̀ ꙟ рѣ̀ не ѿди́хнѣ,
Кꙋ спа́име дѣша́рте, кꙋ́трꙋп фѣ́рѣ І҆кѣлѣ.
Ка́ре дѣ̀ блѫнде́цилор ѿ фо́арте грѣ̀ сфи́лѣ.
Кѫ́ч но́й сѫнте́м фѣкꙋ́ц сѣтра́им лꙋ́ни ло́к.
Са́н пѣзи́цим ꙟтре но́й чѣ ве́м дѣлансо́к.

Шѝ

Шѝ чéрꙋл нѣꙋ Ѕндит ка ной сѫ не ꙟбим.
Кꙋ кѫт фи́реа май мꙋлт бá сѫ не зѫмисли́м.
Юбни́ц: кѫч врéмеа трéче ꙟ шѝ нꙋ мáй вине.
Сóариле рѫсипꙋне лꙋми́на сѫ ви́не.
Дѫн мꙋнтіле Тáврꙋс ла мáреа Восфóри.
Шѝ фѫрѫ кꙋрмáре дѫ нóѡ фáцѫ Аврóрий.
Ꙗр тинерéциле вин нꙋ мáй ѡ дáтѫ.
Ꙗтѫ вóꙗ сóрцꙋлꙋй шѝ нꙋ е нимꙋтáтѫ.

Лѫ кáшꙋл Мóрцїй.

Дꙋпѫ францꙋзéще тѫлмѫчит.

Ꙟтрꙋн лóк дѫпѫртáт ꙋнде крáꙗ стéлелор,
Кꙋ грéꙋ ꙟш тримéте лꙋми́на зáрилор.
Ꙟтрꙋн ѡстрóв пꙋсти́ꙋ, éсте ѡ припáстїй реа.
Кáре милѫ дѫн чéр нич кꙋм нꙋ вòрѣ.
Аколò пѫ брáзи дѫ стáре хꙋли́тѫ.

Кꙋй

Кꙋй вѣ́ѕъ фи́теш чѐ пáсъре ꙟвиꙗ́те .
Лóкꙋ тóт дрéпт ꙗ̄рѣ ѿ трáкъ плодéще ,
Шѝ ꙗ̄рна стъ̀ пъ лóк нúч скáде нúч крéще .
Пъмѫ́нтꙋ дѫ́н прежꙋр є̄ мормѫ́нт дъ́н гропа̄ ,
Шѝ мíй дъ ръ́ꙋри кꙋрг дъ сѫ́нџе ꙟкегáт .
Че дꙋкꙋ ѿ̈лае вéкй шѝ трꙋпꙋрй мóарте ,
Шѝ дрéпт съ вѫѕꙋꙗ́скъ лѣꙋѕй џемѫ̑д фóарте .
Дѫ́н чепꙋтꙋл лꙋмй повáле мꙋлт ꙟтóе .
Ѿ̂ кáпнище мáре є̀ . дꙋн трꙋп дъ тóт ротóе :
Пáтрꙋ пóрцй дъ фéр ꙟпáтрꙋ ѿ̂ ꙟпáрт ,
Дꙋ́пъ вóм сóрцꙋлꙋн лꙋмѣ̀ а̂шà ѿ̂ дъспáрт .
Ӧꙋна кáтъ Апꙋсꙋл , ӓлта спре ръсърúт .
Ӧꙋна вéде пъ Арáп , ӓлта пъ Сибéрит .
Ачѝ вúн грꙋмáдъ тóцй а̂местикáцй .
Прꙋнчй шѝ бътрѫ́нй , сърáчй , ꙟпърáцй .
Бътрѫнéцѣ , Бóала , шѝ дꙋрéрѣ ч҃ѣ рѣ .
Сѫ́нт стръжáри страшнич , че стáꙋ тóт акол̀ѣ .

С

Стрáт лор ѥ̃ мъхнúре, шѝ почúтꙋл лъкáш.
Ѥ̂ нéгрꙋ шѝ хꙋлúт ведúт къ̀й оу̂чигáш.
Шѝ фꙋмꙋл фъклíилор че сѫ́нт дъ змоáлъ рѣ̀.
Фáк оу̂н ѫ̂тꙋнéрек шѝ дáꙋ ѿ грóазъ грѣ̀.
Ѡ̂ хѣ́ръ фъ́ръ ȃꙋзꙋ шѝ фъ́ръ ведéре.
Ѥ̂ Бóзꙋл че ȃчѝ рóг, шѝ тóц мúлъй чéре.
Мóартѣ ѡ̂ нꙋмéскꙋ шѝ ȃ є̃й ѫ̂пъръцúе.
Сънтúнде пéсте тóт че ȃ̈ре стáре вúе.

Причúна стúхꙋрилор ȃчéстора. Ѥ̈сте дѫ́н Мидологíе: тълмъчúрѣ лóр дꙋ́пъ францозéще.

Повéсте.

Амóрꙋл фóарте ѫ̂тристáт.
Міáꙋ спꙋ̀е че сáꙋ ѫ̂тѫмплáт.
Дáфни чей не норокоáсе. ⊕
Нúмфи тúнери фрꙋмоáсе.

По

Ажꙋнгѫ́ндо ꙟ̀н сꙋспинѫ̄.
Ꙟл ѡ̀ фтѣзѫ, сѫ ѡ̑прѣще.
Чи́нстѣ ѡ̑ ꙟ̑пи́нцї фѫрдѫ вѣ́сте.
По́фта ѡ̑ци́ни скꙋрт пѫ ло́к,
Аполо́н стри́гѫ, А̑х: че норо́к.

Оу҆́рмѫ ꙟ̑ ꙋрмѫ сѫнсинѣзѫ,
Арде ꙟ̑враце сѫшова́зѫ.
Да́фине а̑рꙋга̀ сѫгѫтѣще.
Да́р кꙋрѫ́нд сѫ ѡ̑ стїнѣще.
Кѫ́нд а̑морꙋл Ї҆нима фꙋрѫ,
Лѣ́снѣ пѫ́ре Сло́ва ꙟ̑гꙋрѫ.

Ꙟл пофтѣще, нꙋн дрѫгнѣще.
Та́тїо Ї҆сѫн потрнѣ́ще.
Шѝ кꙋ ѡ̑ гра́бникѫ скимба́ре
Ѿ прѣще фо́кꙋл чѣл ма́ре.
Да́р а̑ ѡ̑ скѫпа̀ джи́н белѣ.

Дáфнис . Дáфнис . нѹл рѹгѫ .

Кѫ́нд л'Аполóн сѫ желéщє .
Стрáда сѫ мáй потолéщє .
Шѫ́и сѹнмеáтѫ стáрє рѣ .
Ѫтинѕє брáц дѫ рѫмѹрѣ .
Тóт ѫнпрє Ізоминчéлѹл єй ,
Стрингѫ́нд , Ал ; тъпáрѕ . ши пéй ,
Ѡ : дóлмнє і че чáс венинóс .
Ѹнѹй Ізóмник непорокóс .
Шѝ че ведéрє ѡ фидáтѫ .
Лà ѡ Інимѫ мѫхнитѫ .
Стрѫ́нщє ѫбрáцє ѹн копъчéл .
Сѝмтє Інимъ бѫтѫ́нд сѹпт єл .

Ѫн нѹ фѹ не симцитóрє .
Дáка Амóрѹл прéдєрє áрє .
Чѣ дѫ пѫ ѹрмѫ симцѝрє .

Ѫн

Нꙋ фост ачаста ѡ̆ендаре .
Оун маре парапон ла оун тат .
Шѝ де Ікомник оун греꙋ ѡ̆ фтат .

⊕ Мифологіа повестеще, къ Дафине ѥра ѡ̆ фатъ сав зънъ фоарте фрꙋмоасъ шѝ къ Боꙁꙋл Аполон възѫндо сав ꙟдрѫгит дъ джнса дар тат ꙟсо че ѥра ꙟ семенѣ оун коꙁꙋ касъ ѡ̆ скапе де Аполон аꙋ метаморфосито ꙟтрꙋн копач, зисꙋ Дафинꙋ .

Стіхꙋри тълмъчите дꙋпъ францоꙁеще, фъкꙋте де Кардиналꙋ Бернис, Поетꙋл възѫнд диминѣца Примъвара, ꙟкъ пънъ нꙋ ръсаре Соареле, кѫт ѥ де фрꙋмоасъ ꙟдатъ шѝ ꙟчепе ꙟ ѡ̆ кѫнта ꙟбꙋкꙋриа са чѣ маре, шѝ гръеще тот кꙋ Метафорꙋри шѝ прин Мифологіе, фъкѫнд тот Ікоане пъ скꙋрт .

Диминѣца Поетичѣскъ .

Лꙋміна стемиор .
Піре кꙋ фокꙋл лор .

Но́аптѣ съи кꙋ̑нѣвꙁъ.
Кагъ нꙋ̀ сѧ ва́ꙁъ.
Ꙋ̆мбра сѧ́ слъжѣще.
Ꙋ̆н Нор съ Івѣще.
Са́н на́лцъ шѝ крѣще.
Да́р зі́оа ѫ̂ла гонѣще.
Шѝ ка́т ѫ̄ сара́тъ.
Дра́га́ Но́пцй фа́тъ.
Омѣрнита Ѳачѣре.
Бѣ́ꙁъ кѝн да́тъ пла́ре. ————
Юбѣ́цꙋ̆л Олтѝра́ш. [1]
Маргі́ѡл шѝ ѫ̆гъна́ш.
Алѣ́ргъ ѫ̆пъдꙋре.
Съ спꙋі сѧ шꙋре.
Рѣꙋ І́нимѝ са́ле.
Ни́мфѝ фъръ ша́ле. [2]
Ка́ре спъимѫнта́тъ.

Фꙋџе тóт дѡ дáтъ.
Пъ фрꙋнтѣ́й зеꙋрáꙋтъ.
Фáца лꙋ́й хꙋлúтъ.
Окриꙁúт дъсфрънáре.
Ѿ céте пъ̀рѣ мáре.
Шѝ ѿ грѣ́ рокúе л̓ амóр.
Ал весели́й фечóр.
Аꙋрóра сарáтъ. [3]
Фóарте лꙋминáтъ.
Ка ꙟ подобéще.
Чéрꙋл шúл полнéще.
Шѝ кꙋ́т е̑ дрътóлꙋ.
Флóрѣ шѝ фрꙋмóсꙋ.
Кáре ѿ ꙟ флорéще.
Фáца ꙟшáй лꙋчéще.
Пре сóмнꙋл ꙟ пърáт. [4]
Кꙋ мáк ꙟпреꙋрáт.

Іа

Ꙟтра̀н Ка́р д̓алано́с .
Кѹ гре́ѹ фі́инд лeнево́с .
Е пълѫ́нгъ дѫ́нсѹла .
Минчѹна шѝ ве́сѹла .
Ши́и да́тъ вѫз звѹрѫ́нд .
Амо́рѹл три́ст вѫзѫ́нд .
Къ а́лба зѝ сосе́ще .
Шѝ не́м цeлепце́ще .
Кѫ́нд нѹ̀и Но́аптѣ та́ре .
Гаѹма ма́ре ста́ре .
Пъ па́т дъ Трандафи́р .
Фло́ра шѝ кѹ зефи́р . [5]
Ка́ре ѻфтѣзъ та́ре .
Стѫ́ндѹй ла пичоа́ре .
Шѝ амо́рѹл Ꙟклине́ще .
Пѐптѹл дъзвъле́ще .
Ши ꙟтрачáте ста́ре .

Ащáптъ зиоа мáре.
Прѣ врéдника алеси́нъ.
Ѫ кѫмп ѫгрѫди́нъ.
Ни́тъ флоричéле.
Сѫ сѫгъ дѫни ѿле.
Флѫтѫрле задáрник. [6]
Ѿ кѫмѫат май грáбник.
Зѫко́ларъ тот фѫрдъ спо́р.
Дѫни замкѫлън Бѫтор.
Пѫнъ ѿ флоричéле.
То́т нѫмо дѫ ѿникъ.
Ѿ мѫат сѫмѫнчéще.
Пѫ до докжидéще.
Тѫлцѫми́тъ нѫре.
Ши́ н сѫ пáре амáре.
А ѿлта нъвълéще.

Па

Пъ̀ джитъ́й кѹле́ще.
Ши̇̀ кѫ́т гѹстъ ѡ̇ да́тъ.
По́фтай пѫ́рин да́тъ.
Вѣ́зѣ ха́рникѹл Боа́р.
Пѹ́инд Бо́й съ̇й ла ка́р.
Ле зи́че джи гѹра.
Къ ме́ргѹ л' а̂ратѹръ.
Тѫ́нъра Пѫсторѣ̀.
Змѹлце ѡ̇ вио́рѣ̀.
Ла пѫ́пт ѡ̂ съде́ще.
Фа́ца и̂ съ бое́ще.
Ши́ш поа́ртъ ѡ̄и̇́ле са́ле.
Пъ мѹ́нте пъ ва̀ле.
Кѫ́т е̄ дъ фрѹмоа́съ.
Фи́рѣ ши̇̀ фъло́асъ.
Кѫ́ч то́т е̄ ѫ̂ ве́рзи́т.

Ши

Ши тот є ӂфлорит .
Ѿ і прінвнгътоаре .
Кът єщ кънтътоаре .
Гласул тъу ӂ вне .
Пъдурѣ пустіе .
Вересул тъу чел фрумос .
Фаче оун лок норокос .
Вез пе мъндрул фѣбус . (7)
Фъкъндуш друм ӂ сус .
Пе чер кът съ івѣще .
Віру съу лучєще .

Ӑсъмнъри асупра Стихурилор дъ май сус .

(1) Сатирул дупъ Митологіє єра дъ фіре фоарте юбец , Лъкуѫ тот пъдурі , фоарте саут лакип , жумътате ом жумътате добиток .

(2) Німфиле сау Зѫнеле єра тот фете фрумоасе .

(3) Аврора , єра Думнезеика диминецій . Дупъ Митологіє .

[4] Сомнȣл, дȣпъ Мифологіе нȣмит есте Морфеȣ ши есте ѫкипȣит петрекѫнд ѫконнат кȣ тоате фи-ȣте Нопцій.

[5] Флора, ера Дȣмнезеійка флорилор, Зефир ера нȣмеле вѫнтȣлȣй челȣй май ръкоритор ѫкипȣит дȣпъ Мифологіе дъ ехрета Копиландрȣ ши Вишій, кар пъ амор криз кънд фаче трибȣнице ала спȣне кȣм сад іконит, ел аȣ фост ши есте ши ва фи.

[6] Скриіторȣл ѫкипȣинд фалтȣриле аȣ дат ѫ ниве-лъ фире ȣнȣй ісошник нестаторник.

[7] Фебȣс, есте нȣмеле Соарелȣй, Мифологіа зиче къ ѫтоате зилеле сȣиндȣсе ѫтрȣн кар лȣминос, фаче дрȣмȣл сеȣ дела ръсърит ла апȣс, ачи стъ ши поетȣл амай кѫнта диминеца възѫнд івитъ зіоа маре.

Стихȣри Тѫлмъчите дȣпъ Італіенеци дин Метастасіе.

Прин о ѫнчей пре никȣрмат.

Он

Сингꙋръ ꙟтръ ѡкїи ꙟам ꙟ вѫца́т .
Шѝ ꙟча́стъ дра́гъ ѡ҆бишнꙋи́нцъ .
Мїи са́ꙋ фъкꙋт трєбꙋи́нцъ .
Фо́кꙋл дꙋлчє чꙗ͠рд фо́артє .
То́т к'ꙗрдє пъ́нъ ла мо́артє .
Шѝ да́ш врѣ на́рфи пꙋти́нцъ .
Сѫ нꙋц фи́ꙋ кꙋ крєди́нцъ .

Ѡлє́гиє . тъламъчи́тъ дин Мє́тастаѕиє

Чє ра́ꙋ ча́с чє нєнорочи́рє .
Ни́цо . ѿт ꙟама́ра дъспъ́рцирє .
Кꙋм ѡ сѫ трѫє́скꙋ ва́и дє ми́нє .
Ꙟ та́та дєпъртат дє ти́нє .
Ѿ сѫ трѫє́скꙋ дєто́т ꙟтриста́т .
Нꙋ ѡ сѫ а́иє пꙋи́нкъ ча́лє мъ́нгъи́т .

62 . Шѝ

Шѝ тꙋ чине ціне д'ѧстъ датъ;
Май гѫндій ла мине водатъ.
Сꙋферъ, на пъ оурмеа мъкар.
Прѣдꙋти пачи шѝ Стари дъ амар.
Сꙋферъ ѧтѣнии. гѫндꙋриле меле.
Пъ оурма ѧлор тоате пиноареле.
Тот давна пъꙋнде тей ва пл[illegible].
Ницо. єꙋ тот лѫнгъ [illegible] мой ѧфлѫ.
Шѝ тꙋ чине ціне д'ѧстъ датъ;
Май гѫндій ламине во датъ.

Оумблабой кѫнд пъ вѣй кѫнд пъ дѣлаꙋри,
Кꙋприне д'ѧле мѫхнѣрй балаꙋри,
Тот ѧтребѫнд Мꙋнте, шѝ Коаѧчи;
Юбита мѣ оунде єщи ші че фачи.
Дъ ла ѡ зорі ла ѧлта той кѣтъ.
Гой кіма. шѝ тот дъ [illegible] ѡй ѡфтъ.
Шѝ тꙋ чине ціне д'ѧстъ датъ;

Мѫ

Мáй гжндíй ла мине во дáтъ.
Дéс мой грѫбй шй цѝй алергъ тáре,
Спре дꙋлчѣ мáргине дѧ мáре.
Ꙋнде Нѝцо симцꙋм прѣ вине,
Къ трѫéскꙋ норочит фїинд кꙋ тине.
Мíй шй мíй де ȃдꙋчерй ȃминте
Мóр венйнд ȋнтрꙋгжндꙋм ȃминте.
Шй тꙋ чине щíе ȋн ȃстъ дáтъ;
Мáй гжндíй ла мине во дáтъ.
Ꙗтъ: ѡй зиче, кътжнд ȋзвóрꙋл,
Лóкꙋл, оунде нен връжейсе ȃмóрꙋл.
Дáр оунде пéнтрꙋ сéмнꙋ дън пъкáт,
Ꙗ мїаꙋ дáт шй ȃꙋ лꙋáт оун сърꙋтáт.
Ȋчй: тóт ѡфтáм, шй тóт не адевердꙋйм,
Колѣ, стꙋй, ȃмжндой, ȃдормíам.
Шй тꙋ чине щíе ȋн ȃстъ дáтъ;
Мáй гжндíй ла мине во дáтъ.

Ђї

[46.]

Вїинд ла лъкашꙋл ачест ноꙋ. Ѧдатъ,
Дъ кѫц тей ведѣ ѧпрежꙋратъ.
Кѫц: Крез, фъръ ань тесꙋпъра.
Амор, ши кредницъ цор жꙋра.
Ѡ: Доамне, че щиꙋ, тот аскꙋлтѫнд.
Кꙋ атѫта дꙋлчацъ тѫ лъꙋдѫнд.
Ѡ: доамне, че щиꙋ, д'астъ датъ;
Маи гѫндїи ла мине водатъ.
Гѫндеще, че юте Стꙋетъ.
Пꙋнкъ ам лаш ѧпапт аистъ датъ.
Гѫндеще: ши кѫт тау юбит фїлос.
Фъръ агѫнди ка фи норокос.
Гѫндеще: юбита мѣ Іннимоаръ.
Ла ачастъ дъспърцире амаръ:
Гѫндеще:.... Ах: ѡар д'астъ датъ;
Маи гѫндїи ла мине водатъ.

Ст

Dintr'ale mele,
Preotul Dumitru Furtună
din Dorohoi 1946 noembrie 26.

Стíхꙋри дꙋпѫ Італіенéще.

Крѣдім кѫ ла юбíре.
Єсте мꙋлцꙋмíре.
Дáр стрáдѫ прѣ мáре.
Вѫз кѫ Амóрꙋл аре.
Сѫ плѣч, сѫ фꙋџи. сѫ лáш,
Че щій май дрѫгѫлáш.
Сѫ сꙋфер дѫпѫртáт.
Дечі щій кай лѫсáт.
Ѡ: че віацѫ амáрѫ,
Інимá рѫсáре.
Віне амóр нꙋ вéде.
Чіне ціне крéде.

Кѫнтáрѣ Кѫнтѫрилор,
Тóкма дꙋпѫ Ѡврій.

Кáп: і

і Єл. мꙋлт мѫ сѫрꙋтѫ. гі

Шп

Шѝ пѫптꙋл ме́л пꙋпъ.
Ꙟм зи́че къ ѡ҆ди́нꙋл.
Лꙋй нꙋел дъ̀ ви́нꙋл.
Да́р цѫ́цѣле ме́ле.
Кѫ́нд. за́че пъ е҃ле.
2 Ꙗр е҃л ка оу҆н трꙋфо́с.
Кꙋ нꙋме мꙋлт фрꙋмо́с.
Кꙋ кипꙋл дъзмарда́т.
Кꙋ ѡ҆кїꙋл ꙟцѫца́т.
Дъ по́фтъ фе́телор.
Ка Ми́рꙋл Ке́дрилор.
3 То́ате не звѫрлꙋгъ́м.
Съ ꙟпꙋка́м сън дрꙋгѫ́м.
То́ате весе́ле мꙋлт.
Юби́м кꙋ кѫ́т ма̀й мꙋлт.
Шѝ то́ате во́м бъга̀.
Пъ ꙟпъръцїѧ̀ са̀.

Акъмъ́рнле лꙋй.
Ло́м пнтѝ ка пꙋн пꙋй.
Ло́м пофтѝ ка мꙋстꙋ.
Шѝ Іѡ́ и ѹнѝ гꙋстꙋ.
4 Сꙟ́нт нѐгръ ꙗ́р фрꙋмо́асъ.
Шѝ мꙋлт дрꙟгъсто́асъ.
Фѐтеле ло́кꙋлꙋй.
Іерꙋсалн́мꙋлꙋй.
По́цн съле прнве́щн.
Ка съла́ше кръе́щн.
5 Еꙋ ла ка́п нѐгръ сꙟнт.
Дъ Со́аре шѝ дъ вꙟ́нт.
Фра́цй съй вражбн́ръ
Пъ Ма́йка снла́ръ.
Съ пле́к съ пъщѐскꙋ.
Вн́м ло́р съ състрꙋтѐнꙋ.
Ало́р ꙟм пъстра́то.

7. А

Амѣ жаф ꙟи дато .
6 Спꙋнем оунде кꙟмпеск .
Ꙋнде ла міаꙁ оумбреск .
Ꙋнде ѡнцинае тале .
Юбіте ꙟче вале .
Пасекꙋ ши съ ѡдихнеескꙋ .
Съ винꙋ съ те гъсескꙋ .
Скимбатъ не цинꙋтъ .
Ка ѡ бинтъ пїердꙋтъ.
7 Кꙋм ѥ̃ пън пꙋтинцъ . ѥ̃л.
Фрꙋмоасъ ꙟкрединцъ .
Ꙟчае че той зъри .
Д'анꙋ те нимери .
Чине ꙋрма тꙋрмелор .
Спре стаꙋ пъсторилор .
Адꙋ ꙟднае таде .
Дꙟн дѣл май ла вале .

8

8 Дъ єшй лѫнгъ мине ,
Мꙋлт ꙟм вине бине .
Фрꙋмоасꙋ т'ꙟсъмꙋеаскꙋ .
Шй мъ витежеаскꙋ .
9 Че єшй фрꙋмꙋшикъ .
Кѫт ѡ тꙋртꙋрикъ .
Чербица та ꙟбꙋнъ ,
Кѫт ѡ скꙋлъ бꙋнъ .
10 Подоабъ фачѣ-ѿй цие .
Шй мѫндръ вой съ фие .
Дъ аꙋр фрꙋмоасе лꙋкрат .
Кꙋ арџинт ꙟпиетрат .
11 Краюа мꙋлт ꙟдꙋпаскат .
Нардꙋл міеꙋ гꙋст ꙗꙋ дат .
12 Кꙋ цѫцеле меле ,
Ѡл виацъ , кꙋ єле .
13 Поамъ л'ꙟсъмꙋеаскꙋ ,

Кѫнд мѹлт ꙟла прицвѣскѹ.

14 Тѹ є҆шй чѣ фрѹмоаса. Є҃л

Ꙟмѣ драгъстоаса.

Порѫмбицъ ꙟфокатъ.

Ѿкий тъѹ ашѫ кать.

15 Тѹ є҆шй бѹн, фрѹмос. Ꙗ҃

Патѹл нострѹ ѹмброс.

16 Шй мирос дѹлче,

Шй каса нѣ дѹче.

Кап: 2.

1 Ка дѹхѹл вйфорелѹй. Ꙗ҃

Ка гиочелѹл кѫмпѹлѹй.

2 Ка трандафир ꙟтри спини.

Шй ка кринѹл ꙟгръдини.

Ꙗшѫ ювитѹл мїеѹ фълос.

Є҆сте ꙟтри фете тот фрѹмос.

3

3 Сáȣ ка оун Мăр бȣн ꙟнвéзи.
Ашà ꙟтре воини́ч ꙟла вéзи.
Єȣ ардѣм съмън нъдéскȣ.
Шѝ кȣ єл съмъ пьéскȣ.
Пóфта мѣ ми сáȣ ꙟплини́т.
Юби́тȣл ла ми́не аȣ вини́т.
Рóлда лȣй вѫржи́нд ꙟми́не.
Мáм оуними́т дъ прѣ мȣлт би́не.
4 Ах : прїми́цъмъ оунде вéци.
Фáчиц кȣ ми́не чѐ врéци.
Дáр юби́ци фъръ мъсȣръ.
Шѝ кȣ фáпта шѝ дѫи гȣръ.
5 Ӑтȣтъм тȣ кȣ мирóлеи.
Бȣзеле ꙟм сѫнт Сечетóасе.
Кáч Інима мїѧ пътрȣне.
Шѝ трȣпȣл би́не єсте ꙟпȣне.
6 Стѧ́нга тà м'єсте капътѫй.

Кȣ

Кꙋ дрѣпта та̀ м'а̂копері́й .
7 Вътꙋр фетелор Сиѡ́нꙋлꙋй .
Съ да́ц ѡ̂ди́хнъ со́мнꙋлꙋй .
Че́лꙋй прѐ мꙋлт ꙗ̂би́т а̂л мїе́ꙋ .
Кѫ́ч драго́сте нꙋ̀ доарме гре́ꙋ .
8 Ꙗ̂тъ кꙋм си́мцъ къ ви́не .
Прѐ фрꙋмо́сꙋл ме́ꙋ спре ми́не .
Сꙋнет , тро́скот , рѫпъи́тꙋри .
Аꙋ̂з пѫ́н мꙋнці̂ . пѫ́н пъдꙋри .
9 Кѫ́ч е̂а са́лтъ ка ꙋ̂н че́рбъ .
Че́н по́фтъ виниле́й фе́рбъ .
Ѧчѣ́ста де́с мисѧ́ꙋ тѫмпла́т ,
Ши̂ ла пъре́ци ла́м а̂фла́т .
Кътѫ́нд ла ми́не по̀ гъꙋ̂ре .
Ши̂ кꙋ гꙋри́ца ꙗ̂тъ че́м вре .
10 Ско́алъ , ско́алъ Порꙋмби́цъ ,
Мъ ве́з кꙋ кѫ́тъ креди́нцъ .

Е̂а

Г҃Д

Дáр мáм áфлáт лѫнгъ тине .
Ши плин дъ дрáгостеи мине .
11 Ꙗтъ їáрна дътóт áꙋ трекꙋт .
Ши грйндина дрꙋмꙋл шáꙋ фъкꙋт .
12 Флóрилє тóатє áꙋ ꙟфлорит .
Ши плєкна ꙟсъ áꙋ нимєрит .
Привигътóарє ам áꙋзито .
Тꙋртꙋрєѡа ам привіто .
13 Змокинꙋл мꙋлт рóд áꙋ плодит .
Ши флóарє віи дътóт сáꙋ ївит .
Скóалъ : вино , фрꙋмóасъ мѣ .
Сóро нꙋм фáчи їнимъ рѣ .
14 Порꙋмбица че тáи питит .
Єш кꙋфáца ла привит .
Фъмъ : съ áꙋз грáна чéл дꙋлчи .
Съ вѣз фáца чи мъи винче .
15 Съ принздім пꙋи вꙋлпꙋлици .

Кѫч ꙟй фрꙋнзъ ꙟкрѫчй вицй.
16 Юбите фие тот пъ коѧ та. ГА
Тꙋ ещи ал мїєꙋ єꙋ сѫнт ал та.
17 Дар тєрог. кꙋм зиꙋа ва пиєри.
Шй къ Ноаптѣ съва зъри.
Вино, кꙋрѫнд фрѫциорꙋл мєꙋ,
Къ пѫр фъръ тине зъꙋ.
Вино ка фиꙋл Чєрбилор.
Юте пъ вѫрфꙋл Мꙋнцилор.

Кап: 3.

1 Ꙟпатꙋм ноаптѣ ꙟм кѫꙋтат, ГА
Юбитꙋл мїєꙋ нꙋ лам ꙟфлат.
Стригатам кꙋ прѣ мꙋлт сꙋспин.
Шй мїам пиєрдꙋт шал мїєꙋ ходин.
2 Скꙋлатꙋмам шам чєрчєтат,

Дѫ́н ло́к, ꙟло́к. мꙋлт ам кѫ та́т.
Нꙋ щи́ц ам зи́с па́л мі́еꙋ юби́т.
Ѿр нꙋ̀ кꙋмвѫ̀ : во́й ла́ц Іви́т.
Кѫ Інима мѣ̀ сѫ топе́ще.
Дѫ кѫ́нд пѫ ѥ́л нꙋл нимере́щи.
3 Пѫ́нѫ шѝ Стра́тѣ ма́ꙋ ꙟфла́т.
Кѫ пѫ че́л чѐ юбе́скꙋ ка́т.
4 Шѝ май мѫргѫ́нд пꙋци́н пꙋ̀ прѣ̀.
Гѫсі́й пѫ че́л чѐ Інима врѣ̀.
Принсѣ́м пѫ ѥл кꙋ пꙋти́нцѫ.
Шѝ ла́м дꙋс кꙋ ꙟмѣ̀ Сна́инцѫ.
Ла мꙋмѫ мѣ̀ ꙟтро кили́е.
Ꙋнде ни́мени н'а̂вѣ̀ сѫ ви́е.
Шѝ пѫ во́й кѫ жꙋр фе́телор.
Пѫ̀і тѫрі́йле Чі́рꙋрилор.
Дѫ́ц дѫщепта̀ дра́гостѣ но́ѡ.

Ка сѫ нъ фа́къ а̃л мїе́ꙋ ши̓ бо́ѡ.

6 Че̓ си́мцъ ридикѫ́ндꙋсъ ;
Дн̑ ло́к стꙋфо́сꙋ ꙋн фаж̃дꙋсъ.
Ка ꙋн Бꙋчꙋм съ̀ ӑкорда́т :
Змирнъ, ӑлꙋй, ла́ꙋ ӑфꙋма́т.
Атѫ́т е̃сте кꙋ плъче́ре,
Кѫ́т Інима мꙋлт ӑ̃л че́ре.

7 Ѧ̃тъ кѫ́тъ фериჩи́ре,
Па́тꙋл на́ре пъръси́ре
Ло́к кръе́скꙋ, ло́к минꙋна́т,
Ни́ч ко спа́ймъ ӑсърчина́т.

8 Бетежи́не мꙋлтъ ӑтръ̀неꙋл,
Кѫ́ч но́й ръзбои́м пъ джѐнꙋл.
Но́аптѣ ӑскꙋлтъ ши̓ е̃ та́че,
Ши̓ дъ фри́къ нъ дъ̀ па́че.

9 А че́ст Па́т а̃л Кра́юлꙋй,
Е̃ джи ле́мнꙋл Лива́нꙋлꙋй.

10

10 Стꙑлпїй съй д'арџинт кꙋрат.
Плъкъторꙋла ꙟ аꙋр лꙋкрат.
Зъ ваіта чѣ ꙟпрежꙋратъ.
Тот кꙋ скꙋле ꙟпресꙋратъ:
Ꙟтъ чѐ плаче фетелор.
Ꙟчестаꙟ чел драг лок ал лор.
11 Ешиц фетелор, зъриць.
Пъ Соломон шил привиць.
Пъ кап кꙋ кꙋнꙋна са.
Че тꙋ дато лꙋй мꙋмъіа.
Ꙟзиѡа цинерїй сале.
Ꙟзиѡа чѣ маѣ пꙋе ла кале.

Кап: 4

1 Фрꙋмоасъ ешти юбита мѣ, е́л
Нич май есте асеменѣ.
Окій тъй сꙟнт тот юбире.
Порꙋмбиць ꙟмꙋлатъ сꙋпимире.

Пърул тъу мътасе моале,
Мулт луческ тунееле тале.
2 Пър динций тъй седеф курат,
ꙟмъргенаш ꙟпрежурат.
3 Бузеле тале ꙟфокате,
Ку драгосте вор оудате.
Грана тъу чел дъзмердат,
Інима тоатъ міу прадат.
4 Грумажій чей фъръ семъ,
Нич кашула нул багън семъ.
Албій, фрумошій, ротунжорій,
Нумай ку ей поці сомори.
5 Цъцеле тале стау івите,
Ка доѡ Мере ꙟкріне пътите.
6 Дар Мъгура че дъ тоіу:
Май статутау лок фрумоіу;
Оунде вѣз перес мърунтъ,

Шу

Шꙋнді да́ꙋ оу̂нде Съ крꙋнтъ.
Пя́рѕ а̂ꙋѕ. пя́рѕ сни цꙗ́рі.
Шѝ сꙟ́нт то́т нꙋмаи̂ ꙋ̂имѝре.
Кꙟ́т ѡ̂и̇ фѝ кꙋ віа́цъи ми́ні,
Нои̇́ ли́пеѝ дъ лꙟ́нгъ ти́ні.
7 То́атъ є̃щи прѣ́ мꙋл̃ фрꙋмо́аѧ.
Шѝ фъ́ръ пре́ц дръгъсто́асе.
Хꙋлъ нѝꙋ є̃ ꙟтрꙋ ти́ні.
Да́р то́т фрꙋмо́с шѝ то́т ве́ні.
8 Дин Лі́вли Со́ро Скобо́ларъ.
Мирѣсъ ви́но Спре Са́ръ.
Ви́но Съ не маи̂ дъзмардꙟ́м.
Дра́госте мꙋлтъ съ не ръздꙟ́м.
Кꙟ́те Та́рле Сꙟ́нт пъ мꙋнте,
Дъ фло́ри мꙋлте ꙟ̇ мъръꙋнте.
Стѧ́ꙋ дъ но́и̇ бътъто́ринте,
Шѝ Пе́щерле къръ́ринте.

Д

9 Д'ѫ̂та̀ ѹна кѫѹта́рє.
Їнима мѣ̀ рѫга́є на́рє.
Ꙟ сапри́ндє ши́и дрѫѕнє́щи.
Фєрнчи́рѣ са̀ гѫсє́щє.
10 Чѫ́цилор та́лє мѫ да́ѹ ро́б.
Гѹмєнѹл ло́р ꙟбѹѕє со́рб.
Со́ро: чѐ є́ѫнт ꙟша̀ фрѹмо́ѧсє:
Шѝ дѹлчи шѝ дрѫгѫсто́асє..
То̀т чѐ є̄ п'ꙟта́ѹ трѹпшо́р.
є̄ ка флоа́рѣ миросито́р.
11 Бѹѕєлє та́лє мѹлт ꙟ пла́к.
Ма́рє си́мтѹ кѫ єѫ прє фа́кє.
Ли́мба та̀ дѹлча́цѫ го̀алѫ.
Мѫнгѫє́рє л ꙟмѣ̀ бо́алѫ.
Грѫди́нѫ мѹлт ꙟфлори́тѫ.
Ꙟша̀ є̄щи ꙟподоби́тѫ.
12 Грѫди́нѫ пѫстра́тѫ бинє,

Кѹ

Кꙋ Ізво́р ѕлі́итъ дъ ми́не .
13 То́т ста́тꙋл тъꙋ че́л потрівит .
Є҆л са́цъ н'а҆ре ла прівит .
14 Ѻꙋ лꙋі мъ рог . Є҆ꙋ лꙋі мжнки́ни .
То́т чі а҆м Є҆ꙋ лꙋі ѧки́н .
15 Ѻꙋ Ізво́рꙋлꙋі че́лꙋі ві́ꙋ .
Ѻꙋ лꙋі рос приме́скꙋ съ фі́ꙋ .
Че́лꙋі къ́нд ва̀ а҆свде́ще .
Ѧр чел мꙋлт . а҆рде . топе́ще .
16 Ба́тєм Ві́нте : фъ́м ракоаре .
Къ по́фта ѡ҆ съ м' ѡмоаре .

Ка́п : 5

1 Ва́з фрацио́рꙋл ме́ꙋ къ віні . нѧ
Са Съ дъзме́рдѣ кꙋ ми́не .
Ѧгръди́на са̀ скобоаръ .
По́ама чѣ дꙋлче докоаръ .
Пітре́чі ѧмꙋлтъ трꙋфіе .

Гꙋ

Гꙋстѫ́нд кꙋплъчѣ́ре вие́ .
2 Ѫ̂грѫди́на мѣ инимерій . ёа
Сѡ́ро.нивѧ́стъ шѝ привій .
То́аті подо́абнеле Са́ле .
Че Сѫ́нт ла прѣ̀ бꙋнъ ка́ле .
Гꙋста́й кꙋ мꙋлтъ плъче́ре .
Ѿар дъчѐ Їцима че́ре .
Мѫнка́ций шѝ бе́ци шѝ во́й .
Шѝ въ́ни весиа́нция ка но́й . їа
3 Дорми́м да́р то́т Ѫ̂гритатъ ,
Кѫ́нд ла ѹ̈шъ Симці́т до да́ѳъ .
Фрѫцнѡ́рꙋл ме́ꙋ ꙗ венисе ,
Шѝ дѫ̀н гꙋ́ръ ꙗтъ че́м зи́се .
Сѡ́зо дъшки́нде ма́й та́ре .
Къ ма́ꙋ бътꙋт роа́ ѹ̆ѣ ма́ре .
4 Ма́м дъзбръка́т шѝ Сѫ́нт го́алъ .
Бе́з съ нꙋ фа́чи нъва́лъ .

Ма

Ма́м спъла́т пъ пичо́реле.
Ши̏ кꙋм во́й пѫнгъри̏ пъ є̑ле.
5 Ѥл дъ гра́в ма́ре чѣвѣ.
Бъръ̀ мѫ́на са̀ по̀ гъꙋ̆рѣ.
Ши̏ мъ гъджа́и̏ пе́сте то́т.
По́фта мъ копрі́нсе дъ то́т.
6 Мъ скꙋла́й шѫ́н гра́в дъшкніе́й.
Ними́к дъ дѫ́неꙋл н ѧ̑скꙋніе́й.
Фръцинѡ́рꙋлꙋ̆й кꙋ̆ дра́гꙋ дꙋе́й.
То́т чі май скꙋмпꙋ ѧ̑вꙋсе́й.
7 Ѥл пофти́нд ѫ̀къ д ѧ̑фа́ръ.
Мъ ско́асе джи ка́ле ѧ̑фа́ръ.
Ши̏ дъ пла́к ма́ре лешина́й.
Ѫфи́ре вінндꙋм пъ є̑л къта́й.
Да́р ѫ̑зада́р. къ́ч липи́се.
Съ тꙋл фі́инд съ дъспърци́ре.
8 Къ та́тꙋлам ши̏ пѫн прекꙋр.

Стрежáрй нóпцїй чéн кꙋнжꙋр .
Дéтеръ пєсте мѝне .
Ей шѝ мъ жъфꙋ́ръ бѝне .
Брободéлникꙋл ꙟм лꙋа́ръ .
Шѝм фъкꙋ́ръ ма́ре ѡка́ръ .
9 Ꙗ́р пъ вой къ жꙋр фéтелор .
Съй вєстѝци къ мо́р дъ до́р .
Съй зѝчец чéлꙋй прѣ ю́бит .
Къ дра́гостѣ лꙋй мꙋ́ робѝт .
10 Ѿа́р чѝней ꙟчéст ферѝчит . фéт :
Че пъ чѣ фрꙋмоа́съ ꙟꙋ прѝчит :
Спꙋнєа но́ѡ кꙋржнд Съл вєдѝм :
Фїи́нд жꙋра́те шѝ Съл вини́м .
11 Ал мїéꙋ ꙟбѝт фръцишо́рꙋ . ꙗ
Ел є̆ а́лб шѝ рꙋмєшо́рꙋ .
Дꙟ́н зѝче мїй дъ́л прѝвєщи .
Пъ є́л лє́сне ꙟл де ѡсъбéщи .

21

12 Пре мжндре сжнт плетеле лꙋй.
Фаца лор, фаца аꙋрꙋлꙋй.
13 Йар ѡкій сѫй фоарте ювеци.
Дѫла ей драгостій веци.
14 Фѫлчиле кжнд ле привещи.
Кꙋ крини ле потривещи.
Ши не грешит бꙋзеле лꙋй.
Кꙋи Трандафир поч сѫле пꙋй.
15 Мжниле лꙋй ѡале фрꙋмоасе.
Ши ка кашꙋл артоасе.
Трꙋпшорꙋл сѫꙋ фоарте кꙋрат.
Кꙋмꙋаци анпичи ꙟфѫцат.
16 Йар винтреле ши май чива.
Нич май щиꙋ кꙋм ле лѫꙋда.
Ши фаца са чѣ ювецѫ.
Йн ла тоате мѫ шийн вацѫ.
17 Еꙋ чи симцѫ ꙟпаре маре.

Шѝ Інима мꙋлт ѡ̂ чѣре .
13 Ѿарѝ чі Софѝ фѫкꙋт . Фі́т
Юбе́цꙋа чѐл-прѣфѫкꙋт .
Ѽл ка́ре пѫ чѣ фрꙋмо́асѫ .
пре лѣ́кні джн фи́ре сло́ан .
Чѝ блема́ци сѫ́л немери́м .
Кꙋ джнса тѝр сѫ́л ѫтжани́м .

Гѫсꙋфла́ре .

Бе́р че нѣмꙋ чен аꙋме вие .
Аре ѫде́мнꙋ ла Стихꙋрсін .
Шѝ сѫлба́тік ѫкѫ кѫ́нтѫ .
Фи́рѣ ѫсѫ авѝ кꙋбѫ́нта .
Тѝр Норо́аде прінчіпꙋте .
Нꙋ фѫца́т кꙋ мꙋлте ко́ле .
Кинезꙋнрѣ лор чѣн ка́нтѫ .

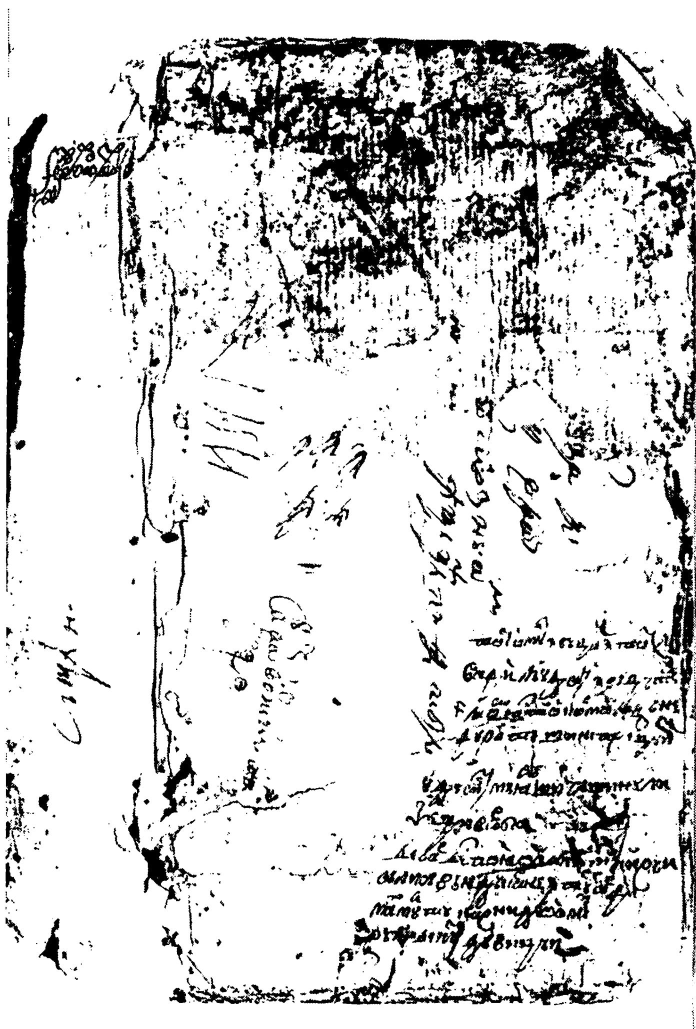
Дѫнд поезїй дрꙋм дѣ са́лтѣ.
Пи́сте мꙋнцй пѫнтре фло́рй.
Пи́сте ѧ҆пе пѫнтре но́рй.
Аꙋ ꙟтрꙋпа́т не́н трꙋпи́рй,
Аꙋ Їконит не веди́рй.
Фи́рѣ шй кꙋ мещешꙋги́ре.
Ей аꙋ фѫкꙋт. ѡ҆ клѫти́ре.
Ли́мба но́астрѫ прѣ пꙋци́нѫ.
Нꙋй ꙟни́мꙋй про́астѫ ви́нѫ.
Кѫч ꙟ со́лцѫ рѫꙋ кꙋвѫнтꙋл.
ꙟпѫрле́тꙋл че дѫ гѫ́ндꙋл.
Ма́й кꙋ вре́ме, шй чи́не щи́е,
Присосирѣ по́ате сѫ ви́е.
Кѫ скрїиторй ꙟподобе́скꙋ.
Ли́мба, Патрїа́шй Слѫве́скꙋ.
Фїе ачѧ́стѫ акꙋш черка́ре,
Мѫестрѫ ѧлтор спре́н демна́ре.

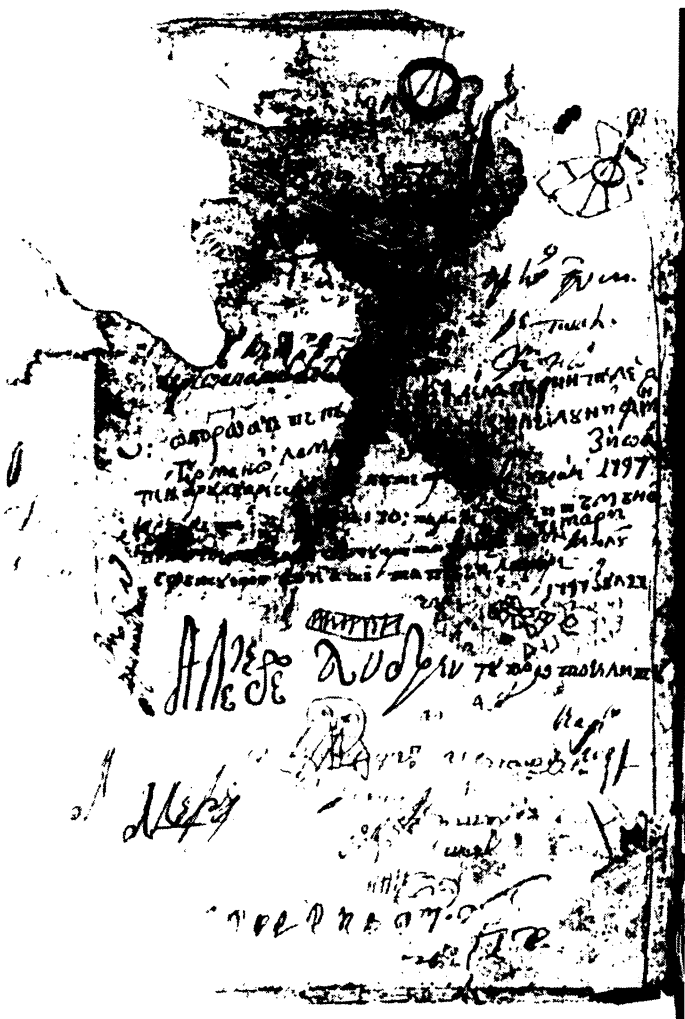
[illegible]

[illegible]

1799

[illegible]

[c]

Sfîrșitul dedicației către mitropolitul Gavriil Bănulescu și foaia de titlu a traducerii *Numa Pompilius* (Bibl. Acad. R.P.R., ms. 1550).

Foaia de titlu și *Predislovia* volumului *Poezii nouă*.

INSTITUTUL DE ISTORIE ŞI TEORIE LITERARĂ „G. CĂLINESCU"

IOAN CANTACUZINO

POEZII NOUĂ

Ediţie îngrijită

de

ANDREI NESTORESCU

BUCUREŞTI
1993

CUPRINS